

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ

3 KASIM 2002

SEÇİM BEYANNAMESİ

TÜRKİYE'NİN ONURLU GELECEĞİ

"Önce Türkiye"

TBMM
Kütüphanesi

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ

3 KASIM 2002

SEÇİM BEYANNAMESİ

TBMM
Kütüphanesi

Yer 1985-3130

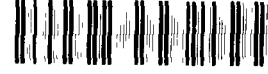
Yıl 2002

Cilt

Kısım

Kop

Dmby *200300790*

TÜRKİYE'NİN ONURLU GELECEĞİ

MHP

"Önce Türkiye"

İÇİNDEKİLER

I. YIRMİBİRİNCİ YÜZYILDA DÜNYA VE TÜRKİYE	1
1. Yeni Çağın Dinamikleri ve Milliyetçi Hareket	1
2. Yirmibirinci Yüzyılın Başında Türkiye ve 57 nci Hükümet	5
3. Türkiye'nin Onurlu Geleceği ve Milliyetçi Hareket	13
II. TEMEL GÖRÜŞLERİMİZ	18
III. ÜLKEMİZDE YAŞANAN SORUNLARIN TEMEL DİNAMİKLERİ VE BAKIŞ AÇIMIZ	22
1. Sorunların Temel Dinamikleri	22
2. Partimizin Bakış Açısı	23
IV. EKONOMİK HEDEF VE POLİTİKALAR	25
A. Orta Vadeli Makroekonomik Amaç, Hedef ve Politikalar	25
1. Makroekonomik Çerçeve	25
2. Fiyat İstikrarı	27
3. Maliye Politikası	29
i. Genel Hükümet Bütçesi	29
ii. Vergi Politikası	32
iii. Borç Yönetimi Politikası	36
iv. Kit ve Özelleştirme Politikası	38
v. Kamu Yatırım Politikası	40
4. Para-Kur ve Mali Sisteme İlişkin Politikalar	43
i. Genel Hükümet Bütçesi	43
ii. Mali Sisteme İlişkin Politikalar	44
5. Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi	45
6. Doğrudan Yabancı Sermayenin ve Özel Sektör Yatırımlarının Özendirilmesi	48
7. Sektörel Hedef ve Politikalar	50
B. Sosyo Ekonomik Amaç, Hedef ve Politikalar	56
1. Gelir Dağılımının İyileştirilmesi, İşsizlikle ve Yoksullukla Mücadele	56
2. Esnaf ve Sanatkara Yönelik Politikalar	59

3. Tarım Kesimine Yönelik Politikalar	61
4. Bölgeler Arası Gelişmişlik Farklılıklarının Azaltılması	66
C. Uzun Vadeli Ekonomik Gelişme Stratejisi	68
V. SOSYAL VE KÜLTÜREL POLİTİKALAR	70
1. Eğitim ve İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi	70
2. Gençlik ve Spor	74
3. Aile, Kadın ve Çocuk	78
4. Kültür ve Sanat	80
5. Çalışma Hayatı ve Sosyal Güvenlik	83
6. Sağlık	85
VI. ETKİN KAMU YÖNETİMİ	88
VII. AHLAKİ DEĞERLERDE YOZLAŞMA VE YOLSUZLUKLA MÜCADELE	92
XIII. ADALET	96
IX. KENTLEŞME, KONUT VE ÇEVRE POLİTİKASI	100
1. Kentleşme ve Konut	100
2. Çevre	102
X. BİLİM VE TEKNOLOJİ POLİTİKASI	105
XI. DEMOKRASİNİN GELİŞİMİ VE KURUMSALLAŞMASI	109
XII. DIŞ POLİTİKA	113
1. Dış Politika Stratejilerinin Şekillendirilmesinde Etkili Olan Unsurlar	113
2. Dış Politikanın Temel Hedefleri	115
3. Dış Politikanın Yürütülüş Biçimi	116
4. Türk Dünyası İle İlişkiler	117
5. Avrupa Birliği İle İlişkiler	119
6. Dış Politika Alanında Türkiye'nin Önündeki İmkanlar	121
XIII. ÜLKE GÜVENLİĞİ VE TERÖRLE MÜCADELE	122

I - YİRMİBİRİNCİ YÜZYILDA DÜNYA VE TÜRKİYE

1. Yeni Çağın Dinamikleri ve Milliyetçi Hareket

1990'lı yıllardan itibaren hız kazanan ve bütün dünyayı etkileyen küreselleşme süreci, iletişim imkanları ve yeni üretim teknolojileri sayesinde verimliliğin artması, mal ve hizmetlerin daha serbest dolaşımı gibi ekonomik göstergelerin yanı sıra, bir dizi sosyal kültürel ve siyasi gelişmeyle birlikte anılmaktadır. Küreselleşme sürecinin dünya ve ülkemiz üzerindeki etkileri, ABD'nde yaşanan 11 Eylül olayı ve ardından ortaya çıkan gelişmelerin de etkisiyle daha dinamik bir şekilde hissedilmeye devam etmektedir.

Küreselleşme sürecini etkileri, 11 Eylül olayı ve sonrası yaşanan gelişmelerle daha dinamik bir şekilde hissedilmeye devam etmektedir

İnsan hakları, demokrasi ve hukuka saygı gibi evrensel değerlerin küresel ölçekte benimsenmesi ve hayata geçirilmesini sağlaması beklenen küreselleşme süreci; gittikçe uluslararası terörizm, göç, etnik çatışmalar, mali iflaslar ve iç karışıklıklar, uluslararası hukuka aykırı çifte standartlar, zengin ülkelerle fakir ülkeler arasında sürekli artan gelir adaletsizliği, çevresel felaketler ve açlık gibi yeni bir sorunlar zinciriyle birlikte anılır olmuştur.

Küreselleşme süreci; terörizm, göç, etnik çatışmalar, mali iflaslar, açlık, adaletsizlik gibi sorunlarla anılır olmuştur

Ekonomik ve mali iflaslar ya da etnik çatışmalardan olumsuz etkilenen milli devlet yapılarının arkalarında bıraktıkları boşluk, uluslararası terörizm ve suç örgütleri tarafından doldurulmuş; insan hakları ihlalleri tahammül edilemez boyutlara ulaşmış ve zengin ülkelerin kapılarına sayıları milyonlarla ifade edilen mülteci ve göçmen kitleleri yığılmıştır. Bu gelişmeler, küresel huzur ve istikrarın yolunun güçlü milli devletlere dayalı daha insani ve de-

Küresel huzur ve istikrarın yolu güçlü milli devletlere dayalı insani bir dünya düzeninden geçmektedir

mokratik bir dünya düzeninden geçtiğini bir kez daha göstermektedir.

Küresel ekonomi imparatorlukları ve sivil toplum kuruluşları, güç ve yetkileri toplamaktadır

Millî devletlerin güç kaybı, bireylerin güçlenmelerini ve daha fazla özgürleşmelerini beraberinde getirmemektedir. Denetlenebilirlikleri ve katılımcı özellikleri oldukça tartışmalı olan “küresel ekonomi imparatorlukları” ve uluslararası sivil toplum kuruluşları, milli devletlerin aşınmaya uğrayan güç ve yetkilerini ellerinde toplamaktadırlar.

Daha verimli ve daha çok üretmek ile birlikte anılan küreselleşme, adil bir paylaşım konusunda başarısızdır

Daha verimli ve daha çok üretmek konusunda önemli başarılarla özdeşleşen küreselleşme süreci, aynı başarıyı ne yazık ki “dengeli zenginleşme” ve “adil bir paylaşım” hususunda gösterememiştir. Bunun için, milli devletler, sosyal adalete dayalı politikalar uygulayabilecek, refahın adil bir şekilde dağılımı hususunda etkin olabilecek en önemli mekanizmalar olarak, insanlığın geleceğinde önemli bir yer tutmaya devam etmektedir.

Teknolojik imkanların ve ekonomik hakimiyetin olağanüstü kolaylaştırdığı tek yönlü kültür ve değer aktarımı süreci, milli kültürleri ve dilleri tahrip etmektedir

Küreselleşme sürecinin etkisini hissettirdiği en önemli alanlardan bir diğerini de, teknolojik imkanların ve ekonomik hakimiyetin olağanüstü kolaylaştırdığı tek yönlü kültür ve değer aktarımı sürecinin, milli kültürleri ve dilleri tehdit etmesi oluşturmaktadır. Küreselleşme süreci içinde alt kültür gruplarının bağımsız siyasi yapılar olarak örgütlenmeleri, kültürel varlıklarını sürdürme hakları gerekçe gösterilerek gizlice ya da açıktan açığa desteklenirken, köklü ve büyük milletlerin bile tek tipleştirici küresel kültür dalgaları karşısında nasıl ayakta kalabilecekleri cevaplanması gereken bir soru olarak karşımızda durmaktadır. Aslında, milli devlet, yapıları koruyucu bir şemsiye, bir dalgakıran vazifesi görerek mahallî kültürlerin hayatıyet-

lerini devam ettirmelerine imkan verebilecek en doğal ve elverişli zemini oluşturmaktadır.

Küreselleşme sürecinin adil ve insani bir mecraya sokulmasının yolu; ülkeler arasında sürdürülebilir bir rekabet ortamının sağlanması, teknolojik imkanların tüm insanlığın ortak geleceğine hizmet edecek şekilde kullanılması, insan hakları uygulamalarının sadece bireysel haklarla sınırlandırılmadan çevre, sosyal ve ekonomik hakları da içerecek şekilde gündeme getirilmeleri; kültürler ve medeniyetler arasında ekilmeye çalışılan kin ve nefret tohumları yerine diyalog ve karşılıklı anlayışa dayalı işbirliği çabalarının desteklenmesinden geçmektedir. Bu çerçevede, demokratik ve insani bir “Yeni Çağ” anlayışının hayata geçirilebilmesi için milli, bölgesel ve küresel sacayakları üzerinde yükselen gelişmiş bir “**sorumluluk ahlakı**”nın varlığına duyulan ihtiyaç kendisini iyiden iyiye hissettirmektedir.

Milli kültürlerin korunduğu, kendi şartlarında rahatça gelişmeleri önündeki engellerin kaldırıldığı bir dünya, insanlığın medeniyet tecrübesini zenginleştirecek yeni atılımlara sahne olacaktır. Yeni Çağ’da yeni sorunlarla karşılaşan insanlık, bazen başka sorunları da beraberinde getirme riskini bünyesinde barındıran tekelci çözümlere mahkum edilmemelidir. Milli kültürlerin varlığı, canlılığı ve oluşturdukları çeşitlilik ortamı, insanlığın böyle açmazlara düşmesi tehlikesi karşısındaki en büyük beşeri sigortalardan birisini oluşturmaktadır. Milli kültürlerin, küreselleşmenin getirdiği çağdaş teknolojik imkanlarla daha da güçlenerek hayatiyetlerini devam ettirdikleri bir dünya, insanlığın ortak özlemleri arasındadır.

Demokratik ve insani bir Yeni Çağ anlayışının hayata geçirilebilmesi için; milli, bölgesel ve küresel sac ayaklarına dayalı gelişmiş bir “sorumluluk ahlakı”na ihtiyaç duyulmaktadır

Milli kültürlerin, küreselleşmenin getirdiği çağdaş teknolojik imkanlarla daha da güçlenerek hayatiyetlerini devam ettirdikleri bir dünya insanlığın ortak özlemleri arasındadır

11 Eylöl olaylarıyla birlikte terörizmin vahşı yüzüyle karşı karşıya gelen batı ölkeleri, Türkiye'nin terörle mücadele sürecini daha iyi anlamak zorundadır

11 Eylöl olaylarıyla birlikte terörizmin vahşı yüzüyle karşı karşıya gelen batı ölkeleri, Türkiye'nin neredeyse son yirmi yılına mal olan terörle mücadele sürecini daha iyi anlamak zorundadırlar. Demokratik kurumlar korunarak terörle başarılı bir mücadele yürüten ölkemiz, terörün ve terörizmin her türlüşünün lanetlenmesi gerektiğini uluslararası platformlarda yıllardır dile getirmektedir. Uluslararası toplumun, ancak acı gelişmelerden sonra bu noktaya gelmesi sevindirici bir gelişmeyken, Avrupa Birliğı tarafından KADEK'in terörist örgütler listesine alınmaması örneğinde olduğı gibi izlenen çelişkili tavırlar, insanlığın bu beladan görülebilir bir gelecekte kurtulacağına dair beslenen ümitleri zayıflatmaktadır.

Ölkemiz, zengin birikimini insanlığın hizmetine sunma potansiyeline sahiptir

Medeniyetlerin, kültürlerin ve dinlerin buluşmasına ev sahipliğı yapan muhteşem bir noktada bulunan ölkemiz, hem doğu hem de batı dünyasıyla sahip olduğı tarihi, kültürel ve siyasi ilişkileri sayesinde, medeniyetler çatışması senaryolarının insanlığın ufkunu kararttığı bir dönemde medeniyetlerin buluşmasına imkan verecek zengin bir birikimi insanlığın hizmetine sunma potansiyeline sahiptir.

Partimiz, küreselleşme sürecinin ahlaki ve insani değerleri daha çok içermesine katkı sağlamasını milliyetçilik ve insanlı anlayışının bir gereğı sayar

Milliyetçi Hareket Partisi; içinde yaşadığımız "Yeni Çağ"ın dinamikleri ve bu dinamiklerin ölkemiz üzerindeki özel etkileri dikkate alındığında, evrensel olana katkı sağlamanın yolunun güçlü bir milli kimliğe ve özgüvene sahip olmaktan geçtiğinin farkındadır. Partimizin, dünyada siyasi ve sosyal alanda yapıcı işbirliğı ve diyalogları destekleyerek küreselleşme sürecinin ahlaki ve insani değerleri daha çok içermesine katkı sağlamayı milliyetçilik ve insanlık anlayışının bir gereğı sayan, milletlerin ve kültürlerin varlığını, diyalogunu ve işbirliğini beşeriyetin ve küresel ahengin ön şartlarından biri olarak kabul eden tavrının önemi ve özgünlüğü ortaya çıkmaktadır.

2. Yirmibirinci Yüzyılın Başında Türkiye ve 57 nci Hükümet

Dünyada önemli gelişmelerin yaşandığı 1980'li ve 1990'lı yıllarda Türkiye'nin, bölücü terör örgütüyle ve ekonomideki istikrarsızlıklarla mücadele etmek zorunda kalması, kaynakların kalkınmaya dönük kullanılamamasına ve içe kapanılarak etkin bir dış politika uygulanamamasına yol açmıştır. Bu durum, komünizmin çöküşü ve "Soğuk Savaş Dönemi"nin sona ermesiyle birlikte yeniden şekillenmeye başlayan jeopolitik ve jeoekonomik dengeler karşısında, Türkiye'nin gücünü ve inisiyatif alma kabiliyetini azaltmıştır.

***Ülkemizin, terör
ve ekonomik
istikrarsızlık
sorunu ve
dünyada
yeniden
şekillenen
dengeler
gücünü
azaltmıştır***

Son on yıl boyunca, dış politika alanında olduğu gibi, iç politikada da sancılı ve dalgalı bir çizgi hakim olmuş, özellikle 1995 seçimleri sonrasında yaşanan sıkıntı ve çekişmeler had safhaya ulaşmıştır. Siyasilerin ve buna bağlı olarak siyaset kurumunun yıprandığı bu dönemde, yozlaşma kültürü kendini sadece hükümet istikrarsızlıklarında değil, siyaset dünyasının hemen her alanında hissettirmiştir. Kısır çekişmeler, tutarsızlıklar ve üslup kirliliğiyle bezenmiş siyasi söylemler, demokratik hayatımızı adeta esir almıştır.

***Son on yılda iç
politikada
sancılı ve
dalgalı
çizgi hakim
olmuş, yozlaşma
kültürü siyaset
dünyasını
tümüyle
sarmıştır***

Kısaca, 1990'lı yıllar, ülkemiz bakımından ciddi bir duraklama ve bocalama dönemini ifade etmektedir. Bu dönemde yapılması gereken birçok düzenleme yapılmamış, alınması gereken kararlar ise ya ertelenmiş ya da yanlış alınmıştır.

***1990'lı yıllar
ülkemiz için
duraklama
dönemidir***

Partimizin, 18 Nisan 1999 seçimleri sonrasında iktidar sorumluluğunu paylaşması, siyasi ve ekonomik belirsizliğin ve ümitsizliğin doruk noktasına

***Partimiz
belirsizlik ve
ümitsizlik***

**ortamında
iktidar
sorumluluğunu
paylaşmıştır**

ulaştığı böyle bir dönemle örtüşmektedir. Milliyet-i Hareket Partisi bu tercihini yaparken, herhangi bir basit siyasi hesabın anlık çekiciliğine kapılmamış, ülkemizin ve milletimizin varlığını ve geleceğini dikkate almıştır.

**57. Hükümet
ncesi, kronik
yüksek
enflasyon, artan
bte açıkları,
yüksek borç
stoku ve reel
faiz, ranta
dayalı ekonomi
ve işsizlik olmak
zere ülkemizde
birçok sorun
yaşanmaktadır**

57 nci Hükümetin göreve başladığı dönemde, ülke-
mizin ekonomik göstergeler açısından iyi bir du-
rumda bulunduğunu söylemek mümkün değildir.
lke ekonomisinin btsesiz yönetildiği bu dönem-
de, enflasyon yüzde 70'ler düzeyinde kronik bir
hal almış, artan bte açıklarının etkisiyle kamu
kesimi borçlanma gereği GSMH'nın yüzde 15'ini
aşmış, i borç stoku 22 katrilyon liraya ve dış borç
stoku da 102 milyar dolara ulaşmıştır. Borçların
evrilebilirliği tartışılmaya başlanılmış ve i borç-
lanmalarda reel faiz oranı yüzde 30'lara çıkmıştır.
Dış ticaret açığı büyümüş ve geleceği ngreme-
yen yatırımcılar reel sektör yerine portföy yatırımlarına yönelmiştir. Bu gelişmelere bağlı olarak yatırım ve üretim düşmüş, işsizlik artmıştır.

**Sorumluluk
ahlakının
gözardı edildiği,
kişisel
ekişmelerin
lke
ıkarlarının
nne geçtiği
bir siyasi yapı
sürekli
Çözümsüzlük
retmiştir**

Diğer yandan, bu dönemde siyasi tablo da ekono-
mik tabloyu aratmayacak lde karmaşık ve sıkıntılı bir görünüm arz etmiştir. Sorumluluk ahlakının gözardı edildiği, kişisel çekişmelerin ülke çıkarlarının önüne geçtiği bir siyasi yapı sürekli çözümsüzlük üretmiştir. 57 nci Hükümet döneminde atılan adımlar ile Partimizin yapıcı tutumunun önemi; son on yıl boyunca geçiştirilen ve çözümü ertelenen sorunların büyüklüğü hatırlandığında, ekonomik krizin vatandaşlarımız üzerinde yarattığı olumsuzlukların etkisinin kaybolmasıyla birlikte şüphesiz daha iyi anlaşılacaktır.

**MHP'nin yapıcı
ve sorumlu
yönetim**

MHP'nin ilkeli ve seviyeli siyaset anlayışıyla Türk demokrasisine kazandırdığı yapıcı ve sorumlu yönetim yaklaşımının katkısıyla, 57 nci Hükümet,

geçmişte yaşanan kısır çekişmelerin aksine, uzlaşma yolu ile büyük atılımlar gerçekleştirmiştir. Hükümetin hızlı çalışma ve karar alma sürecinin TBMM çalışmalarına da yansıtılması, kısa sürede reform niteliğinde düzenlemeler yapılmasına imkan sağlamıştır. Nitekim, Haziran 1999- Temmuz 2002 döneminde, daha önceki hükümetler döneminde gündeme dahi getirilemeyen, başta demokratikleşme, kamu yönetimi, bankacılık, tarım, sosyal güvenlik, gümrük, enerji ve telekomünikasyon olmak üzere birçok alanda köklü ekonomik, sosyal ve siyasi düzenlemeler yapılmıştır.

Tıkanmış olan ekonomiye nefes aldirmek ve yapısal reformları gerçekleştirmek amacıyla, uygulamaya konulan üç yıllık makro ekonomik program kapsamında; enflasyonda belirgin bir düşüş gerçekleştirilmiş, kamu gelirlerini artırıcı, harcamaları disipline edici tedbirler alınmış, faiz oranlarının hızlı bir şekilde düşmesiyle hem borçlanma maliyetleri azaltılmış, hem de ekonomi hızlı bir büyüme sürecine girmiştir.

Ancak, geçmiş hükümetlerin sorunları ertelemelelerinin ve uyguladıkları gününbirlik çözümlere yönelik popülist politikaların da etkisiyle; programın para ve kur politikasında 2000 yılı sonuna doğru aksamalar görülmüş, bankacılık kesiminin zaafiyetlerinin yanı sıra, ekonomi yönetiminin gerekli tedbirlerin zamanında alınamaması sonucu, yurt içi ve yurt dışı piyasalarda güvensizlik oluşmuş, ekonomi dışı faktörlere de son derece hassas hale gelen piyasalarda, mali sektörden başlayarak tüm ekonomiyi etkileyen Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizleri yaşanmıştır.

***yaklaşımıyla
57. Hükümet
döneminde
büyük atılımlar
gerçekleşmiştir***

***Uygulanan
ekonomi
programı ile
olumlu
gelişmeler
sağlanmış***

***Ancak, yıllardır
ertelenmiş
sorunların etkisi
ve para - kur
politikasında
aksamalar
sonucu
ekonomide
kriz sürecine
girilmiş***

Kriz ortamından çıkış için yeni bir program uygulamaya konulmuştur	Uygulamaya konulan istikrar programı çerçevesinde; öncelikle, yıllardır devam eden enflasyona karşı oluşan bıkınlık ve yılgınlık psikolojisinin kırılması hedeflenmiş ve bu çerçevede, ekonomik aktörlerin kendilerine ve ülkelerine olan güveninin tesis edilmesi, daha sonra ise, ekonomik kısır döngüyü kırmak ve istikrarlı büyüme sürecini temin etmek amaçlanmıştır.
Sosyo-ekonomik maliyeti çok yüksek iki büyük deprem yaşanmış, yaralar hızla sarılmıştır	57 nci Hükümet döneminde yaşanan ve çağın en büyük felaketlerinden biri olan ve toplumsal ve ekonomik maliyeti çok yüksek iki deprem felaketi ile diğer doğal afetler bir çok vatandaşımızı kaybetmemize, bir çoğunun yaralanmasına ve binlerce ev, işyeri ve sanayi tesislerinin de yıkılmasına neden olmuştur. Devlet olarak bütün imkanların seferber edilmesi ve milletimizin de desteğiyle depremin yaraları hızla sarılmıştır.
Depremzedelere geçici ve kalıcı konutlar	Depremden zarar gören vatandaşların barınma ihtiyacını karşılamak üzere önce geçici konutlar ve daha sonra da kalıcı konutlar yapılmıştır.
Deprem sigortası ve yapı denetimi sistemi	Zorunlu deprem sigortası kanunu ve yapılarda can ve mal güvenliğini teminen Yapı Denetimi Kanunu ve ilgili yönetmelik çıkarılmıştır.
Sosyal güvenlik reformu	SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'nda emeklilik yaşı, prim ödeme süresi, emekli aylığı hesaplama esasları gibi temel hususlarda düzenleme yapılmıştır.
Bireysel emeklilik	Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu çıkarılmıştır.
Kamulaştırma işlemleri	Kamulaştırma işlemlerinde vatandaşın mağdur edilmemesi için yeterli ödeneğin olması şartı getirilmiştir.

Gümrük mevzuatında köklü düzenlemeler yapılmıştır.

Gümrük reformu

Yıllardır bitirilemeyen hastane inşaatlarının büyük çoğunluğu tamamlanarak hizmete açılmıştır.

Hastane inşaatları

Büyük hastanelerde vardiyalı çalışma sistemine geçilmiştir. Mesai saatleri dışında hastanelerde özel sağlık hizmeti sunulması uygulaması başlatılmıştır.

Hastanelerde vardiya sistemi

Türkiye'deki Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Reform Programı uygulamaya konulmuştur.

Yatırım ortamını iyileştirme

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ve Endüstri Bölgeleri Kanunu ile yerli ve yabancı yatırımcılara kolaylıklar getirilmiştir.

Endüstri bölgeleri

Tarımsal politikaların yeniden belirlenmesi kapsamında doğrudan gelir desteği sistemine geçilerek, küçük çiftçilerin devlet desteğinden daha fazla yararlanması imkanı getirilmiştir.

Çiftçilere doğrudan gelir desteği

Tarım satış kooperatifleri ve birliklerinin etkin ve sürdürülebilir bir şekilde özerk ve mali yönden bağımsız olmalarını sağlamak amacıyla Kanun çıkarılmıştır.

Kooperatif ve birliklere özerk yapı

Çalışırken işsiz kalanların gelir kaybını telafi etmek amacıyla "İşsizlik Sigortası" ihdas edilmiş ve İş Güvencesi Yasası çıkarılmıştır.

İşsizlik sigortası ve iş güvencesi

Hazine arazilerinin satışına ilişkin yasa çıkarılmış ve bu arazilerin bedelsiz olarak konut ya da sektörel kullanım amaçlı arsa olarak belirlenebilmesi imkanı getirilmiştir.

Hazine arazilerinin satışı

Borç yönetimi	Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun yürürlüğe konulmuştur.
Özerk Merkez Bankası	Bağımsız para politikası uygulamak amacıyla Merkez Bankası daha özerk hale getirilmiştir.
Bankacılık reformu	Bankaların piyasa disiplini içerisinde sağlıklı, etkin ve dünya ölçeğinde rekabet edebilir bir yapıda işleyişi için uygun ortamı oluşturmak ve bu sayede ülkenin uzun vadeli ekonomik büyümesine ve istikrarına katkıda bulunmak amacıyla bankacılık sistemi yeniden düzenlenmiş ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu kurulmuştur.
Kamu bankaları reformu	Kamu bankaları için oluşturulan ortak yönetim kuruluna bu bankaları yeniden yapılandırma ve özelleştirmeye hazırlama yetkisi verilmiş, Emlak Bankası tasfiye edilerek Ziraat Bankasına devredilmiştir.
Birikmiş görev zararlarının tasfiyesi	Kamu bankalarının görev zararı alacakları tasfiye edilmiş ve yeni zarar oluşturacak görev verilmesi ilkesi benimsenmiştir. Bu çerçevede, görev zararlarına ilişkin 97 adet kararname yürürlükten kaldırılmıştır.
Özel tüketim vergisi	Özel tüketim vergisi uygulamasına geçilerek, 16 adet vergi, fon ve harç kaldırılmış, motorlu taşıtlarda ikinci el alımları vergiden istisna edilmiştir.
Ücret adaleti	Kamuda ücret adaletsizliğine yol açan farklı uygulamaların giderilmesine yönelik düzenleme yapılmıştır.
69 fonun kapatılması	Kamu harcamalarında etkinliği sağlamak ve şeffaflığı artırmak amacıyla Destekleme ve Fiyat İstikrar

Fonu hariç bütçe içi fonların tamamı (69 fon) kapatılmıştır. Yine aynı amaca yönelik olarak döner sermayelerin sayısı azaltılmaktadır.

Örgütlü suçlar ve yolsuzlukların üzerine kararlılıkla gidilmiş ve çok sayıda operasyon gerçekleştirilerek, kamuoyunda haksız yere saygınlık kazanmış ve ülke yönetiminde söz sahibi olmuş birçok siyasetçi, iş adamı ve bürokratin yaptığı kanun dışı işlemler ortaya çıkarılmış ve bu kişiler adalete teslim edilmiştir.

**Örgütlü suçlar
ve
yolsuzluklarla
kararlı
mücadele**

Türkiyede Şeffaflığın Artırılması ve Kamuda Etkin Yönetimin Sağlanması projesi kabul edilmiştir

**Şeffaflık ve
etkin yönetim**

Kamu görevlilerinin hizmete alınma ve görevde yükselmeleri objektif kurallara bağlanmıştır.

**Kayırmacılığın
önlenmesi**

Memur ve diğer kamu görevlilerinin sendikalaşmasına imkan sağlayan yasal düzenleme yapılmıştır.

**Memura
sendika**

Kamu kurumlarında daha rekabetçi, şeffaf ve etkin bir ihale sisteminin sağlanmasına yönelik olarak yeni bir Kamu İhale Kanunu çıkarılmıştır.

**Rekabetçi ve
şeffaf ihale
sistemi**

Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yargılanmaları süreci hızlandırılmıştır.

**Memurların
yargılanması**

Yüksek Öğretim Kurumlarının hazırlık, ön lisans, lisans eğitim programları ile yüksek okulların herhangi bir sınıfından her ne sebeple olursa olsun kaydı silinen veya kendi isteği ile ayrılan öğrencilere af getirilmiştir.

**Daha önce
kaydı silinen
öğrencilere
devam hakkı**

Meslek lisesi mezunlarının mesleki yüksek öğretime sınavsız geçişine ilişkin yasa çıkartılmıştır.

**Meslek
liseleri Modern**

medeni yasa Medeni Kanunla kadın erkek eşitliği göz önüne alınarak aile hukuku alanında kapsamlı değişiklikler getiren düzenlemeler yapılmıştır.

Ülkede huzur ve güven ortamı Özellikle Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerimizde yaşanan terör olayları büyük ölçüde azaltılmış ve bölgede huzur ve güven ortamı sağlanmıştır.

Cezaevlerini terör yuvası olmaktan çıkarma (F) tipi cezaevi uygulamasına geçilerek, cezaevlerinin terör örgütlerinin eğitim ve yönetim merkezi olmalarının önüne geçilmiş ve cezaevlerinden terör eylemlerinin yönlendirilmesi önlenmiştir.

Temel hak ve özgürlüklerin geliştirilmesi Yapılan anayasal düzenlemelerle; özel hayatın ve aile hayatının gizliliği ve dokunulmazlığı, konut dokunulmazlığı, haberleşme özgürlüğü, seyahat ve iletişim özgürlüğü, düşünceyi ifade etme, yayma ve yayın özgürlüğü, bilgi edinme, haber alma ve kanaat oluşturma hakkı, dernek kurma ve üye olma hakkı, toplantı, gösteri ve yürüyüş özgürlüğü, adil yargılanma hakkı gibi temel hak ve özgürlüklerin geliştirilmesi sağlanmıştır.

Sivil DGM DGM'lerde askeri hakim ve savcılar yerine, sivil hakim ve savcıların görev almasına ilişkin anayasal ve yasal düzenleme yapılmıştır.

İşkenceyle mücadele Ayrıca, demokratikleşme ve insan hakları kapsamında; işkence ve zalimane yöntemlerle suçu kabul ettirmeye çalışanlara ve bu hususları ortadan kaldırmaya yönelik sahte belge verenlere ağır cezalar getirilmiş, Başbakanlık bünyesinde insan hakları ihlallerini araştırmak üzere başkanlık ve heyetler kurulmasına imkan sağlanmıştır.

Bu dönemde dış politika alanında da gelişmeler sağlanmış ve özellikle 40 yıllık bir geçmişi olan Avrupa Birliği - Türkiye ilişkilerinde önemli bir aşamaya gelinmiştir. Ülkemizin üyelik esaslarını belirleyen Katılım Ortaklığı Belgesi'nin AB tarafından kabulünün ardından, bu belgede yer alan hususların üstlenilmesini öngören "Ulusal Program"ın kabul edilmesiyle birlikte, Türkiye tam üyelik konusundaki kararlılığını net bir şekilde AB'ne ve uluslararası kamuoyuna ilan etmiştir.

*Avrupa Birliği
ile ilişkilerde
önemli mesafe
katedilmesi,*

*Ülkemize "aday
ülke" statüsü*

MHP, "Ulusal Program"ın kabulünde ve bu programda öngörülen hukuki ve kurumsal düzenlemelerin gerçekleştirilmesinde önemli katkılar sağlamış ve bu düzenlemelerin yapılmasında milli çıkarlarımızı gözetten bir anlayış içerisinde olmuştur. Ancak, kısa ve orta vadeli öncelikler arasında yer almayan ve bölücü unsurların beklentileri ile büyük ölçüde örtüşen ve AB yönetimi tarafından dayatılan idamın kaldırılması, ana dilde yayın ve öğretim gibi milli birlik ve bütünlüğümüzü tehdit edici düzenlemeler öngören son uyum paketine, milli sorumluluk anlayışımızın bir gereği olarak destek verilmemiştir.

*Ulusal
Programda kısa
vadeli
taahhütler
yerine
getirilmiş, ancak
ön şart olarak
dayatılan
konularda
Partimiz destek
ermemiştir*

Partimiz, başta Kıbrıs davamız ve AB ile ilişkilerimiz olmak üzere, bütün uluslararası ilişkilerde temel bakış açısını ve duruşunu başından itibaren korumuş ve bu çerçevedeki tutumunu dar siyasi hesapların ötesinde, milli çıkarlarımızın gerektirdiği bir duyarlılık çerçevesinde belirlemiştir.

*Partimiz,
emel bakış
açısı ve
duruşunu
korumuştur*

3. Türkiye'nin Onurlu Geleceği ve Milliyetçi Hareket

Milliyetçi Hareket Partisi, Türkiye'nin onurlu geleceğine ilişkin hiçbir endişe duymamaktadır. Par-

*Partimiz,
ülkemin*

*onurlu
geleceğine
ilişkin gerekli
adımları
atmakta
kararlıdır*

timizin stratejik hedefi, ülkemizi, 21 inci yüzyılda barış ve istikrarın teminatı güçlü bir lider ülke konumuna getirmek için gerekli tüm Őartların hazırlanmasıdır. Partimiz, bu amaçla siyasi, sosyal ve ekonomik beklenti ve ihtiyaçların karşılanması için gerekli bütün tedbirleri almak ve köklü reform süreçlerini kendi dinamikleri içinde sonuçlandırmak konusunda kararlıdır.

*Partimizin
uluslararası
ilişkilerdeki
hassasiyeti, milli
kültürümüze, ve
Üniter devlet
yapımıza saygı
ve bağlılıktır*

Türk Milleti için vazgeçilemez nitelik taşıyan unsurlar; milli kültürümüze, toprak btnlğmze ve üniter devlet yapımıza olan saygı ve bağlılıktır. Bu çerçevede, son yıllarda ülkemizin dış politika gündeminde ağırlıklı bir yer tutan Avrupa Birliği'ne tam üyelik süreci başta olmak üzere, bütün uluslararası ilişkilerimize aynı anlayış ve duyarlılıkla yaklaşmak, sadece siyasi bir sorumluluk değil, aynı zamanda tarihi ve milli bir görevdir.

*Milli
duyarlılığımıza
saygı ve ortaklık
hukuku*

Bunun için, Avrupa Birliği'ne dahil ülkelerin milli duyarlılıklarımaza gösterecekleri saygı ve ortaklık hukukuna bağlılıkları, bu ülkelerle olan ilişkilerimizin geleceğini belirleyecek temel hususlardan birini oluşturacaktır.

*Hedef;
Ülkemizin
onurlu
geleceğini inşa
etmek için
"tek başına
iktidar"*

Milliyetçi Hareket Partisi, sosyal hayattan ekonomiye, demokratik yapıdan dış politikaya her alanda **"Türkiye'nin Onurlu Geleceği"**ni inşa etmeye kararlıdır. Partimiz, 3 Kasım seçimlerine bu kararlılık ve anlayışla girmekte ve tek başına iktidarı hedeflemektedir. Milliyetçi Hareket, tek başına iktidarında;

*Hukukun
stnlğni*

1- Demokrasinin bütün kurum ve kurallarıyla işletilerek; demokratik siyasi kültürün yerleştiği, temel hak ve özgürlüklerin güven-

ce altına alındığı, kanunilik yerine en geniş anlamda hukukun üstünlüğünün tesis edildiği ve her alanda adaletin hakim kılındığı siyasi ve hukuki bir düzenin oluşturulmasını,

*esas alan
toplumsal
düzen*

- 2- Başta kamu yatırımları olmak üzere, yatırımların yüksek teknoloji gerektiren ve katma değeri yüksek mal ve hizmet üreten alanlara yöneltilmesini öngören bir sanayileşme stratejisi ile istikrarlı ve sürdürülebilir bir büyüme yapısının tesisini,

*İstikrarlı ve
sürdürülebilir
büyümenin
tesisi*

- 3- Rekabetçi piyasa ekonomisini ve özel teşebbüsü esas alan, kaynakların rasyonel kullanıldığı, yeterli yatırım ve üretimin sağlandığı, adil bir gelir bölüşümünün tesis edildiği, dünyadaki ilk 10 ekonomi arasında yer aldığımız hakkaniyetli ve istikrarlı bir ekonomik düzenin oluşturulmasını,

*Piyasa
ekonomisi ve
adil gelir
dağılımını esas
alan ekonomik
düzen*

- 4- Eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik gibi temel ihtiyaçların tümüyle eksiksiz olarak karşılandığı, insan onur ve haysiyetine yakışır sosyal düzenin oluşturulmasını,

*İnsan onuruna
yakışır sosyal
düzen*

- 5- Belirlenmiş politikalara göre tavır alan değil, dünya ölçeğinde siyasi, sosyal ve ekonomik politikaları yönlendiren, öncelikle bölgesinde süper güç, 2023 yılında da “Lider Ülke” olmayı hedefleyen bir dış politikanın uygulanmasını,

*Önce bölgesel
güç, 2023
yılında
“Lider Ülke”*

- 6- Bir sembol ve anlaşma aracı olmanın ötesinde, bizi millet yapan temel kıymetler-

*Türkçe'mizi
Türk*

*dünyasında
ortak bir dil
haline getirme*

den biri olduğu gerçeğinden hareketle, yüzlerce kuşak boyunca atalarımızın düşünce ve tarihî tecrübelerin katkılarıyla şekillenen Türkçe'mizin, Türk Dünyasında kullanılan ve anlaşılabilen ortak bir kültür ve bilim dili olmasının sağlanmasını,

*Yoksulluk ve
yolsuzlukla
mücadele için
milli seferberlik*

7- Ülkemizin birliğı ve dirliğı için, siyasi ve ekonomik istikrarın toplumsal istikrar ile birlikte ahenkli bir üçgen oluşturarak yoksulluk, işsizlik ve yolsuzlukla mücadele etmek üzere milli bir seferberliğın başlatılmasını,

*Kültürel ve
ahlaki
yozlaşmanın
giderilmesi*

8- Kültürel ve ahlaki yozlaşmanın giderilmesi için, milli ve manevi değerlerden beslenen, birlik ve bütünlüğümüzü güçlendirici politikaların uygulanması; bilgili ve şahsiyetli nesillerin yetiştirileceğı bir eğitim sistemi oluşturulmasını,

*AB hedefinin
gerçekleşmesin-
de kararlılık
ve milli bakış*

9- Ülkemizin geleneksel siyasi ve ekonomik yönelimleri ışığında büyük önem taşıyan, Avrupa ile siyasi ve ekonomik bütünleşme ve AB üyeliğı hedefinin gerçekleşmesi için gereken çaba ve sorumluluğa, günümüz siyasi mülahazaları aşan milli ve gerçekçi bir bakış açısı ile yaklaşılması ve bunun gereklerinin bu güne kadar olduğı gibi bundan sonra da yerine getirilmesinde kararlı davranılmasını,

*Bölge ülkeleri
ve Türk
Devletleri ile*

10- Avrupa ve Asya'nın birleştiğı noktada, stratejik önemi gün geçtikçe artan ülkemizin; tarihi ve kültürel bağlarının olduğı Balkanlar, Kafkasya, Orta Asya Türk

Cumhuriyetleri ve Orta Doğu ülkeleri ile ilişkileri en üst seviyeye çıkarılarak, bu ülkelerle ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel alandaki işbirliğinin zenginleştirilmesini,

*en üst
seviyede ilişki
ve işbirliği*

- 11- Milletimize evrensel normlarda hizmet sunulması için “Devlet Milleti için vardır” anlayışından hareketle, vatandaşa hizmeti ve vatandaşın güvenini esas alan, e-Devlet’in hakim olduğu, etkin ve verimli çalışan, şeffaf kurum ve kurallardan oluşan “Akıllı Devlet”in tesisini

*Vatandaşa
hizmeti esas
alan “Akıllı
Devlet”in tesisi*

hedeflemektedir.

Bu hedeflerin; ilkeli ve temiz siyaset anlayışımız, yetişmiş kadrolarımız, Yüce Türk Milleti’nin engin sağduyusu ve Cenab-ı Allah’ın yardımı ile gerçekleşeceğine inancımız tamdır.

*Hedeflerimizin
gerçekleşeceğine
inancımız
tamdır*

II - TEMEL GÖRÜŞ VE HEDEFLERİMİZ

Milliyetçilik

Milliyetçiliğimiz, Türkiye'ye ve Türk Milleti'ne olan derin bağlılığımızın ve sevginin verdiği ilham ve cesaretle, varoluşunu anlamlandırmayı ve geleceğini garanti altına almayı temel hedef olarak kabul eder ve bunun için her türlü çabayı gerekli görür. Partimiz, “yaşa ve yaşat” ilkesini milliyetçilik anlayışımızın manevi temeli olarak kabul etmekte ve bu ilkenin gelenekten geleceğe uzanan çizgide sürekli geliştirilerek kurumlaşmasına hayati önem atfetmektedir. MHP, bu ilkeyi bütün insanlık ailesini kapsayacak şekilde yorumlamakta ve bu çerçevede küreselleşme sürecinin insani bir boyut kazanmasını savunmaktadır.

Toplam ahlak

Milliyetçi Hareket Partisi; Türk Milleti'nin yüksek vasıflı karakterinin korunarak yarınlara aktarılmasını, beşeri ilişkilerde sevgi, hoşgörü ve adaleti tesis etmeyi hedef alan bir ahlak anlayışını öngörmektedir. Bu anlayışın, bütün kurum ve kurallarıyla toplumun her kesiminde hakim kılınması için her alanda yayılan yozlaşma eğiliminin önüne geçecek olan, ahlaki ilke ve standartların hayata geçirileceği, ahlaki yeniden yapılanmanın gerekliliğini savunmaktadır.

Toplumsal uzlaşma

Milliyetçi Hareket Partisi; toplumsal dönüşümün gerçekleştirilebilmesi için; ekonomik sorunların çözümünde yapılacak fedakarlıklar konusunda bütün kesimler arasında “ekonomik uzlaşma”nın, yerel ve yöresel farklılıkların Türk kültürünün zenginliği olduğuna dair “sosyal uzlaşma”nın, siyasi partilerin iktidar muhalefet ayrımı gözetmeden millet yararına icraat yapabilmesi ve demokratik kültürün esas alınmasını öngören “siyasi uzlaş-

ma'nın, ülkemizin dünya ekonomi ve siyasetinde söz sahibi olabilmesi için "toplumsal özgüvenin ve hedef birliği"nin sağlanması görüşünü benimsemektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi, devlet idaresinde Mille-
tin en iyi şekilde temsil edildiği rejim olan demok-
rasiyi; hukukun üstünlüğünün, insan hak ve özgür-
lüklerinin en geniş anlamda teminat altına alındığı
bir sistem olarak görmekte ve kurumsallaşmasının
hayati önemine inanmaktadır.

Demokrasi

Partimiz; hukukun üstünlüğünü, demokratik sistem
içerisinde düzeni sağlayan bir kanunilikten öte, in-
sanın yüce değerini tanımak, kabul etmek ve bun-
ları güvence altına almak şeklinde değerlendirmek-
tedir. Hiçbir kişi ya da kurumun hukukun üstünde
olamayacağı gerçeğinden hareketle, hukuku, cum-
huriyetin temel niteliklerinin de güvencesi olarak
görmektedir.

Hukukun üstünlüğü

Milliyetçi Hareket Partisi; her insanın insan olma-
sı sıfatından kaynaklanan, şahıslara bağlı, dokunul-
maz, devredilmez ve vazgeçilmez niteliklere sahip
temel hak ve özgürlükleri bulduğuna; bu hakla-
rın ve bunları diğer insanlarla eşit ölçüde kullanma
yetki ve özgürlüğünün kutsallığına, bunları her tür-
lü istismardan korumanın, teminat altına almanın
ve bunlara işlerlik kazandırmanın vazgeçilemezli-
ğine ve ertelenemezliğine inanmaktadır.

İnsan hak ve özgürlükleri

Ülkemizdeki yöresel ve geleneksel farklılıkları,
milli hayatımızın zenginliği olarak telakki eden bir
inanç ve şuurla, tarih boyunca olduğu gibi, tüm
toplumsal renklerin hoşgörülü bir tutumla, adalet
ve özgürlük ile karşılıklı anlayış ve işbirliği içeri-

Milli birlik ve bütünlük

sinde ortak hedeflere seferber edilmesini milli birlik ve bütünlüğümüzün teminatı saymaktadır.

***Dayanışma
kültürü ve
sosyal adalet***

Dayanışma kültürü ya da Türk toplumculuğu; toplumun farklı sosyal katmanları arasındaki gelir dağılımını adâletli bir biçimde gerçekleştirmeyi, toplumun millî duyarlılıklarını yaşatmayı, bencillik ve vurdumduymazlığa karşı feragat ve fedakârlık gibi güzel hasletleri yüceltmeyi hedef almakta ve toplumsal dayanışma kültürünü geliştirerek toplumsal barışın pekiştirilmesine katkı sağlamayı öngörmektedir.

Laiklik

Milliyetçi Hareket Partisi; vatandaşların inançlarını yok saymadan bir arada kardeşçe yaşamasını temin ettiği ölçüde bir değer ve anlam ifade eden laikliği, çağdaşlaşmayla birlikte milli birlik ve bütünlük ile din ve vicdan özgürlüğünün güvencesi olarak görmektedir.

Açık yönetim

Devlette kalite ve sonuçlara yönelik performansa dayalı bir yönetim kültürünün yerleştirilmesi, halkın güvenini ve sürekli etkinliği esas alan şeffaf, katılımcı, hesap verebilir, kollayıcı ve koordine edici bir anlayışın ve bunlara yönelik idari yöntemlerin hakim kılınmasını benimseyen zihniyet değişikliğinin gerçekleştirilmesi kaçınılmazdır.

Güçlü ekonomi

Milliyetçi Hareket Partisi; devlet teşebbüsünün değil, özel teşebbüsün esas olduğu istikrarlı, rekabetçi ve hakkaniyetli bir piyasa ekonomi politikasını savunmaktadır. Ayrıca, Tütk girişimcisinin dünya ekonomisinde söz sahibi olabilmesi için Türk firma ve markalarının küresel düzeyde rekabet gücü kazanmasına stratejik bir önem atfetmektedir.

Ülkemizde bilgi toplumu altyapısının hızla oluşturulmasını hedefleyen Milliyetçi Hareket Partisi; bilgi ve teknoloji üretimi, kullanımı ve ihracını mümkün kılacak politikaların uygulanmasını ve bu yönde toplumsal bilincin gelişmesini öngörmektedir. Toplumun tüm bireylerinin bilgiye hızlı ve uygun fiyatla erişerek, ekonomik ve sosyal faaliyetlerinde etkin olarak kullanılmasının sağlanmasını esas almaktadır.

Bilgi toplumu

Partimiz, dış politikada siyasi eşitlik zemininde; karşılıklılık esası ve milli çıkarların gözetilmesi doğrultusunda, etkin ve saygın devlet anlayışıyla, sosyal, ekonomik ve siyasi ilişkileri zenginleştirmeyi hedef alarak hareket edilmesini savunmaktadır.

Etkin dış politika

Partimiz; siyaseti, milletin huzur ve refahının teminine yönelik politikaların geliştirilmesinin yolu olarak görmektedir. Bunun için; devlet hizmetlerinin, vatandaşların beklentilerine uygun nitelikte sunulmasını, kurum ve kurallarının bu anlayışa göre şekillenmesini öngörmektedir. Toplumun bütün kesimlerinin katılımı ve katkısı ile bir yandan sistem kalitesi, bir yandan da insan kalitesinin geliştirilmesi yoluyla kalitenin toplumsallaştırılmasına inanmaktadır.

Toplam kalite

III - ÜLKEMİZDE YAŞANAN SORUNLARIN TEMEL DİNAMİKLERİ VE BAKIŞ AÇIMIZ

1. Sorunların Temel Dinamikleri

Amaçsızlık ve hedefsizlik

Son yıllarda yaşanan istikrarsızlık ortamında, ülkemizin 21 inci yüzyıldaki vizyonunu şekillendirecek temel politikalar oluşturulamamış, milli, bölgesel ve küresel düzeyde çok yönlü stratejiler geliştirilememiş ve her düzeyde ortaya çıkan köşe dönme anlayışı, başta gençler olmak üzere vatandaşlarımızın bu yönde amaç ve hedef belirleme iradelerini olumsuz yönde etkilemiştir.

İlkesizlik ve sorumsuzluk

Devlet organlarında, siyasette, sivil toplum örgütleri ile medyada bireysel ya da grup çıkarlarını ön planda tutan ve sorumluluk ahlakından uzak bir anlayış hakim olmuş ve kurallar, milli menfaatler yerine bu doğrultuda şekillendirilmiştir.

Güvensizlik

Vatandaşın karar alma mekanizmalarında yer almadığı ve hesap sormadığı bir yönetim anlayışı ile siyaset kurumu, sivil toplum örgütleri ve medyanın tutarsız, halkı yanıltmaya ve yönlendirmeye dönük tutum ve davranışları, bu kurumlara karşı derin bir güvensizlik oluşturmuştur.

Adaletsizlik

Kanunlar ve idari işlemlerin bütün vatandaşlara eşitlik ilkesine dayalı olarak uygulanmaması, devletin adil olma vasfını zedelemiştir.

Kalitesizlik

Kamu hizmetlerinin sunumu ile sivil toplum ve özel sektör faaliyetlerinde, vatandaş memnuniyetini esas alan bir üretim ve yönetim anlayışının yer-

leştirilememesi, başta sistem ve insan kalitesi olmak üzere her alanda toplam kaliteye ulaşılmasını engellemiştir.

Yönetilenlerin karar alma sürecinde yer aldığı, katılımcı, açık, adil ve hesap verebilir, halka dönük bir yönetim tesis edilememiş, kamu yönetimi kurum ve kurallarının etkinliği açısından yetersiz hale gelmiştir.

*Yönetimde
etkinsizlik*

Rant ekonomisine yönelik politika ve uygulamalar sonucu sermaye birikimi, üretime dönük yatırımlar yerine, kolay ve hızlı para kazanmaya yönelmiş bu durum; üretim, istihdam ve kalkınmayı olumsuz etkilemiştir.

Üretimsizlik

Milli ve manevi değerlerden giderek uzaklaşılması; ekonomik, siyasi ve sosyal alanda usulsüzlük, yolsuzluk ve suistimal gibi kirlenmeleri yaygınlaştırarak, bu kavramların adeta kanıksanmasına yol açmış ve her alanda yozlaşma kültürünü hakim kılmıştır.

*Ahlaksızlık ve
yolsuzluk*

2. Partimizin Bakış Açısı

Milliyetçi Hareket Partisi;

Ülkemizi sosyo-ekonomik dinamiklerini ve potansiyel zenginliklerini harekete geçirerek Türk Milleti'nin huzur ve refahını artırmayı ve garanti altına almayı amaçlar; bu çerçevede önce bölgesinde etkin ve saygın "bölgesel güç", 2023 yılında da "lider ülke" olmayı hedefler;

*Vizyonumuz:
2023'te "Lider
Ülke Türkiye"*

Siyasette, ekonomide ve sosyal hayatta milli şuur ve ahlaki normları ilke edinir, ekonomik, sosyal ve siyasi uzlaşmayı ve toplumsal barışı öngörür;

*Toplumsal
uzlaşma ve barış*

<i>Önce ülkem anlayışı</i>	İlkeli, seviyeli, tutarlı, dürüst, önce ülkem diyen bakış açısıyla halkın güvenini herşeyin üstünde tutar;
<i>Fırsat ve imkan eşitliği</i>	Adaleti her alanda hakim kılmayı, fırsat ve imkan eşitliğini en geniş anlamda tesis etmeyi öngörür;
<i>Kaliteli hizmet</i>	Hizmet sunumunda vatandaş memnuniyetine dayanan kaliteyi toplumsallaştırmayı benimser;
<i>Açık yönetim</i>	Yönetiminde açıklığı, katılımcılığı ve hesap vermeyi esas alır;
<i>Ekonomide sağlıklı yapı</i>	Ekonominin sağlıklı bir yapıya kavuşturulabilmesinin; kamunun istikrarsızlık unsuru olmaktan çıkarak, yeni bir yatırım ve üretim hamlesiyle mümkün olabileceğine inanır;
<i>Ahlaksızlıkla mücadele</i>	Ekonomik, sosyal ve siyasi alandaki yolsuzlukla mücadeleyi ve ahlaki normları korumayı esas alır.

IV - EKONOMİK HEDEF ve POLİTİKALAR

A- Orta Vadeli Makroekonomik Amaç, Hedef ve Politikalar

1. Makroekonomik Çerçeve

İstikrarsız ekonomik büyüme, kronik yüksek enflasyon, bozulan gelir dağılımı, sürekli artan kamu açıkları, sürdürülemez boyutlara ulaşan kamu borç stoku ülkemiz ekonomisinin içinde bulunduğu temel sorunlardır. Bu kronikleşen temel sorunları aşabilmek amacıyla Milliyetçi Hareket Partisi “**dört yıllık bir ekonomik program**” uygulayacaktır. Bu program, 57 nci Hükümet döneminde uygulanan ekonomik programın hedef ve politikalarıyla tutarlı, ancak, sosyal destek projeleriyle güçlendirilmiş yeni bir programdır.

*Dört yıllık bir
ekonomi
programı
uygulanacak*

Uygulayacağımız orta vadeli ekonomik programın temel amaçları;

- Ekonomide sürdürülebilir bir büyüme ortamını tesis ederek işsizlik ve yoksulluğu azaltmak,
- Enflasyonu dört yıllık bir dönem sonunda tek haneli rakamlara kalıcı bir şekilde indirmek,
- Kamu açıklarını aşağı çekerek kamu borç stokunu sürdürülebilir bir seviyeye indirmek.

*İşsizlik ve
yolsuzlukla
mücadele, tek
haneli
enflasyon,
sürdürülebilir
kamu borç
stoku*

Programımızın temel reform alanlarını;

- Rekabetçi piyasa ekonomisini geliştirmek ve hukuki alt yapısını güçlendirmek,
- Ekonominin küresel etkinlik yeteneğini artırmak,

*Yapısal
reformlarla
ekonomik
istikrara*

*süreklilik
kazandırılacak*

- Yatırım ortamını iyileştirmek,
- Mali sistemi ve sermaye piyasalarını güçlendirmek ve küçük yatırımcıyı korumak,
- Özelleştirmeyi sağlıklı ve etkin bir şekilde tamamlamak,
- Kamu mali yönetimi ve mali kontrol sistemini yeniden ele almak, oluşturmaktadır.

*Sağlıklı ve
sürdürülebilir
büyüme*

Ekonomide sağlıklı ve sürdürülebilir bir büyüme sürecini oluşturarak toplam istihdam ve toplam arz seviyelerinin artırılması için temel araç yatırım harcamalarının artırılmasıdır.

*Katma değeri
yüksek,
teknoloji
gerektiren
yatırımlar teşvik
edilecek*

Bu amaçla, yatırımların yüksek teknoloji gerektiren ve katma değeri yüksek mal ve hizmet üreten alanlara yöneltilmesi için gerekli altyapının sağlanması, bu alanda yapılacak araştırma-geliştirme yatırımları da dahil bütün yatırımlara gerekli vergi, kredi, teşvik vb. desteklerin sağlanması gibi politika ve tedbirler uygulamaya konulacaktır.

*Yurtiçi
tasarruflar
artırılacak ve
mali kesim
derinleştirilecek*

Yüksek enflasyon oranları bir taraftan tüketim harcamalarını cazip hale getirirken, diğer taraftan da bir kısım tasarrufların mali sistem içine girmeyip altın, döviz gibi elde tutulabilen alternatif alanlara kayması sonucunu doğurmaktadır. Bu çerçevede, yurtiçi tasarrufların artırılmasına ve mali kesimin derinleşmesine yönelik tedbirlere ağırlık verilecektir.

*Ekonomide
güven ve
istikrar
sağlanarak,*

Özel yatırımların teşvik edilmesi ise, ekonomide makro-ekonomik istikrarın sağlanması ve ekonomik birimlerin yatırım kararlarını orta-uzun vadede sağlıklı bir biçimde verecekleri bir yapının oluşturulması ile mümkün olabilecektir. Bu çerçevede,

reel faiz oranlarının aşağıya çekilmesi, ekonomide güven ve istikrar ortamının sağlanması neticesinde geleceğe ilişkin beklentilerin belirginleşmesi ve finans kesiminin problemlerinin çözülmesi büyük önem arz etmektedir.

*reel
faiz oranları
düşürülecek*

Ekonominin orta-uzun vadede sağlıklı ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması için yalnız iç talebin değil, dış talebin de belirlediği bir ekonomik yapının oluşturulması gerekmektedir. Bu çerçevede, ihracattaki artışı sürükleyecek yüksek döviz kuru avantajı dışındaki politikalara da öncelik verilecektir.

*Yeni bir ihracat
hamlesi
başlatılacak*

Ekonomiyle ilgili kurum ve kuruluşların koordine-
li çalışması ve daha etkin bir ekonomi yönetiminin
sağlanması için Ekonomi Bakanlığı kurulacaktır.

*Ekonomi
Bakanlığı
kurulacak*

2. Fiyat İstikrarı

Enflasyon oranı, son otuz yıllık dönemde sürekli olarak yüksek seviyelerde ve dalgalı bir seyir izleyerek kronik bir yapı kazanmıştır. 1990'lı yılların ikinci yarısına kadar kamu açıkları ve bu açıkların özellikle iç borçlanma ile finansmanı enflasyonun en önemli kaynağını oluşturmuştur. Yüksek oranlı enflasyonun diğer başlıca nedenleri ise; Türk lirasında yüksek değer kayıplarına yol açan döviz kuru dalgalanmaları ve kamu kesimi fiyat ayarlamalarıdır.

*Enflasyon
oranı, son otuz
yıllık dönemde
kronik bir yapı
kazanmış*

Milliyetçi Hareket Partisi, enflasyonu kalıcı bir şekilde düşürerek dört yıllık bir dönem sonunda yüzde 5'e çekmeyi hedeflemektedir.

*Dördüncü yılda
hedef; yüzde 5
enflasyon*

Enflasyonun aşağı çekilmesi ve fiyat istikrarının sağlanması için kamu açıklarının ve kamu borç

*Kamu açıkları
ve kamu borç*

*stoku azaltılarak
kamu kesiminin
mali piyasalar
üzerindeki
ağırlığı
hafifletilecek*

stokunun azaltılarak kamu kesiminin mali piyasalar üzerindeki ağırlığının hafifletilmesi öncelikle sağlanacaktır. Bunun yanı sıra, döviz kurlarında istikrarın oluşması ve böylece kur ile enflasyon arasındaki bağı zayıflaması, mali disiplinin sürdürülmesi, bankacılık sisteminin güçlendirilmesi, kamu kesiminde etkinlik ve verimliliği artırıcı yapısal reformların tamamlanması, finansal derinleşmenin sağlanması, ücret ve fiyat belirleme süreçlerinde geriye dönük endeksleme alışkanlığının kırılması, mal ve faktör piyasalarında sağlanacak esneklikle birlikte nispi fiyat yapısında oluşabilecek sorunların aşılması gerekmektedir.

*Enflasyonla
mücadelede
para ve maliye
politikaları
birbirini
destekleyecek*

Gerçekçi maliye politikasının sürdürülmesi ve programlanan yapısal reformların gerçekleştirilmesi, bir taraftan enflasyonun düşürülme maliyetini azaltırken, diğer taraftan enflasyon beklentileri ve hedefleri arasındaki farklılıkları azaltarak para politikasının etkinliğini destekleyecektir. Enflasyonla mücadelede başarılı olunabilmesi için para ve maliye politikaları arasında uyum sağlanması gereklidir.

*Enflasyon kalıcı
olarak aşağı
çekilecek*

Bunun yanında, öngörülen yapısal reformların süratle uygulamaya konulması, enflasyonun kalıcı olarak aşağı çekilmesi, enflasyonist beklentilerin azaltılması ve böylece enflasyondaki katılığın ortadan kaldırılması açısından büyük önem arz etmektedir.

*Yüksek büyüme
ve düşük
enflasyon
birlikte
sağlanacak*

Enflasyonun aşağı çekilmesi yönünde izlenecek politikalar ve yapısal reformların hayata geçirilmesi, bir yandan fiyat istikrarını kalıcı olarak sağlarken diğer taraftan istikrarlı bir büyüme için gerekli ortamın oluşmasını mümkün kılacaktır. Türkiye

ekonomisinde büyüme dinamiğinin yurt içi talebe dayalı olması, hem büyümeyi istikrarsız kılmış, hem de enflasyonist sürece katkıda bulunmuştur. Sürdürülebilir bir büyüme trendinin enflasyonist olmayan bir ortamda sağlıklı olarak sağlanabilmesi için fiyat istikrarına ulaşılması ve yapısal reformların sonuçlandırılması gerekmektedir. Böylece yüksek büyüme-düşük enflasyonun birlikte sağlanabileceği bir sürece geçilebilecektir.

Yüksek enflasyonist süreç, genellikle tarım kesimiyle maaş ve ücret elde edenlerin gelirlerinde reel olarak kayba neden olduğu ve bazı kesimler için haksız kazançlar yarattığı için gelir dağılımını adaletsiz hale getirmektedir. Bu nedenle, enflasyonun kalıcı bir şekilde aşağı çekilerek fiyat istikrarının sağlanması gelir dağılımının daha adil hale getirilmesine destek olacaktır.

*Enflasyonun
adil gelir
dağılımını
bozucu etkisi
giderilecek*

3. Maliye Politikası

i. Genel Hükümet Bütçesi

Maliye politikasının temel amacı; kamu açıklarının kalıcı bir biçimde azaltılmasını sağlayarak kamu borç stokunu sürdürülebilir bir seviyeye çekmektir. Bu amaca yönelik olarak; gelirler politikası verimlilikle ilişkili ve ileriye dönük olarak uygulanacak, harcamalarda israf ve verimsizliğin önüne geçilecek, vergi oranları artırılmaksızın verginin tabana yayılması suretiyle vergi gelirleri artırılacaktır.

*Kamu
borçlarının
sürdürüle-
bilirliği
'sağlanacak*

Kamuda etkin bir yönetim ve harcama sisteminin kurulmasında başlangıç noktasını oluşturmak amacıyla, kamu kuruluşlarının bütçelerini stratejik planlama anlayışı içinde hazırlamaları sağlanacak-

*Kamu
kuruluşlarının
misyon, vizyon,
amaç ve*

**hedeflerini
sağlıklı
belirlemeleri
için stratejik
planlama
anlayışı hakim
kılınacak**

tır. Harcamacı kuruluşların politika oluşturma kapasitelerini güçlendirecek ve uygulayacakları politikaların maliyetlerini net bir şekilde ortaya koyacak bu yeni yaklaşım sayesinde kamu kuruluşları misyon, vizyon, amaç ve hedeflerini sağlıklı bir şekilde belirleyebileceklerdir. Stratejik planlama yaklaşımıyla kuruluşların kamu hizmetlerini yerine getirmedeki performanslarını izlemek ve değerlendirmek de mümkün olacaktır. Böylece, hem kamu kaynaklarının daha rasyonel kullanımı sağlanacak hem de vatandaşa sunulan hizmetin kalitesi artırılabilecektir.

**Kamu mali
yönetiminde
mali ve idari
etkinliği
sağlamak üzere
bütçe hazırlama,
uygulama,
raporlama ve
denetleme
süreci yeniden
düzenlenecek**

Türk kamu mali yönetiminde mali ve idari etkinliği sağlamak amacıyla yapılacak reform çalışmaları kapsamında;

- Bütçe süreci içinde, siyasi ve idari yetki ve sorumluluklar açık ve sınırları net olarak belirlenecek,
- Bütçeyle ilgili tüm faaliyetleri kapsayacak şekilde bütçenin kapsamı genişletilecek,
- Plan-program-bütçe ilişkisi güçlendirilecek,
- Merkezi kuruluşların bütçe hazırlama ve uygulama sürecinde görev ve yetkileri yeniden tanımlanacak,
- Harcamacı kuruluşların kaynak kullanımı sürecindeki esneklikleri artırılacak,
- Mali riskler önceden hesaba katılacak,
- Sistemi daha saydam ve hesap verebilir yapması yanında idari etkinliği artıracak ve bilgi akış sistemini güçlendirecek mali raporlama ve muhasebe sistemi kurulacak,
- Etkin iç ve dış kontrol sistemi oluşturulacaktır.

Bütçe uygulamasındaki aşırı kontrol, israf ve verimsizliği önlemede yetersiz kalmaktadır. Mevcut mevzuata uygunluk üzerinde duran katı iç mali kontrol sistemi kuruluşları bütçe dışı finansman aramaya itmekte, böylece bütçenin daha fazla delinmesine yol açılmaktadır. Bu nedenle, harcama öncesi denetimden ziyade çıktıya yönelik yeni bir denetim sistemi oluşturulacaktır.

Bütçe uygulamasında sonuca yönelik yeni bir denetim sistemi oluşturulacak

Ana hatlarıyla ortaya konulan kamu mali yönetimi ve denetiminde yapılacak reform çalışmaları sonrasında kamu harcamalarında etkinlik sağlanarak israf ve usulsüzlüğün önüne geçilecek, daha az kaynakla daha fazla kamu hizmeti üretilecektir. Böylece, sürdürülemez boyutlara ulaşan kamu açıkları, kamu harcamaları üzerindeki baskının azaltılması suretiyle aşağı çekilecektir.

Kamu harcamalarında etkinlik sağlanarak israf ve usulsüzlük önlenecek

Milliyetçi Hareket Partisi'nin ortaya koyduğu ekonomik program kamu açıklarının milli gelire oranını, dört yıllık bir dönem sonrasında, yüzde 3'ün altına çekmektir. Ekonomide oluşan kaynakların daha fazla özel sektör tarafından kullanılmasını hedefleyen Partimiz, uygulayacağı maliye politikasıyla Türkiye ekonomisinin istikrarlı bir büyüme sürecinde uzun süre seyretmesini amaçlamaktadır.

Kamu açıklarının milli gelire oranı, dört yılın sonunda yüzde 3'ün altına çekilecek

Bir yandan kamu açıklarının aşağı çekilmesi diğer yandan yüksek ve istikrarlı bir ekonomik büyüme ortamı içinde reel faizler de makul düzeyde gerçekleşecektir. Tam olarak güvenin tesis edildiği ve belirsizliklerin giderildiği böyle bir ekonomik çevrede, iyi bir borç yönetimiyle, kamu borç stoku hızla aşağı çekilecektir.

Kamu borç stoku hızla aşağı çekilecek

ii. Vergi Politikası

Vergi politikası orta ve uzun dönem için tespit edilmiş bir vergi stratejisine göre belirlenecek

Kamu harcamalarının verimsizliğine rağmen har-cama reformu yapılamaması, vergi oranlarının yüksekliği ve kayıt dışı ekonominin boyutları gibi hususlar vatandaş nezdinde verginin meşruiyeti tartışmasını doğurmaktadır. Diğer bir deyişle, öde-nen vergilerin gerekli yerlere gerektiği şekilde har-canmadığı düşüncesi toplumda yaygınlaşmaktadır. Vergiye ilişkin temel yaklaşımımız, vergi politika-mızı orta ve uzun dönem için tespit edilmiş bir ver-gi stratejisine göre belirlemektir.

Vergi stratejisi belirlerken ülkemizin ekonomik öncelikleri ile uluslararası anlaşmalar ve AB mevzuatı dikkate alınacak

Milliyetçi Hareket Partisi vergi stratejisini belirler-ken ülkemizin ekonomik önceliklerinin yanı sıra uluslararası anlaşmalar ile Avrupa Birliği mevzu-atını da göz önünde bulundurmuştur. Diğer yan-dan, orta vadede, vergi idaresinin kapasitesinin sı-nırlılığı, ülkemizde ekonomik faaliyetlerin ağırlık-lı olarak hamiline olması, ekonominin parasallaş-ma düzeyinin göreceli olarak düşüklüğü, ülkemi-zin tasarruf ve yatırımları artırmak zorunluluğu ve istihdam üzerindeki yüklerin yüksekliği dikkate alınan diğer hususlardır.

Vergi oranları artırılmayacak ve yeni vergi konulmayacak

Vergi yükü mükelleflerin ve ekonominin katlana-bileceği üst düzeye ulaşmıştır. Bu aşamadan sonra-ki düzenlemeler, vergi oranlarının artırılması veya aynı işlemler üzerine yeni vergi konulması yönün-de değil, kamu harcamalarında etkinlik ve tasarru-fu sağlamaya yönelik olacaktır. Vergiye ilişkin dü-zenlemelerde, kamu finansmanı ile ilgili öncelikle-rin yanı sıra verginin üretim ve istihdam üzerinde-ki etkileri ile sosyal yönü birlikte düşünülecektir.

Vergi sistemi dinamik bir

Vergi kanunları tümüyle gözden geçirilerek, uygu-lamada basitlik ve etkinlik sağlanacaktır. Diğer ka-

nunlardaki vergi ile ilgili hükümler vergi kanunları içine alınacaktır. Vergi sistemi, ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel yapısını dikkate alan dinamik bir yapıya kavuşturulacaktır.

*yapıya
kavuşturulacak*

Muafiyet ve istisna gibi vergi harcamalarında makro hedefler, ekonomik ve bölgesel kalkınma politikaları dikkate alınarak seçici olunacaktır.

*Muafiyet ve
istisnada seçici
olunacak*

Vergi sistemine ilişkin temel düzenlemelerin gerçekleştirilmesi ve vergi idaresinin yeniden yapılandırılması için gerekli olan iki yıllık süreyi takiben mali milad uygulamaya konulacaktır.

*Mali milad, iki
yıl ertelenecek*

Herkesin mali gücüne göre vergi ödediği adaletli bir vergi sistemi kurmak temel amacımızdır.

*Mali güce göre
vergi*

Vergi mükelleflerinin özel yada resmi işleri ile ilgili belgelendirdikleri tüm harcamaların gider konusu yapılması sağlanacaktır. Harcamalar karşılığı alınan belgeler, bu belgeleri düzenleyen vergi mükelleflerinin gelirlerinin belirlenmesinde büyük kolaylık sağlayacaktır.

*Tüm
harcamalar
gider konusu
edilecek*

Kayıt dışı ekonominin küçültülmesi ve vergi oranlarında yapılacak indirimle, ekonomide canlılık sağlanacak ve vergi tabanını genişletmek mümkün olacaktır.

*Vergi tabana
yayılacak*

Ekonomideki kayıt dışılığı önlemenin ilk şartı, ülkeyi yöneten siyasi iradenin bu konudaki azim ve kararlılığıdır.

*Kayıt dışılıkla
mücadele*

Vergi kimlik numarası yaygınlaştırılarak, ekonominin kayıt altına alınmasında büyük mesafe alınacaktır.

*Vergi kimlik
numarası*

**Üniter
vergilemeye
ağırlık**

Tevkif suretiyle vergi alınmasından vazgeçilmek-
sizin, gelir vergisinin kişiselliği ve mali güce göre
vergileendirme ilkeleri dikkate alınarak üniter ver-
gilemeye ağırlık verilecektir.

**Yeni işlem
türleri vergi
kapsamına
alınacak**

Elektronik ticaret ve küreselleşmenin getirdiği ye-
ni işlem türleri; mübadeleyi, tasarruf ve sermaye
hareketlerini engellemeyecek şekilde vergilendiri-
lecektir.

**Menkul kıymet
gelirlerinde
asgari
beyanname
sınırı
yükseltilecek**

Bütün menkul kıymet (tahvil-bono, mevduat, repo,
hisse senedi vs.) gelirleri prensip olarak yıllık be-
yanname kapsamına alınacak, ancak, hem mükel-
lef hem de vergi idaresi açısından gereksiz iş yükü-
ne yol açılmaması için asgari beyanname verme sı-
nırı yükseltilecek ve bu sınırın altındaki menkul
kıymet gelirlerinin vergilenmesinde stopaj nihai
vergileme olacaktır.

**KDV ve işlem
vergileri
oranları
indirilecek**

Katma değer vergisi genel oranı kademeli olarak
aşağı çekilecek ve katma değer vergisinde tek oran
uygulamasına geçilecektir. İşlem vergilerinde
(BSMV, damga vergisi, harçlar vb) oranlar düşürü-
lerek kayıt dışı ekonomiyi teşvik etmesi önlene-
cektir.

**Asgari ücret üç
yılda kademeli
olarak vergi dışı
bırakılacak**

Üç yıllık bir dönemde kademeli olarak, özel indi-
rim tutarları artırılmak suretiyle, asgari ücretlilerin
vergi yükü sıfırlanacak ve bütün çalışanların gelir-
lerinin asgari ücret kadar kısmı vergi dışı bırakıla-
caktır.

**Vergi işlemleri
elektronik
ortamda
yapılabilecek**

Tüm aylık beyannamelerin verilmesi ve bunlara
ilişkin vergilerin ödenmesi için ayın belli günü son
gün olarak belirlenecektir. Vergi beyannamelerinin
verilmesi ve ödemelerin elektronik ortamda yapıla-
bilmesi sağlanacaktır.

Her vergi affı yeni bir af beklentisi yaratmaktadır. Bu durum, tahakkuk eden vergilerin tahsilinde de sıkıntılara yol açmaktadır. Bu nedenle, vergi oranlarının gerçekçi ve hakkaniyetli bir seviyeye indirilmesi süreciyle paralel olarak, vergisini zamanında ve dürüstçe ödeyen mükellefleri bir nevi cezalandıran vergi affını zorlaştıracı tedbirler alınacaktır.

*Vergi affı
zorlaştırılacak*

Vergiye ilişkin düzenlemelerde toplumsal uzlaşmaya hassasiyet gösterilecektir. Vergi kimlik numarasının uygulama ve kullanım alanları yaygınlaştırılacak, diğer uygulamalarla birlikte herkese bir numara verilecektir.

*Vergide
toplumsal
uzlaşma
sağlanacak*

Tahsilatın önündeki bürokratik işlemler ile süre kaybına ve amme alacağının tehlikeye girmesine neden olan engeller kaldırılacaktır. Etkin bir tahsilat modeli geliştirilecek ve uzlaşma müessesesi etkin ve basit hale getirilecektir.

*Etkin bir
tahsilat modeli
geliştirilecek*

Vergi bilincinin sağlanması için mükellefler ve vatandaşlar bilgilendirilecek ve temel eğitimden başlayarak okullarda vergi dersleri okutulacaktır.

*Vergi bilinci
oluşturulacak*

Ekonomik faaliyetlerin yoğun olduğu merkezlerde vergi danışma ve şikayet birimleri oluşturulacaktır.

*Vergi şikayet ve
danışma*

Kayıt dışı ekonomik faaliyetler ile kara para elde edilmesine yönelik faaliyetler arasındaki ayrım netleştirilecek ve kara parayla mücadelede ayrı bir strateji belirlenecektir.

*Kara parayla
mücadele*

Gelir idaresinin merkez ve taşra teşkilatları yeniden yapılandırılarak fonksiyonel hale getirilecektir.

*Gelir idaresine
yeni yapı*

*Vergi
denetiminde
etkinlik
sağlanacak*

Vergi denetiminde etkinlik sağlanacaktır. Denetim planları yapılarak, denetimlerin sistem dahilinde ve belirlenmiş kriterler çerçevesinde yapılması ve denetimden beklenen etkinliğin sağlanması için vergi denetim birimleri yeniden yapılandırılacaktır. Yeniden yapılandırma kapsamında, denetim mekanizmasındaki insan gücü ve fiziki alt yapı yetersizliği ile organizasyon bozukluğu giderilecektir.

*Yerel
yönetimlerin
vergileme ve
uygulama
yetkisi
artırılacak*

Yerel yönetimlerde, yerinden yönetim ilkesini güçlendirmenin en önemli araçlarından biri de yerel yönetimlerin başta yerel vergiler olmak üzere mali kaynaklarını artırmaktır. Emlak vergisi ve diğer yerel vergilerde yerel yönetimlerin vergileme ve uygulama yetkileri artırılacaktır.

iii. Borç Yönetimi Politikası

*Borç-faiz kısır
döngüsünün
aşılmasında reel
faiz oranları ve
bütçe dengesi
birlikte dikkate
alınacak*

Yıllardır biriken ekonomik sorunların çözümünde yetersiz kalınması sonucu Türkiye ekonomisi, içinde bulunduğu borç-faiz kısır döngüsünü aşamadığından kamu borç stoku sürekli yükselmektedir. Kamu borç stokunun aşağı çekilebilmesi için reel büyüme, reel faiz oranları ve bütçe dengesi kilit öneme sahiptir. Bunlardan sadece birinin dikkate alınması durumunda başarılı olmak mümkün görülmemektedir.

*MHP programı
ile ekonomide
güven oluşacak*

Milliyetçi Hareket Partisinin ortaya koyduğu ve büyük bir kamuoyu desteği olarak uygulamaya koyacağı ekonomik program sonucu, ekonomi yüksek bir büyüme performansı gösterecek, iç ve dış ekonomik birimlere verilecek güven sonucunda ise reel borçlanma maliyetleri makul düzeylerde gerçekleşecektir. Güçlü maliye politikalarıyla destek-

lenecek böyle bir ekonomik ortamda kamu borçlarının hızla aşağı çekilmesi mümkün olacaktır.

Etkin bir borç yönetiminin sağlanabilmesi için öncelikle borçlanma politikalarının siyasi otoriteden etkilenmeyecek ve uyguladığı politikaların sonuçlarından sorumlu olacak bir borç idaresiyle yürütülmesi sağlanacaktır. Borç yönetimi politikası, tıpkı para ve maliye politikası gibi istikrarın sağlanması amacıyla kullanılan ayrı bir politika olarak değerlendirilecektir. Borçlanmanın maliyetinin düşürülmesi ve vade yapısının uzatılması çabaları mali politikalarla desteklenecektir.

*Borç yönetimi
ayrı bir politika
olarak ele
alınacak*

Borçlanma işlemlerinin hızlı, güvenli ve ucuz bir şekilde yapılabilmesi ve yapılan işlemlerin nispeten basitleştirilmesi amacıyla bilgisayar ortamında alım satım işlemleri yaygınlaştırılacaktır.

*Elektronik
ortamda
borçlanma
yaygınlaşacak*

Mevcut borçlanma politikalarındaki kur ve faiz riski de düşünüldüğünde ülkemiz açısından alternatif borçlanma araçlarının geliştirilmesi önem taşımaktadır. İç borcun vadesini uzatmak, çevrilebilirliğini sağlamak ve borç yükünü azaltabilmek için, borçlanmada alternatif yöntem ve araçlar kullanılacaktır. Bu amaçla bazı ülkelerde olduğu gibi ikramiyeli veya primli tahviller, kademeli tahviller gibi yeni senetler ülke şartları da gözetilerek kullanılabilir. Ayrıca, şartlara göre enflasyona ve dövizde endeksli, hisse senedine dönüştürülebilir, değişken faizli tahviller ihraç edilecektir.

*Alternatif
borçlanma
yöntem ve
araçları
geliştirilecek*

Banka dışı kesime (sigorta şirketleri, özel emeklilik fonları, tasarruf sandıkları, munzam sandıklar, emeklilik sandıkları, vs.) uzun vadeli özel tertip tahviller ihraç edilecektir.

*Uzun
vadeli özel
tertip tahvil
ihraç edilecek*

***Borçlanmada
ihale sistemi
daha rekabetçi
yapıya
kavuşturulacak***

Borçlanma maliyetini düşürmek amacıyla, geniş bir yatırımcı kitlesine ulaşarak ihale sistemi rekabetçi bir hale getirilecektir. Bu da, etkin işleyen ve derin bir ikincil piyasanın varlığını gerektirmektedir. Dolayısıyla, borçlanma senetlerinin likiditelerinin yüksek olması amacıyla, senetlerin vadesinden önce geri ödenebilmesine, başka senetlerle değiştirilebilmesine, parçalara ayrılarak satılmasına imkan veren yöntemlere ağırlık verilecektir.

***Bütçe dışı
harcama
yapılmayacak***

Her mali yıl başında ilan edilecek azami borç stoğu değişim tutarlarının aşılması için gerekli tedbirler alınacaktır. Bu kapsamda bütçe dışı harcama imkanı ortadan kaldırılacak, bütçe ödeneklerinin aşılmasına dikkat edilecektir.

***Dış borçlarda
döviz
kompozisyonu
çeşitlendirilecek***

Dış borçlanmada; uluslararası piyasalardaki gelişmelere paralel olarak döviz kompozisyonu çeşitlendirilecek, riskin ve maliyetin azaltılması için finansal araçlardan faydalanılacak ve değişik piyasalara yönelinecektir.

iv. KİT ve Özelleştirme Politikası

***KİT'ler
özelleştirilecek***

Devletin asli fonksiyonlarına kavuşturulması esas olduğundan, nihai aşamada özelleştirme veya tasfiye yoluyla Devletin KİT sisteminin dışına çıkması sağlanacaktır.

***Özeleştirmede
halka arz
yöntemine
ağırlık verilecek***

Halka arz yoluyla yapılacak özelleştirmelerle, sermayenin tabana yayılmasına ve rekabetçi piyasaların oluşumuna katkı sağlanacaktır. Devlet tekelinin yerini özel sektör tekelinin almasının önüne geçecek piyasa düzenleyici çalışmalara devam edilecektir.

Özelleştirmeyi yönlendiremeyen Özelleştirme İdaresi Başkanlığı yeniden yapılandırılacaktır.

Özelleştirmeye yeni yapı

Kar eden KİTler, pazar fiyatı mümkün olduğunca yüksek tutularak vakit kaybedilmeden özelleştirilecektir. Zarar eden KİT'lerden rehabilite edilebileceklerin gerekli yatırımları gerçekleştirilecek, rehabilitasyonu mümkün olmayanların - en az beş yıldır faaliyet zararı eden kuruluşlar gibi- ise tasfiyesi sağlanacaktır.

Rehabilite edilemeyecek KİT'ler tasfiye edilecek

Alıcısı bulunmayan kamu iktisadi teşebbüslerinin sıfır bedellerle çalışanlarına terk edilmesi uygulamasına hız verilecektir.

Alıcısı olmayan KİT'ler bedelsiz devredilecek

Bütün toplumun malı olan KİT'lerin satışından elde edilecek gelirlerin bir kısmı, dar ve sabit gelirli vatandaşlarımıza yönelik sosyal politikaların finansmanında kullanılacaktır.

Satış gelirinden yoksullara pay verilecek

KİT'lerde profesyonel yönetim anlayışına geçilecek, kontrollü bir yöneticilik anlayışından uzaklaşıp kar ve vergi odaklı bir KİT işletmeciliğine yönelinecektir.

KİT'lere profesyonel yönetim

Piyasadaki konjonktürel değişimlere ayak uyduracak idari kararların alınması için gerekli KİT'lere özerklik sağlanacaktır.

KİT'lere özerklik artırılacak

Demiryolu hizmetleri gibi dünya çapında maliyetin yüksek olduğu ve karın ancak devlet desteği ile sağlanabildiği sektörlerde devlet desteği devam edecek, ancak işletmeden kaynaklanan risklerin devlet tarafından üstlenilmesi yerine işletmeciliğın özelleştirilmesi yoluna gidilecektir.

Demiryolu işletmeciliği özelleştirilecek

v. Kamu Yatırım Politikası

Kamu ve özel sektör, akılcı ve birbirini tamamlayan yatırım alanlarına yönlendirilecek

Kamu harcamalarında önemli bir yere sahip bulunan kamu yatırımlarının gerçekleştirilmesinde temel amaç, yatırımların planlanması ve uygulanmasında etkinlik sağlamak suretiyle projelerin ekonomik büyümeye ve buna bağlı olarak sosyal refaha sağlayacağı katkının en yüksek düzeye çıkarılmasıdır. Bu yapılırken, kamu ve özel sektör yatırımlarının akılcı ve birbirlerini tamamlayan yatırım alanlarına yönlendirilmesi esas olacaktır.

Kamu kaynakları belirlenmiş önceliklere göre ülke için gerekli ekonomik ve sosyal altyapı hizmetlerine aktarılacak

Bu politikaya paralel olarak önümüzdeki dönemde kamu kesimine tahsis edilecek kaynakların kamu kuruluşlarınca etkin ve verimli bir şekilde kullanılması ilkesi çerçevesinde başta adalet, eğitim, sağlık, ve teknoloji altyapısı olmak üzere ülkenin ihtiyacı bulunan ekonomik ve sosyal altyapı hizmetlerinde yoğunlaştırılmasına devam edilerek, toplumun ihtiyaç duyduğu acil ve öncelikli hizmetlerin bir an önce sunulması temel ilke olacaktır.

Öncelikli kamu yatırım projeleri hızla tamamlanarak ekonomiye kazandırılacak

Proje bazında ise sektörel ve bölgesel önceliklerin yanı sıra yapılabilirliği ve önceliği devam eden projelerden çok kısa sürede tamamlanarak ekonomiye kazandırılacak ve uygulamasında önemli fiziki gerçekleşme sağlanmış projelere, başlatılmış bulunan diğer projelerle bağlantılı veya eşzamanlı olarak yürütülmesi ve tamamlanması gereken projeler ile afetlerin önlenmesi ve/veya afet hasarlarının telafisine yönelik projelere öncelik verilecektir.

Kaynakların etkin kullanımını esas olacak

Sınırlı kamu kaynakları dikkate alındığında yatırım programının optimum sayıda ve öncelikleri iyi belirlenmiş projelerden oluşturulması, öncelikli pro-

jelere uygun zamanda yeterli kaynak tahsis edilmesi, yapım sürelerinin mümkün olduğunca azaltılarak maliyetlerin düşürülmesi ve projeden beklenen faydaların başlangıçta planlandığı şekilde elde edilerek kaynakların etkin kullanımı esas olacaktır.

Kamu yatırım programı rasyonelleştirme faaliyetleri kapsamında, halen 8,5 yıl olan proje stokunun ortalama tamamlanma süresi dünya standartları düzeyine (yaklaşık 5 yıl) çekilecektir.

*Rasyonel
kamu yatırım
programı
oluşturulacak*

Yeni projelerin yatırım programına alınmasında azami ölçüde seçici olunacak, standart kalitede yapılabilirlik etüdü hazırlanmamış ve analiz edilmiş projelere kaynak tahsisi kesinlikle durdurulacaktır. Belli bir stratejiye dayanmadan borçlanma ve sağlanan finansman kaynağına göre proje uygulama anlayışı yerine, sektörel ve proje bazındaki önceliklerden hareketle dış finansman sağlama anlayışı yerleştirilecektir.

*Yeni projelerin
yatırım
programına
alınmasında
seçici olunacak*

Kamu projelerinin hazırlanması, analizi, seçimi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin olarak alınacak yapısal önlemler çerçevesinde, proje stokunda mevcut sorunların temelinde yatan nedenlerin ortaya çıkartılması ve bunların çözümüne yönelik kalıcı tedbirlerin alınması sağlanacaktır. Böylece proje stokunun verimli yapısının gelecekte bozulmaması yönünde bir ortam oluşturulacaktır.

*Kamu proje
stokunda
verimli yapı
oluşturulacak*

Yatırım programında yer alan ancak yapılabilirlik etütleri güncelliğini yitirmiş projeler belirlenerek, bu projelerin etütleri tekrar değerlendirilmek üzere güncellenmesi sağlanacak, güncelleme neticesinde olumlu olarak değerlendirilmeyen projeler programdan çıkarılacaktır.

*Yatırım
programındaki
projeler
güncellenecek*

Kamu proje yönetim süreci etkinleştirilecek

Kamu proje stokunun bütün dünyada benimsenmiş bulunan temel ilke ve prensipler çerçevesinde yönetilmesi, böyle bir yönetime esas teşkil edecek hukuki düzenlemelerin yapılması ve dolayısıyla bütün kamu kuruluşlarının benimseyip uygulayacakları kurumsallaşmış ve etkin bir proje yönetim sisteminin oluşturulması temel amaç olacaktır. Bu nedenle, “proje döngüsü yönetimi”nin her aşamasında yani proje belirleme, hazırlama, analiz, uygulama, izleme ve değerlendirme aşamalarında uyulması gerekli temel prensipleri ortaya koyarak kamu kuruluşlarının ortak bir prensip içinde hareket etmesini sağlayacak hukuki bir düzenleme ile kamu proje yönetim sürecine belirli bir prensip getirilerek uygulamadaki keyfiliğin ve dağınıklığın önüne geçilecektir.

Proje yöneticisi kişilerin yetki ve sorumlulukları açıkça belirlenecek

Kamu kuruluşlarının yatırım projeleri ile ilgili birimleri güçlendirilecektir. Proje uygulamasının yürütülmesinden doğrudan sorumlu kişi (proje yöneticisi) ve ekip net bir şekilde belirlenecek, yetki ve sorumlulukları ortaya konulacak ve hedefe yönelik şekilde performans denetimleri sağlanacaktır.

Alt yapı projeleri sektörel ana planlara uygun gerçekleştirilecek

Önemli altyapı sektörlerinde gerçekleştirilecek projelerin planlanmasında ve uygulanmasında, bu amaca yönelik olarak hazırlanacak ana planlar belirleyici konuma getirilecektir. Ana planlarda yer alan öncelikler ile uyumlu olmayan projeler gündeme getirilmeyecektir.

Halkın proje oluşumuna katılımı sağlanacak

Toplumun büyük kesimini ilgilendiren önemli projelerde (ekonomik ve sosyal kalkınma projeleri) halkın proje oluşumuna ve karar süreçlerine katılımını sağlayacak katılım mekanizmaları oluşturulacak ve geliştirilecektir.

Kamu sektörünün ihtiyaç duyduğu muhtemel yatırım alanları konusunda bilgi üretimi (envanter, im-kan etüdları, anketler vb. çalışmalar) ile oluşturulan bu bilginin paylaşımı desteklenecektir.

Kamu yatırım ihtiyaçları belirlenecek

Kamu Yatırım Programı önemli fiziki hedeflere sahip, ekonomik ve sosyal gelişmeye doğrudan katkı sağlayabilecek, geniş toplum kitlelerine ilgilendiren ve büyük maliyetli kalkınma projeleri (500-750 proje arasında) ile küçük çaplı yerel ve/veya toplu olarak değerlendirilebilecek projeler olarak iki farklı portföy halinde ele alınacaktır.

Kamu yatırım programı iki farklı portföy halinde ele alınacak

4. Para-Kur ve Mali Sisteme İlişkin Politikalar

i. Para ve Kur Politikası

Uygulayacağımız orta vadeli program çerçevesinde, vergi gelirlerinin artırılması ve kamu açıklarının azaltılması sonucunda borçlanma sorunu çözülerek faiz üzerindeki baskı azaltılacak ve reel faizlerin düştüğü bir ortamda, bağımsız bir para politikası rahatlıkla uygulanabilecektir.

Bağımsız bir para politikası uygulanacak

Güveni sağlayacak bir uygulama olarak, enflasyonun tek haneli rakamlara düşürülmesiyle birlikte, muhasebe sistemine kolaylık getirmek ve psikolojik etkisi de göz önüne alınarak Türk parasından sıfır atılacak, milli onurumuza yakışan güçlü bir yeni lira tedavüle çıkarılacaktır.

Enflasyon tek haneye inince Türk parasından sıfır atılacak

Serbest döviz kuru politikası uygulanmaya devam edilecektir. Kurlar piyasa şartlarına göre belirlenecektir. Ancak; piyasanın sağlığı ve döviz gelirlerine bağımlılığımız dikkate alınarak, kısa dönemde kurlarda aşırı dalgalanmalara ve spekülasyon hareketlerine müdahale edilecektir.

Kurlarda aşırı dalgalanma ve spekülasyon önlenerek

ii. Mali Sisteme İlişkin Politikalar

<i>Bankacılıkta riske dayalı prim sistemi oluşturulacak, mevduata kamu güvencesi kaldırılacak</i>	Mevduat sigorta sistemi gözden geçirilerek, bankaların risklerinin dikkate alındığı riske dayalı bir prim sistemi oluşturulacak ve böylece bankaların sistemi kötüye kullanmaları önlenecek ve mudilerin daha seçici davranmaları sağlanarak rekabetçi bir ortam oluşturulacaktır. Mevduata kamu güvencesi kaldırılarak, mevduatlar, tüm bankaların katılımıyla oluşacak özel mevduat sigorta kurumu tarafından sigorta edilecektir.
<i>Fondaki bankalar hızla satılacak</i>	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun yönetimindeki bankaların rehabilitasyonu bir an önce tamamlanarak şeffaf bir yöntemle satışları gerçekleştirilecektir.
<i>Bankalar etkin bir şekilde denetlenerek, hortumlanması önlenecek</i>	Tüm bankalar etkin bir şekilde denetlenecek, banka sahiplerinin banka kaynaklarını hortumlamaları engellenecek, daha önce yapılan yolsuzluklarla aktarılan kaynakların her nerede olursa olsun geri alınması sağlanacak, bu suçu işleyenlere ağır cezalar getirilecektir.
<i>Bankaları fona devir almadan güçlendirme esas olacak</i>	Bankaların fona devir alınmadan güçlendirilmesi esas olacak, sorunu devam eden bankalar tasfiye edilecektir. Satılacak durumda olmayan bankalar, zararları aşırı boyutlara ulaşmadan bir an önce tasfiye edilecek, zorunlu hallerde fon kapsamına alınan bankaların bir yıl içinde satılmasını sağlayacak düzenleme yapılacaktır.
<i>Kamu bankaları özelleştirilecek</i>	Ziraat Bankası ve Halkbank'ın yeniden yapılandırma süreci tamamlanarak şeffaf bir şekilde özelleştirilmeleri sağlanacaktır. Halk Bankasının satışında sektörü ilgilendiren meslek kuruluşlarına öncelik

verilecektir. Bu çerçevede, Vakıfbank'ın B grubu hisselerinin satışı gerçekleştirilerek, kamunun bankacılık sektöründen çekilmesi sağlanacaktır.

Türkiye Kalkınma Bankası yeniden yapılandırılarak, etkin çalıştırılacak ve hizmet alanı tarım ve esnaf kesimini de kapsayacak şekilde genişletilecektir.

Tarım ve esnaf kesimine banka hizmeti

Şirketlerin borsaya girişi teşvik edilecektir, kurumlaşmasını özendirecek kolaylıklar getirilecektir.

Borsaya giriş teşvik edilecek

Borsayı yönlendiren ve spekülasyon yapanlar mutlaka engellenecektir. Güven kaybına neden olacak unsurlar ortadan kaldırılacak, yabancı borsalarla ilişkiler artırılacaktır.

Spekülasyon engellenecek

Tüm finansal piyasaların daha sağlıklı ve istikrar içinde işlemesini ve dengeli ekonomik büyümeye katkıda bulunmasını sağlamak üzere, bankacılık, sermaye piyasası ve diğer mali sektörü kapsayacak bir düzenleme ve denetleme kurulu oluşturulacaktır.

Mali sektör düzenleme ve denetleme kurullarına tek çatı

Reel sektörle bankacılık kesimi arasında oluşabilecek sorunları çözmek amacıyla mekanizmalar oluşturulacak, bankacılık kesimini sürekli olarak borç verebilir hale getirecek tedbirler alınacaktır.

Bankacılık reel kesimi destekleyecek

5. Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

İhracatta; katma değeri yüksek, bilgi yoğun ürünler ihraç etmek; alım gücü yüksek, genç nüfuslu, dinamik, dünya ticaretinde önemi artan pazarlara yönelmek; komşu ülkelerle ticareti geliştirmek; nihai tüketiciye ulaşmak gibi stratejiler benimsenecektir.

İhracatta yeni ürün ve pazarlara yönelinecek

***Teknoloji ve
bilgi yoğun
sektörler***

İmalat sanayiinde üretim kapasitesi ve verimliliği yükseltmek amacıyla, teknoloji ve bilgi yoğun sektörlerde yatırımlar özendirilecektir.

***Moda ve marka
oluşturmaya
yönelik sanayi
geliştirilecek***

Moda ve markaya yönelik tekstil ve konfeksiyon sanayii, elektrikli ve elektronik makina ve cihazlar sanayii, otomotiv ana ve yan sanayii, makina-imalat sanayii, bilişim sektörü, demir-çelik sanayii, gıda sanayii sektörlerinin geliştirilmesi ve desteklenmesi doğrultusunda politikalar benimsenecektir.

***Dış pazarlarda
Türk Malı ve
markası imajı
oluşturulacak***

Dış pazarlarda "Türk Malı ve Markası İmajı"nın oluşturulması hususunda gerekli çabanın gösterilmesi ihracat performansının uzun dönemde artırılmasına önemli katkılar sağlayacaktır. Bu amaçlara ulaşabilmek için de tanıtım faaliyetlerine ve küresel marka yaratma çalışmalarına önem verilecektir.

***Girdi maliyetleri
düşürülecek***

Girdi maliyetlerinin düşürülmesinin ihracat performansı açısından önemi gözetilerek başta enerji olmak üzere girdileri ucuzlatacak tedbirlere önem verilecektir.

***İhracat teşvik
sistemi yeniden
düzenlenecek,
vergi iadesi
talepleri hızla
karşılanacak***

Başta ihracat taahhüt kapatma olmak üzere, ihracat teşvik sistemi yeniden yapılandırılacaktır. Vergi idaresinin, başta gümrük idaresi olmak üzere ilgili diğer kamu kuruluşlarının veri bankalarına ulaşması sağlanarak, vergi iadesi talepleri daha hızlı sonuçlandırılacaktır. Nakdi KDV iadelerinde karşılaşılan sorunlar nedeniyle mahsuben iade uygulaması yaygınlaştırılacaktır.

***Kredi, sigorta ve
garanti
programlarıyla***

İhracatın kredi, sigorta ve garanti programlarıyla teşvik edilmesi uygulaması kapsamında, ihracatın finansmanında Türk Eximbank yeni dönemde daha aktif bir hale getirilerek güçlendirilecek, bürokrasi

tik işlemler azaltılarak Eximbank kredilerinin zamanında ve süratle kullanılması sağlanacaktır.

İhracat teşvik edilecek

Dış piyasalarda kalıcı pazar payı edinmek üzere yurtdışı mağaza zincirlerinin desteklenmesine ilave kaynak tahsis edilecektir.

Yurtdışı mağaza zincirlerine ek kaynak

Tanıtım ve fuarlara katılım artırılacak; Türkiye'nin ev sahipliği yaptığı uluslararası toplantılar sırasında fuarlar ve iş forumları düzenlenecek, özellikle hedef ülkelerde yapılacak iş konseyi toplantıları sırasında ihraç ürünleri tanıtılması sağlanacak ve yurtdışında yerleşik Türk işadamları ile işbirliği artırılacaktır.

İhracatta tanıtım ve pazarlama seferberliği başlatılacak

Türkiye'nin uzak pazarlara ihracat yapmasını teminen demiryolu ve deniz taşımacılığına ağırlık verilecektir.

Uzak pazarlara ihracat

Tüketim malı ithalatını zorlaştıracı ilave tedbirler alınacaktır. Bu amaçla ihtisas gümrükleri daha etkin şekilde çalıştırılacak, ithalatta dampingli ve kalitesiz mal girişi daha yakından izlenecek, ithalatta haksız rekabet, gözetim ve standart denetimi mevzuatları çerçevesinde yürütülen uygulamalar titizlikle devam ettirilecektir.

Tüketim malı ithalatı zorlaştırılacak

Türkiye'ye gelen işçi dövizlerinin artırılmasını hedef alan politikalarda temel düşünce ekonomik yapının istikrara kavuşturulması olacaktır. Piyasaların birbirine eklemlenmesi ve sermayenin giderek daha da küreselleşmesi sürecinde sermaye açısından temel çekici unsur karlılık olarak temayüz etmektedir. Bu açıdan yurt dışındaki Türk işçilerine yönelik uygulanacak sosyo-kültürel politikaların yanı sıra, ekonomik açıdan da ortamın 'para çekici' bir özelliğe kavuşturulması yönünde politikalar benimsenecektir.

İşçi döviz gelirlerini artırmak için uygun ekonomik ortam oluşturulacak

Kısa vadeli sermaye Kısa vadeli sermayenin giriş ve çıkışı engellenmeyecek, ancak yurt içinde daha uzun süre kalmasını sağlayacak tedbirler alınacaktır. Böylelikle, kısa vadeli sermaye hareketleri ekonomik istikrarsızlık unsuru olmaktan çıkarılacaktır.

6. Doğrudan Yabancı Sermayenin ve Özel Sektör Yatırımlarının Özendirilmesi

Yüksek teknoloji gerektiren ve üretken yatırımlar teşvik edilecek Özel sektör yatırımlarının artırılması Türkiye için çok önemli bir husustur. Ülkemizde genellikle özel yatırımlar konut ve ulaştırma sektöründe yoğunlaşmış bulunmaktadır. Ancak ticarete konu olan, mal üreten sektörlerde de özel sektör yatırımlarının özendirilmesi, ihracat potansiyelinin artması ve verimli ve üretken bir ekonomiye sahip olmamız açısından çok önemlidir. Bu kapsamda, özellikle yüksek teknoloji gerektiren ve /veya üretken yatırımlar teşvik edilecektir.

Kamu borçlanma ihtiyacı azaltılarak kaynaklar özel yatırımlara kanallene edilecek Ülkemiz işgücü açısından zengin bir durumda iken, kaynakların özel yatırımlara yeterli ölçüde kanallene edilememesi sonucunda bu potansiyelden tam olarak yararlanamamaktadır. Özellikle eğitilmiş ve kalifiye iş gücünde yüksek oranlarda olan işsizlik oranları düşünüldüğünde bu potansiyeli kullanamamanın boyutu çok daha çarpıcı bir hal arz etmektedir. Bir çok gelişmekte olan ülkenin başında olan beyin göçü problemi Türkiye'yi de ciddi manada tehdit eder hale gelmiştir. Bu gücümüzü tam anlamıyla kullanmamız ancak özel yatırımların artırılmasıyla mümkün olacaktır. Özel sektör yatırımlarının finansmanı ise, ancak, kamunun tüketim harcamalarını disipline ederek özel sektör tasarruflarından elini çekmesiyle mümkün olabilir.

Bürokratik işlemleri basitleştiren ve tüm işlemlerin tek bir yere başvuruyla çözülmesini mümkün kılan, doğrudan yabancı yatırımların yer seçimi, alt yapı gibi sorunlarını önemli ölçüde gideren endüstri bölgeleri uygulamaları etkin bir araç olarak kullanılacaktır.

Endüstri bölgeleri ile yabancı yatırım çekilecek

Milliyetçi Hareket Partisi, yabancı sermayenin, ülke yatırım ve istihdam potansiyelini ve vatandaşımızın refahını artırmak açısından önemini bilmekte ve ana politikalarından biri olarak desteklemektedir.

Yabancı sermayenin önemi

Uluslararası rekabet gücüne sahip yüksek katma değerli mal ve hizmet üretmek, ileri teknoloji transferini gerçekleştirmek, istihdam artışı sağlamak, yönetim kapasitesi ve işgücü kalitesini geliştirmek amacıyla, milli menfaatlerimizi gözeten; kanunlara, çevreye ve insana saygılı doğrudan yabancı sermayeye her türlü kolaylık sağlanacaktır.

Doğrudan yabancı sermayeye her türlü kolaylık sağlanacak

Yabancı sermayenin Türkiye'ye çekilebilmesi, yerli ve yabancı yatırımcıların bir araya getirilmesi ve etkin bir tanıtım yapılması için kamu ve özel sektörün birlikte temsil edileceği **“Yabancı Sermaye Kurulu”** oluşturulacaktır.

Yabancı sermaye kurulu oluşturulacak

Doğrudan yabancı sermayeye işlerlik kazandırabilmek amacıyla oluşturulacak mevzuat, bürokratik ve siyasi handikaplardan arındırılarak ekonomik bir temele oturtulacaktır. Yabancı yatırımların özendirilmesi amacıyla yatırım ve yatırımcı tanımlarında uluslararası standartlara uyulması, yatırımların gerçekleştirilmesinde izin ve onay sisteminin bilgilendirme sistemine geçilmesi, yabancı yatırımcıya yerli yatırımcıyla aynı kuralların uygu-

Yabancı sermaye yatırımlarında izin ve onay sisteminden bilgilendirme

*sistemine
geçilecek*

lanması, kar transferlerinin serbestçe yapılması, anlaşmazlıklarda uluslararası tahkim kurumlarına başvurulması sağlanacaktır.

*Uzun dönemli
sermaye teşvik
edilecek*

İstihdam yaratan, ülke içerisine teknoloji transferi sağlayan, modern know-how, yönetim becerisi, pazarlama ve ihracat imkanları yaratan ve uzun dönemli düşünen sermaye cinsinin teşvik edilmesine özen gösterilecektir.

7. Sektörel Hedef ve Politikalar

*KOBİ'lere
yeterli
düzeyde
kaynak
tahsis
edilecek*

Mali sektöre olan borçların yeniden yapılandırılması ile ilgili kanun çerçevesinde Ziraat ve Halk bankalarınca verilmesi öngörülen kaynaklar, bu bankaların mali durumlarının düzelmiş bulunması da gözönüne alınarak KOBİ'ler başta olmak üzere hızla kullanılmalıdır.

*Özel sektör ile
ekonomi
yönetimi
arasında sürekli
diyalog ortamı*

Ayrıca, ekonomik ve sosyal konsey işler hale getirilerek reel sektörle diyalog sürecini sürekli kılmak, gelişmeleri daha güncel izlemek ve daha hızlı karar alabilmek için özel kesim-ekonomi yönetimi arasında sürekli çalışacak komiteler kurulmalıdır.

*Tüketici
kredileri
artırılacak*

İç talebi artırmak için, tüketici kredilerindeki Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu yükü 2003 yılı için yüzde 10'dan yüzde 5'e düşürülecektir.

*Sanayiye ucuz
girdi*

Başta elektrik olmak üzere sanayinin kullanacağı girdilerin maliyetini artıran fon ve benzeri kesintiler kaldırılacaktır.

*İhracat ve
istihdama*

Orta vadede, sanayiye rekabet gücü kazandırıcı tedbirlerin alınacak, büyüme ve ihracat potansiyeli

olan, istihdam yaratma kapasitesi bulunan gıda, tekstil-giyim, deri eşya, ayakkabı, otomotiv, turizm, inşaat gibi sektörler desteklenecektir.

*dönük
sektörler
desteklenecek*

Uzun vadede ise sanayi, emek ve hammadde yoğun yapıdan bilgi ve teknoloji yoğun, katma değeri yüksek bir yapıya dönüştürülecek; savunma ve havacılık, makine imalat, kimya, elektronik sanayileri ve yazılım sektörleri desteklenecektir.

*Sanayi, bilgi ve
teknoloji yoğun
yapıya
dönüştürülecek*

Elektronik sektöründe, hızlı gelişen ve yüksek katma değer oluşturan telekomünikasyon (yeni ağ teknolojileri, uydu geçiş bileşenleri) ve Internet tabanlı tüketici cihazlarına (WEB TV gibi) geçiş sağlanacaktır. Bunun için ürünün yerli katkısındaki fikri mülkiyet oranının artırılmasına ve araştırma-geliştirme faaliyetlerine destek verilecek, bu alanda eğitilmiş insangücü yetiştirilecek ve sektörde faaliyet gösteren firmalar için özel bölgeler tahsis edilecektir.

*Elektronik
sektöründe fikri
mülkiyet oranı
artırılacak*

Elektronik ve elektrikli makine sanayileri, yeni ürünlerin geliştirilmesi amacıyla, ar-ge destekleri verilmesi, üniversite-sanayi işbirliğinin kuvvetlendirilmesi ve yerli teçhizat alım politikası gibi yöntemlerle özendirilecektir.

*Yeni ürünlerin
geliştirilmesi
özendirilecek*

Orta ve uzun vadede, büyümeye ivme kazandırılması ve istihdamın artırılması için, yapısal nitelikli tedbirlerin alınmasının yanında özel kesim tarafından yatırım kararı verilmiş teşvik belgeli projelerin hızla gerçekleştirilmesini destekleyici tedbirler de alınacaktır. Bu kapsamda son yıllarda teşvik belgesi almış özel sektör yatırımları gelecek dönemde büyümeyi sağlayacak potansiyel proje paketini oluşturmaktadır. Ekonomimize önemli öl-

*Büyük
ölçekli yatırım
projelerine
yüzde 100'ün
üzerinde yatırım
indirimi ve
sigorta primi*

<i>Ödeme kolaylığı getirilecek</i>	üde katma değeri ve istihdam imkanı sağlayacak olan bu projelerin gerçekleştirilebilmesi için; seçilecek büyük ölçekli projelere yüzde 100'ün üzerinde yatırım indirimi verilmesi, SSK prim ödemelerine kolaylık getirilmesi ve projelerin kamu tarafından yakın izlemeye alınarak hızlandırılması sağlanacaktır.
<i>Altın ve toryum projeleri</i>	Altın, toryum ve benzeri kıymetli madenlerle ilgili projeler desteklenecek ve gerekli mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.
<i>Katma değeri yüksek yeni bor ürünleri geliştirilecek</i>	Bor ürünleri üretiminin ve ihracatının artırılması amacıyla Etibank'ın mevcut yatırım projeleri tamamlanacak, Ar-Ge'ye kaynak ayrılarak katma değeri yüksek yeni bor ürünleri geliştirilecektir.
<i>Kamuya ait büyük tesisler modernize edilecek</i>	Seydişehir alüminyum tesisleri modernize edilecek rekabet gücüne kavuşturulacaktır. İskenderun Demir ve Çelik tesislerinin modernizasyonu ve yassı ürün üretimine dönüşüm projesi desteklenecektir.
<i>Deri sektörü</i>	Deri sektöründe hamderi işleme tesislerinin yeni kurulan organize sanayi bölgelerine taşınması özendirilecektir.
<i>Moda, marka ve tasarıma destek verilecek</i>	Tekstil-giyim sektöründe katma değeri yüksek ürünlere geçilmesine, moda, marka yaratma ve tasarıma ilave destek verilecektir.
<i>Nükleer enerjide kamuoyu</i>	Nükleer enerji programının biran evvel ve aksatılmadan yürürlüğe konulmasıyla ilgili olarak kamuoyu oluşturulacaktır.
<i>Hidroelektrik enerji üretimi artırılacak</i>	Temiz enerji kaynaklarından biri olan su potansiyeli maksimum düzeyde kullanılarak hidroelektrik enerji üretimi artırılacaktır.

Yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları, özellikle jeotermal, güneş ve rüzgar enerjisi ile ilgili olarak, araştırma ve geliştirme çalışmaları teşvik edilecek ve üreticilerin yatırım yapmaları özendirilecektir.

Yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları

Tüketilen enerjinin ülkenin her bölgesinde sağlıklı bir şekilde faturalandırılıp, tahsilatının yapılması, hem aşırı tüketimi engelleyecek, hem de mali yapının düzelmesine katkı sağlayacaktır.

Enerji kayıp ve kaçakları en aza indirilecek

TPAO'nun yurtiçi ve yurtdışında yürüttüğü petrol ve doğal gaz arama ve üretim çalışmalarına artan bir tempoda devam edilecektir .

Petrol ve doğal gaz arama ve üretim

Bakü-Ceyhan ham petrol boru hattı, Rusya-Karadeniz- Türkiye doğal gaz boru hattı, Türkmenistan-Türkiye-Avrupa doğal gaz boru hattı gibi uluslararası boru hattı projelerinin gerçekleşmesi için kapsamlı, tutarlı ve ikna edici bir dış politika takip edilecektir .

Uluslararası boru hattı projelerinin gerçekleşmesi

Hızlı, güvenli ve teknolojik yeniliklere sahip, rekabeti tesis edecek, sanayiye yönlendirecek, milli menfaatleri kollayacak, ekonomik ve sosyal kalkınmaya destek sağlayacak, vatandaşın refah düzeyini yükseltecek ve kullanıcıların memnuniyetini sağlayacak, uluslararası ulaşım koridorları ile entegre olan, yaygın, hızlı, güvenli ve düşük maliyetli bir ulaşım sistemi tesis edilecektir.

Yaygın, hızlı, güvenli ve düşük maliyetli bir ulaşım sistemi oluşturulacak

Ülkemizin uluslararası kara taşımacılığındaki konumu da dikkate alınarak kara yolu taşımacılığındaki alt yapı eksiklikleri giderilecektir.

Kara taşımacılığı yapı tamamlanacak

Kara yolu taşımacılığının, hizmet açısından maliyeti yükseltmesinin yanı sıra, giderek artan trafik

Demir yolu ve deniz

*taşımacılığını
yaygınlaştırma*

yükü ve evre kirliliği açısından da getirdiği olumsuzluklar nedeniyle yük ve yolcu taşımacılığının demir yolu ve deniz taşımacılığına kaydırılması sağlanacaktır.

*İstanbul Tüp
Geçiş Projesi ile
Kars-Tiflis
Demiryolu
Projesi
uygulamaya
konulacak*

Demir yollarının yük ve yolcu taşımacılığı içindeki payı artırılacaktır. Bu çerçevede, mevcut demir yollarının standartları süratle yükseltilmesi, hız ve kalite getirilmesi sağlanırken, sanayi odaklarını limanlara ve ana hatlara bağlamayı öngören yeni demiryolu hatları yapılacaktır. Doğu-batı ulaşım koridoru ile bütünleşme açısından stratejik önem arz eden “İstanbul Tüp Geçiş Projesi” ile “Kars-Tiflis Demiryolu Projesi” uygulamaya konulacaktır.

*Demir yolu hat
işletmeciliğinin
özel sektörcce
yapımı imkanı*

Devlet Demiryolları İşletmesi yeniden yapılandırılarak altyapı işletmeciliği üzerinde yoğunlaşması sağlanacak, hat işletmeciliğinin ise özel sektör tarafından da yapılmasına imkan tanıyan düzenlemeler yapılacaktır.

*Deniz taşıma
filosu kapasite
ve verimliliği
artırılacak*

Deniz taşıma filosunun, ihtiyaç duyulan yaş, tip ve tonajda yeni gemilerle takviye edilerek kapasitesinin ve verimliliğinin artırılması için gerekli tedbirler alınacaktır. Deniz taşımacılığının alt taşıma sistemleriyle birlikte bir zincir hâline geldiği dikkate alınarak, liman alt yapıları, terminal imkânları ve ana ulaşım arter bağlantıları ve yetersizlikleri giderilerek, ulaştırma sistemi bir bütün olarak geliştirilecektir.

*Sivil havacılık
yeniden
düzenlenecek*

Hava yolu taşımacılığındaki gelişmelere paralel olarak sivil havacılıkla ilgili otoritenin; karar verme, uygulama ve denetleme görevini gereği gibi yerine getirecek şekilde kurulacak olan Sektörel Düzenleme ve Denetleme Kurulu bünyesinde yer alması sağlanacaktır

Hava yolu taşımacılığının uluslararası standartlara uygun şekilde hizmet verebilmesi için tedbirler alınacak, özellikle turizme yönelik olarak taşımacılık yapan özel hava yolu şirketlerinin geliştirilmesi için gerekli destek sağlanacaktır.

*Hava yolu
taşımacılığına
uluslararası
standart*

Küreselleşen dünyada haberleşme ve iletişim önemli yere sahiptir. İletişim, gelişen bilgisayar teknolojisi ve yazılımı ile daha da önem kazanmıştır. Bu çerçevede, veri aktarma, iletişim ve haberleşme konusunda gerekli alt yapı yatırımları tamamlanarak, ülkemizin bilgi ve iletişim teknolojisiinde dış bağımlılığı azaltılarak bu teknolojiyi üreten ve ihraç eden ülkeler arasında yer alması sağlanacaktır.

*Bilgi ve iletişim
teknolojisi
üreten ve ihraç
eden ülke haline
gelinecek*

Ülkemizde; deniz turizmi, tarih ve müze turizmi, mağara turizmi, kış turizmi, dağ turizmi, akarsu turizmi, av turizmi, sağlık turizmi, din turizmi, spor turizmi, kongre turizmi gibi çok çeşitli turizm faaliyetleri yapmak mümkündür. Bu çeşitliliğin sağladığı potansiyeli iyi değerlendirmek için tanıtım ve pazarlama konularına etkinlik kazandırılarak, dünya turizm gelirleri pastasından daha fazla pay alınması sağlanacaktır.

*Turizm
faaliyetleri için
etkin tanıtım ve
pazarlama
yapılacak*

“Serbest Sağlık Bölgeleri” oluşturularak, hem yatırım ve istihdam imkanı sağlanacak, hem de sağlık turizmi yoluyla turizm gelirlerimiz artırılabilecektir. Bu amaçla, özellikle turizm bölgelerindeki kamu arazi ve tesisleri tahsis edilecektir. Yurt dışındaki özel sağlık kuruluşlarının bu bölgelerde kurulacak şirketlere ortak edilmesi suretiyle de doğrudan yabancı sermaye girişi ve müşteri garantisi sağlanacaktır. Serbest sağlık bölgeleri, ilaç ve kimya sanayisini de geliştirecektir.

*Serbest Sağlık
Bölgeleri
oluşturularak,
sağlık turizmi
yoluyla turizm
gelirlerimiz
artırılacaktır*

*Yeni bir
Türkiye imajı
oluşturulacak*

Geleneksel pazarların yanı sıra, Uzakdoğu ve Orta doğu gibi yeni pazarlara açılmayı ve yeni bir Türkiye imajı oluşturmayı kapsayan uzun vadeli bir turizm politikası uygulanacaktır.

*Turizm
politikalarında
işbirliği*

Daha sağlıklı turizm politikası oluşturulması için devlet, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliği ve eşgüdüm artırılacaktır.

*Yeni turizm
alanları*

Değişen tüketici tercihleri dikkate alınarak, bugüne kadar yeterince ele alınmamış bölgelerde turizmin gelişmesi sağlanacaktır.

*Bölge esnafına
uygun politika*

Uygulanacak turizm politikalarının özellikle bölge esnafını olumsuz etkilemeyecek şekilde tanzimi yapılacaktır.

*Dört mevsim
turizm imkanı
geliştirilerek,
turizm
gelirlerimiz
artırılacak*

Kapsamlı bir turizm planlaması ve buna bağlı olarak turizm politikası hedefleri ve stratejisinin belirlenmesiyle, ülkemizin dört mevsim turizm potansiyeli değerlendirilerek, gelirlerinin artırılması ve sürdürülebilir bir hale gelmesi sağlanacak ve kalkınmanın finansmanı için gerekli olan dış kaynaklara bağımlılığımız azalacaktır.

B - Sosyo-Ekonomik Amaç, Hedef ve Politikalar

1. Gelir Dağılımının İyileştirilmesi, İşsizlikle ve Yoksullukla Mücadele

*Temel amaç,
sosyal refah
düzenini
oluşturmak*

İstikrarlı bir ekonomik büyüme ve güçlü üretim ekonomisi tesis edilmek suretiyle; üreten, istihdam yaratan ve üretilen değerden bu süreçte yer alan her kesimin katkısı ölçüsünde adil pay almasını sağlayan bir sosyal refah düzeni oluşturmak temel amacımızdır.

Yoksullukla mücadelenin esasını üretim ekonomisi oluşturacaktır. Bu amaçla özel teşebbüsün uzun vadeli yatırım kararları alabileceği uygun yatırım iklimi oluşturularak küçük ve orta ölçekli işletmeler desteklenecek, doğrudan yabancı sermayenin katma değer ve istihdam yaratmak üzere yapacağı yatırımlar özendirilecektir.

*Uzun vadeli
yatırıma dönük
uygun yatırım
iklimi
oluşturulacak*

Bölgeler arası gelişmişlik farklarının giderilmesi ve yerel üretim potansiyelinin harekete geçirilmesi için kamu-özel sektör işbirliği geliştirecek, Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme Başkanlığının ülke genelinde etkin bir hizmet sunması sağlanacaktır.

*KOSGEB
etkinleştirilecek*

Kolay kazanç sağlayan ve istihdam öngörmeyen rant ekonomisine son verilecek ve kaynakların üretimi teşvik edecek şekilde kullanılması sağlanacaktır.

*Kaynaklar
üretime
yönlendirilecek*

Yoksulluktan en fazla etkilenen eğitim düzeyi düşük, tarım ve ormancılıkla uğraşan, kendi hesabına ve yevmiyeli işçi olarak çalışan kesimin yoksulluktan kurtarılması amacıyla tarım sektörü istihdam yükü sanayi ve hizmetler sektörüne aktarılacaktır.

*Tarım sektörü
istihdam yükü
sanayi ve
hizmetlere
aktarılacak*

Üreten, katma değer ve istihdam yaratan bir üretim ekonomisine geçilecek, ekonomik ve sosyal politikalar dar ve sabit gelirlileri destekleyecek şekilde ahenk içerisinde uygulanacaktır.

*Yoksulları
destekleyecek
politikalar
uygulanacak*

Kamuya ait atıl arazilerden kullanılabilir olanları tarımsal üretim ve istihdam amaçlı olarak işsiz ve yoksul vatandaşlara tahsis edilecektir.

*Atıl kamu
arazileri yoksula
tahsis edilecek*

Gazilerin, şehit ailelerinin, terörle mücadele eden mağdur ve malül olanların ve özürlülerin önce-

*Gazi, şehit
ailesi, maluller*

*ve özürlülere iş
sağlanacak*

likli olarak işe yerleştirilmeleri, üretime katkıda bulunmaları ve topluma kazandırılmaları sağlanacaktır.

*Sosyal
dayanışma ve
kardeşliğin
pekiştirilmesi
için terörden
zarar görmüş
vatandaşlara
maddi destek
sağlanacak*

Ülkemizde 15 yıl boyunca devam eden terör; bölge halkı, güvenlik güçleri ve diğer kamu görevlilerinden bir kısmının hayatını kaybetmesine, bir kısmının da maddi ve manevi zarar görmesine yol açmış ve bu durum toplumsal barışı tehdit eder hale gelmiştir. **“Sosyal dayanışma ve kardeşliğin pekiştirilmesi”** için, bölgesel gelişmişlik farklarının giderilmesine ilişkin tedbirlerin yanı sıra, bu olaylardan zarar görmüş vatandaşlarımıza Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu’nun belirli bir bölümü ayrılarak, sadece bu amaçla kullanılması sağlanacaktır. Bunun için, Fon gelirlerinin de artırılması temin edilecektir.

*Farklı bakanlık
ve kurumların
yürüttüğü sosyal
yardım ve
hizmetler tek
çatı altında
toplanacak*

Yardıma muhtaç, yaşlı, kimsesiz, güçsüz, özürlü ve özel ilgiye muhtaç vatandaşlara yönelik olarak halen farklı bakanlıklar ve kuruluşlar tarafından yürütülmekte olan sosyal yardım ve sosyal hizmet programları, çağdaş ve entegre bir sistem olarak tek çatı altında yeniden yapılandırılacaktır. Oluşturulacak yeni birim Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile ilişkilendirilecektir.

*Muhtaç, güçsüz
ve kimsesizlere
yardım
yapılacak*

Muhtaç, güçsüz ve kimsesiz vatandaşlara yoksulluk sınırı dikkate alınarak ayni ve nakdi yardım yapılacaktır. İşsiz aile reislerine **“İşsizlik yardımı”** ödeme programı başlatılarak ailelere sosyal koruma sağlanacaktır.

*Eğitim
giderinin aile
bütçesindeki*

Temel ihtiyaçları ile eğitim, sağlık ve sosyal hizmetlerin yoksul kesimler için ulaşılabilir ve kullanılabilir olması sağlanacaktır. Zorunlu temel eğiti-

min gerektirdiği harcamaların aile bütçesi üzerindeki yükü hafifletilecektir.

*yükü
azaltılacak*

Vergi tabana yayılacak, yoksul kesimin vergi yükü hafifletilecek, uygulanacak transfer politikaları ile yoksul ve yoksullaşma riski taşıyan kesimin milli gelirden daha fazla pay almaları sağlanacaktır.

*Yoksul kesimin
vergi yükü
hafifletilecek*

Mahalli idarelerin, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının uygulamaya koyacakları sosyal yardım ve sosyal hizmet programları özendirilecektir.

*Sosyal yardım
programları
özendirilecek*

Sosyal koruma bilgi sistemi oluşturulacak, sosyal yardım programlarından yararlanacak kesimlerin yardım alması ve kimsenin aç ve açıkta kalmaması için uygulamanın izlenmesi sağlanacaktır.

*Sosyal koruma
bilgi sistemi
oluşturulacak*

2. Esnaf ve Sanatkara Yönelik Politikalar

Ekonomide rekabetin korunarak tekelci oluşumların önlenmesi, istihdam yaratılması, gelir dağılımındaki dengesizliklerin giderilmesi, yeni girişimcilerin ekonomiye kazandırılması, sosyal barışın korunması, bölgeler arası dengesizliklerin giderilmesi amacıyla KOBİ'ler desteklenecektir.

*KOBİ'ler
desteklenecek*

Yerel potansiyelin harekete geçirilmesinde KOBİ'lerin etkin bir rol oynaması sağlanacaktır. Sanayinin Anadolu'da yaygınlaşması ve bu amaçla KOBİ'lerin odak olarak kabul edilmesi stratejimiz sürdürülecektir.

*Anadolunun
sanayileşmesinde
KOBİ'ler etkin
rol oynayacak*

Küçük sanayi sitelerinde alt yapı, ulaşım, haberleşme, sağlık, eğitim, depolama, pazarlama gibi hususlar çevre etkisi ve hijyenik şartlar da dikkate alınarak yeni bir anlayışla düzenlenecektir.

*Küçük sanayi
siteleri yeniden
düzenlenecek*

<i>KOBİ'lerin birlikler halinde teşkilatlanması sağlanacak</i>	KOBİ'lerin birlikler halinde teşkilatlanmaları, iç ve dış pazarlama fonksiyonlarının geliştirilmesi ve yüksek kapasitede çalışmalarına yardımcı olacak devlet desteğinin sağlanması için yol gösterici ve teşvik edici tedbirler alınacaktır.
<i>KOBİ yatırım teşvikleri artırılacak</i>	KOBİ'lerin yatırım teşviklerinden yararlanması için belirlenen asgari yatırım limiti makul düzeye indirilecektir. KOBİ'lerin bir araya gelerek "İç ve Dış Ticaret Şirketi" oluşturmaları teşvik edilecektir.
<i>KOBİ'lere AB ve İslam Kalkınma Bankası kredisi</i>	Avrupa Birliği kaynakları kullanmak suretiyle bankacılık sisteminin KOBİ kredilerine yönelmesi sağlanacaktır. KOBİ'lerin üretim ve ihracatının İslam Kalkınma Bankası kaynaklarından finansmanı için proje çalışmaları yapılacaktır.
<i>Kredi kullanımı için garanti</i>	KOBİ'lerin kredi kullanımında garanti gösterebilmelerini teminen kredi garanti fonu imkanları artırılacaktır.
<i>Sınır ticareti geliştirilecek</i>	Sınır illerimizdeki gelişmenin yetersizliği göz önüne alınarak, sınır ticareti yeni bir düzenlemeyle kontrollü olarak geliştirilerek il ekonomilerine katkısı sağlanacaktır.
<i>KOBİ'lerin dış pazarlara dönük mal ve hizmet üretimi teşvik edilecek</i>	İşgücünün genel eğitim ve beceri düzeyinin yükseltilmesi, araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi, teknoloji eksikliğinin giderilmesi ve danışmanlık hizmetleri verilmesi suretiyle KOBİ'lerin iç piyasanın yanı sıra dış pazarlara dönük olarak da mal ve hizmet üretmesi teşvik edilecektir. Bunun için, üretilecek mal ve hizmetlerde standartların oluşumu, kalitenin yükseltilmesi ve pazara ulaşımda bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

Meslek standartları geliştirilecek, esnafa ihtisas kimliği kazandırılacak ve mensubiyet bilinci geliştirilecektir.

*Esnafa ihtisas
kimliği*

3. Tarım Kesimine Yönelik Politikalar

Tarım sektörü; Türk toplumunu yeterli, dengeli ve sağlıklı olarak besleyebilir bir duruma ulaştırarak, tarımsal üretimde kendine yeten, uluslararası piyasalarda rekabet edebilen bir yapıya kavuşturulacaktır. Tarımsal yapının; fiziksel, teknolojik ve toplumsal boyutlarıyla, çağdaş değişim ve dönüşümlere uygun hale getirilmesi yönündeki çalışmalara süreklilik kazandırılacaktır.

*Rekabetçi,
çağdaş değişim
ve dönüşümlerle
uyumlu
tarımsal yapı*

Tarımsal hizmetlerin toplumun ihtiyaçlarını en uygun şekilde karşılamasını sağlamak üzere, sektörü tüm yönleriyle ele alan kapsamlı bir "Tarım Kanunu" çıkarılacaktır.

*Kapsamlı bir
tarım kanunu
çıkartılacak*

"Tarımda Yeniden Yapılandırma ve Destekleme Kurulu"nın kuruluş amacına uygun olarak çalıştırılması sağlanarak, Tarımsal kamu hizmetlerinde çok başlılık, yetki dağınıklığı ve koordinasyon eksikliği giderilecektir.

*Tarımsal kamu
hizmetlerinde
çok başlılık
giderilecek*

Tarım sektörü; üretim, işleme ve pazarlama boyutlarıyla bütünsel bir yapıya kavuşturulacaktır. Çiftçilerimizin ürün ve bölge bazında örgütlenerek, üretimden pazarlamaya kadar olan her safhada güçlü bir konum elde etmelerine imkan sağlayacak "Üretici Birlikleri Kanunu" hazırlanarak bir an evvel yürürlüğe konulacaktır.

*Üretici Birlikleri
kanunu
çıkartılacak*

Doğrudan gelir desteği sisteminin uygulanmasında bazı iyileştirmeler yapılacak ve ilave tedbirler alınacaktır. Bu kapsamda;

*Doğrudan gelir
desteği her yıl
artırılarak Eylül*

*ve mart
aylarında
gecikmesiz
ödenecek*

- Doğrudan gelir desteği ödemeleri, ürünlerin arz ve talebi dikkate alınarak, ürün planlama aracı olarak da kullanılacaktır.
- Arz açığı olan ürünlerde prim sistemi devam edecektir.

*Doğrudan gelir
desteği ürün
planlama aracı
olarak
kullanılacak*

- Doğrudan gelir desteği ödemeleri güzlük ve yazlık ekimlerin gerçekleştirildiği eylül ve mart aylarında belli bir plan dahilinde yapılacaktır. herhangi bir gecikmeye mahal verilmeyecektir.
- Her yıl için dekar başına doğrudan gelir ödeme miktarı enflasyona paralel olarak artırılacaktır.

*Çiftçi kayıt
sistemi
tamamlanacak*

Doğrudan gelir desteği uygulamasının altyapısı ile ilgili olarak; çiftçi tanımı ile ürün bazında küçük, orta ve büyük ölçekli işletme kavramları tespit edilecek ve çiftçi kayıt sistemi ve tapu-kadastro sistemi tamamlanacaktır.

*Sözleşmeli
üretim modeli
uygulamaya
konulacak*

“Sözleşmeli üretim modeli” ile bir taraftan çiftçilerimizin ürünlerinin gerçek değeri üzerinden pazarlanmasına, diğer taraftan sanayici, tüccar ve ihracatçılara sürekli, kaliteli, standard, uygun nitelik ve fiyatta hammadde arzına imkan sağlanacaktır.

*Çevre- tarım
uyumu*

Çevre ile uyumlu sürdürülebilir tarımsal kalkınma hedefi, tarımsal işlemlerin her aşamasında dikkate alınacaktır.

*Modern
işletmeciliğe
dönüşüm*

Tarımda verimsiz aile işletmeciliğinden, modern esaslara göre faaliyet gösteren işletmeciliğe dönüşüm sağlanacak ve çiftçilerimizin toplumsal refah ve çağdaş hayat şartlarından hakettikleri payı almaları sağlanacaktır.

Oluşturulacak “Sektörel Düzenleme ve Denetleme Kurulu” tarafından, tarımsal ürün ve üretimde kullanılan girdilerin piyasa şartları ile üretiminin sürdürülebilirliği tanzim edilerek denetlenecektir.

*Tarım
sektörünü
düzenleme ve
denetleme*

Tarımsal girdi fiyatlarının dünya fiyatları ile uyumlu hale getirilmesini sağlamak amacıyla, bilgi ve teknoloji kullanım seviyesi yükseltilecektir.

*Dünya fiyatları
ile uyumlu girdi
fiyatı*

İç ticaret hadlerinin sektör aleyhine işlemlerini önlemek üzere ürün-girdi fiyatlandırma mekanizmaları oluşturulacaktır.

*Ürün-girdi
fiyatlandırma*

Kamu tarımsal işletmelerinin, hizmet fonksiyonlarına uygun olarak, özel sektörün projeli işbirliğine açılma çalışmalarına hız kazandırılacaktır.

*Kamu tarım
işletmelerinde
özel sektör*

Tarımsal ürün planlamasına katkı sağlayan alternatif ürün projesi kapsamında yapılan desteklemeler yaygınlaştırılacaktır.

*Alternatif ürün
projesi desteği*

Tarımsal ürünlerin çeşitlendirilmesi, verim ve kalitenin artırılması, yerinde işlenerek kıymetlendirilmesi, yerinde istihdam ve katma değer elde edilmesi ve marka olarak pazarlanmasına dayalı temel tarımsal yapılanma oluşturularak; yatırım ve teknolojiyi kırsal alanlara yöneltmek üzere, tarım-sanayi entegrasyonunun sağlandığı kırsal cazibe birimleri “**Tarım Kentleri**” kurulacaktır.

*“Tarım
Kentleri”
projesi ile
tarım-sanayi
entegrasyonu
sağlanacak*

Arazilerin kullanımı, toprak ve su koruma konusu yasal bir düzenlemeye kavuşturularak, tarım alanlarının amaç dışı kullanımı ve parçalanması ile toprak ve su kaynaklarının kirletilmesi önlenerek, mekânlarımız ıslah edilerek tarımın hizmetine sunulacaktır.

*Tarım
alanlarının
amaç dışı
kullanımı
önlenerek*

<i>Tarımsal envanter</i>	Tarımsal veri tabanı ve çok yönlü tarımsal envanter oluşturma çalışmaları tamamlanarak, her yıl yenilenmesi sağlanacaktır.
<i>Tarımsal KİT'ler özelleştirilecek</i>	Tarımsal destekleme alımında bulunan KİT'ler özelleştirilecek ve Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinin modern işletmecilik prensipleri doğrultusunda rasyonel çalışmaları sağlanacaktır.
<i>Hayvancılık geliştirilip, desteklenecek</i>	Yem bitkileri üretiminin, yurtiçi belgeli damızlık hayvanların, sunî tohumlamanın ve besi hayvancılığının desteklenmesi ve süte teşvik primi uygulanması amacıyla hayvancılığın geliştirilmesi ve desteklenmesine yönelik projeler uygulanacaktır.
<i>Biyoteknoloji kullanılacak</i>	Genetik mühendisliği, biyoteknoloji, sulama ve mekanizasyon teknolojilerinden etkin bir biçimde yararlanılacaktır.
<i>Hayvan, tarım ürünü ve gıda kaçakçılığı önlenecek</i>	Ülke şartlarına adapte olabilen; tohum, fide, fidan ve damızlık hayvan materyali daha yaygın olarak geliştirilerek çiftçilerimizin kullanımına sunulacak, hayvan, çeşitli tarımsal ürün ve gıda kaçakçılığı önlenecektir.
<i>Yem ve yağlı tohum bitki üretimine destek</i>	Hayvancılığın en önemli girdisi olan yem bitkileri üretimi teşvik edilecek, bitkisel ham yağ ve yağlı tohumlu bitki üretimi desteklenecektir.
<i>Çağdaş normlarda gıda güvenliği sağlanacak</i>	Ülkemizde "gıda güvenliği ve güvenilirliği"nin çağdaş normlara ulaştırılması, tüketicinin sağlıklı ürünler tüketmesi, tüketicinin korunması ve bilinçlendirilmesi yönündeki çalışmalar üzerinde hassasiyetle durulacaktır.
<i>Organik tarım yaygınlaşacak</i>	Organik tarımsal üretim faaliyetleri ülke çapında yaygınlaştırılacak, tarımsal ilaç ve kimyasal kullanımı hakkında üreticilerimiz bilinçlendirilecektir.

Tarımsal ürün ve mamül maddeler “akredite laboratuvarlar”da analiz edilerek, tüketici sağlığı korunacaktır.

Akredite tarım laboratuvarları

“Vadeli Ürün Borsaları” yaygınlaştırılacaktır.

Vadeli borsalar

Çiftçilerimizin yönetime katılacağı yayım organizasyonları kurulacak, tarımsal yayım ve araştırma faaliyetleri için özel sektör özendirilecektir. Teknik ve ekonomik olarak sulamaya açılacak alanlar, azamî ölçülerde sulanmasına yönelik alt yapı projelerine önem ve öncelik verilecektir.

Tarımsal yayım ve araştırma özendirilecek

Orman köylüsünün kalkındırılması ve koruma hizmetlerinin yaygınlaştırılması temin edilecektir. Orman kadastro ile genel kadastro birleştirilerek, mülkiyet anlaşmazlıklarının giderilmesi temin edilip, orman köylüsünün devletle davalı olmaktan kurtarılması sağlanacaktır.

Orman köylüsü kalkındırılacak

Ormancılığın desteklenmesi amacıyla, orman köylüsüne ve talep eden gerçek ve tüzel kişilere, belirli şartlar ve sürelerle, bedelsiz arazi tahsis edilerek özel ormancılık geliştirilecektir.

Özel ormancılık geliştirilecek

Tarımın tüm alt sektörleri ve ormancılık konusunda başlatılan bütün çalışmalar ve belirtilen hususlar gerçekleştirilerek, her alanda üretimin artırılması, ürünlerin işlenerek kıymetlendirilmesi, içte ve dışta pazarlanmasının sağlanmasıyla, Türkiye'nin yeşillendirilmesi ve çiftçilerimizin hayat standardının yükseltilmesi sağlanacaktır.

Çiftçilerimizin hayat standardı yükseltilecek

4. Bölgeler Arası Gelişmişlik Farklarının Azaltılması

Bölgeler arası gelişmişlik farkları giderilecek

Ülkemizde bölgesel kalkınma planları hazırlanmasına ve belli ölçüde uygulanmasına rağmen, bölgelerimize ait gerçek potansiyel tespiti yapılamamış ve mevcut potansiyel harekete geçirilememiştir. Dolayısıyla, refah düzeyi yeterince yükseltilememiş, tarım ve sanayi sektörlerinde istenilen düzeyde gelişme sağlanamamış ve netice olarak bölgeler arası gelişmişlik farkları giderilememiştir.

Bölge planları ve il gelişme planları hazırlanacak

Bölgelerin, illerin ve ilçelerin özellikleri, farklılıkları, gelişmişlik düzeyleri, temel sorunları ve potansiyellerinin belirlenmesine yönelik bütün ülke genelinde bölge planları ve il gelişme planları hazırlanacaktır.

Her il ve ilçe için hedef sektörler belirlenecek

Her il ve ilçe için hedef sektörler belirlenecektir. Özellikle küçük ölçekli iller ve ilçeler için “bir il/ilçe bir sektör” prensibinden hareketle Devlet-Millet işbirliği içinde hedef alanlar alt sektör bazında somut olarak belirlenecektir.

İl, ilçe ve köylerin sorunları için eylem planı

İl, ilçe ve köylerin sorunlarının giderilmesi için bir eylem planı oluşturulacak ve kamu kurum ve kuruluşlarının hangi sürede ve hangi finansmanla bu işleri gerçekleştireceği belirlenecektir.

Bölgesel kalkınma ajansları kurulacak

Özel sektörün güçlendirilmesi, girişimcilik ve rekabet ruhunun geliştirilmesi amacıyla, sanayi açısından potansiyel arz eden illerde **Bölgesel Kalkınma Ajansları** kurulacaktır. Yerel potansiyeli harekete geçirmek amacıyla az gelişmiş yöreler için risk sermayesi ve kredi garanti fonu sistemi geliştirilecektir.

Bölgesel yatırım öncelikleri

Yapılacak yatırımlar önceliklerine göre derecelendirmeye tabi tutulacak ve birinci derecede öncelik-

li yatırımlar bitirilmeden ikinci derecede öncelikli yatırımlara geçilemeyecektir.

belirlenecek

Sanayi ve hizmetler alanında potansiyel arz eden orta büyüklükteki iller belirlenerek, bu merkezlerin alt yapı ihtiyaçları süratle giderilecek ve özel sektör için uygun yatırım iklimi oluşturulacaktır. Fonksiyonel bölge merkezi olarak da adlandırabileceğimiz bu cazibe merkezlerinin öncelikle, içme suyu, kanalizasyon, konut ve ulaştırma ile ilgili sorunları süratle giderilerek, çarpık kentleşmeye meydan vermeden kırsal alandan metropollere doğru olan göç eğilimini bu merkezlerle yönlendirmek amaçlanmaktadır.

Bölgesel gelişme potansiyeli olan illerin ekonomik ve sosyal alt yapıları hızla tamamlanacak

Gelişme eğilimi yüksek olan köylerimiz belirlenerek bu köylerimizin alt yapısı süratle tamamlanacak ve bu faaliyetler Devlet-Millet işbirliği çerçevesinde gerçekleştirilecektir. Fonksiyonel olan bu köylerin çevresinde yer alan küçük köy ve mezarlarda yaşayan halkımızın kendi arazilerine yönelik faaliyetlerini muhafaza ederek, fonksiyonel köylere yönelmeleri teşvik edilecektir.

Gelişme eğilimi yüksek köylerin alt yapısı süratle tamamlanacak

Tarımsal alanda kalan nüfus için ise; tarımsal yayım faaliyetlerine ağırlık verilecek, gönüllü çiftçiler seçilerek modern ve örnek teşkil edecek tarımsal uygulamalar gerçekleştirilecektir. Tarımda verimliliği artırmak için, gerekli hukuki ve kurumsal düzenlemeler yapılarak tarımsal alanların bölünmesine izin verilmeyecek ve optimum işletme büyüklükleri tespit edilecektir.

Gönüllü çiftçilerle modern ve örnek tarımsal uygulama yapılacaktır

Üniversitelerin bölgelerin özelliklerine göre belirli bir alanda uzmanlaşması sağlanacaktır. Yörede girişimci - üniversite işbirliğini güçlendirmek için gereken alt yapının oluşturulmasını müteakiben

Bölgesel gelişmede girişimci-üniversite

***işbirliği
güçlendirilecek***

üniversiteye yapılacak olan kaynak tahsisinde girişimci-üniversite ilişki düzeyi bir kriter olarak alınacaktır.

***Nitelikli
personel***

Az gelişmiş yörelerimizde kilit konumda bulunan kadrolar için nitelikli personelin bölgede çalışmasını özendirici mali haklar sağlanacaktır.

C- Uzun Vadeli Ekonomik Gelişme Stratejisi

***Hedef; 2023
yılında
“Lider Ülke
Türkiye”***

Dünyada yaşanan köklü ekonomik ve sosyal değişimin sunabileceği imkanlardan ülkemizin en üst seviyede yararlanabilmesini sağlamak uzun vadeli bir stratejiyi gerekli kılmaktadır. 2023 yılını hedefleyen uzun vadeli stratejimizin temel amacı, ülkemizin çağdaş değerlere sahip, küresel düzeyde etkili ve dünya hasılasından daha fazla pay alan “lider ülke” konumuna yükseltilmesidir.

***Küresel
düzeyde
etkili bir
dünya
devleti
olunacak***

Dünya standardında üreten, gelirini adil paylaşan, insan hak ve hürriyetlerini güvenceye alan, küresel düzeyde etkili bir dünya devleti olmak uzun vadeli stratejinin temel hedef alanlarıdır. Bilgi toplumuna dönüşümün sağlanması, toplumun yaşam kalitesinin yükseltilmesi, bölgesel ve küresel düzeylerdeki kararlarda etkin söz sahipliği de uzun vadeli gelişme stratejisinin amaçlarını oluşturmaktadır.

***Bilgi
toplumuna
geçiş için
ekonomik
ve sosyal
yapıda
dönüşüm
sağlanacak***

Bu amaçlara ulaşmada, devletin yeniden yapılandırılarak etkinleştirilmesi, toplumun eğitim ve sağlık düzeyinin yükseltilmesi, gelir dağılımının düzeltilmesi, bilim, teknoloji ve yenilik yeteneğinin güçlendirilmesi, yeni teknolojilerin geliştirilmesi, alt-yapı hizmetlerinde etkinliğin artırılması ve çevrenin korunarak ekonomik ve sosyal yapıda dönüşümün gerçekleştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Genç nüfusu, milli gelişme bilinci, müteşebbis ruhu, kurumsallaşma yolunda ilerlemiş piyasa ekonomisi, uluslararası rekabete açık sanayi yapısı, kıtalararası ulaştırma ağları, doğal kaynakları, tarihi

ve turistik değerleri, 21'inci yüzyıla girerken Türkiye'nin toplumsal dönüşümü gerçekleştirmesine katkıda bulunacaktır.

İleri teknoloji kullanan, katma değeri yüksek, uluslararası standartlara uygun ve iç kaynakları hareketle geçiren bir üretim yapısı hedeflenmektedir.

*Teknoloji
kullanan
üretim yapısı*

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliği ülkemizin gerçek potansiyelini ortaya koymasına ve birliğini dünya ile paylaşmasına katkı sağlayacaktır.

*Avrupa
Birliği'ne tam
üyelik*

Avrasya Bölgesi, Türkiye'nin gerçek ekonomik büyüme potansiyelini ortaya koyması ve daha etkin bir konuma gelmesi için önemli fırsatlar sunmaktadır. Bölge ülkeleri ile ilişkiler ağını, sıkı ve kalıcı bağlar haline dönüştürerek bölgeye yönelik yeni ekonomik ve siyasi girişimlerin yapılması ve bölgede bugüne kadar gerçekleştirilen işbirliğinde ileri aşamalara ulaşılması önem taşımaktadır.

*Ülkemiz
Avrasya
bölgesinde
güçlü ve etkin
bir konuma
getirilecek*

Bölge ülkelerinde üretilen ham petrol ve doğal gazı dünyaya ulaştıracak etkin bir ulaşım altyapısının kurulmasıyla, ülkemiz, dünyanın önemli enerji dağıtım merkezlerinden biri haline gelecektir.

*Ülkemiz enerji
dağıtım
merkezi haline
getirilecek*

Türkiye'nin, 2023 yılına kadar yıllık ortalama yüzde 7 dolayında büyüme hızı sağlamasını, **kişi başına gelirini 2023 yılında 20 bin dolar** düzeyine yaklaştırmasını ve dönem sonunda dünyanın ilk on ekonomisi arasına girmesini hedeflemekteyiz.

*2023 yılında
kişi başına 20
bin dolar gelirle,
ilk on ekonomi
arasına
girilecek*

Toplumsal hedeflere ulaşmada piyasaların ve devletin birbirlerini tamamlayıcı rol oynamaları esas olacaktır. Bu çerçevede, devletin düzenleme, gözetim ve denetleme fonksiyonları geliştirilecek, yerel yönetimler güçlendirilecek ve milli öncelikler doğrultusunda sivil toplum örgütleri desteklenecektir.

*Yerel
yönetimler ve
sivil toplum
örgütleri
güçlendirilecek*

V - SOSYAL VE KÜLTÜREL POLİTİKALAR

1. Eğitim ve İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi

*Milli ve manevi
değerleri
özümsemiş,
demokrat ve
girişimci
nesiller
yetiştirilecek*

Türk Milleti'ne mensubiyetin gurur ve şuuruna sahip, manevî ve kültürel değerlerimizi özümsemiş, düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, yeni gelişmelere açık, sorumluluk duygusu ve toplumsal duyarlılığı yüksek, bilim ve teknoloji üretimine yatkın, girişimci, demokrat, kültürlü ve inançlı nesillerin yetiştirilmesi eğitim politikamızın temel amacıdır.

*Bilgi
toplumunun
ihtiyacı olan
insan gücünü
yetiştirecek bir
eğitim sistemi
oluşturulacak*

Eğitim sistemi, bilgi toplumunun gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatılmış, uluslararası rekabet yeteneğine sahip teknoloji kültürü gelişmiş insan gücünün yetiştirilmesini sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılacaktır. Bu çerçevede; eğitim mekanları, müfredat, eğitim teknolojileri ve insan gücü imkânları nitelik ve nicelik açısından bilgi toplumunun gerektirdiği standartlara yükseltilecektir.

*Okullarda kolay
ve ucuz internet
erişimi
sağlanacak*

Anaokulundan üniversiteye kadar bütün eğitim kurumları ile kütüphanelerin internet erişimi kolay ve ucuz hale getirilecektir. Bilgi teknolojilerinin eğitim amacıyla üretim ve kullanımı teşvik edilecektir.

*Eğitimde imkân
ve fırsat eşitliği
sağlanacak*

Eğitim ve öğretimde imkân ve fırsat eşitliği sağlanacak, toplumun bütün fertlerinin ilgi, eğilim ve yetenekleri doğrultusunda eğitilmesi esas olacaktır.

*Okul öncesi
eğitim yaygın*

Okul öncesi eğitim yaygınlaştırılacak ve kurumlar arasındaki farklılıkları gidermek üzere yeksenaklık

sağlanacaktır. Bu kademede uygulanacak programlarla, milli bütünlük bilincin geliştirilmesi, ahlaki ve manevi değerleri güçlendirilmesi için bir temel oluşturulacaktır.

*hale
getirilecek*

Zorunlu temel eğitim süresi 12 yıla çıkarılacaktır. Bu amaçla, gerekli eğitim-öğretim insan gücü yetiştirilecek, fiziki altyapı ve eğitim teknolojileri yatırımına önem ve öncelik verilecektir.

*Zorunlu temel
eğitim on iki
yıla çıkarılacak*

İlköğretim okullarında sınıf mevcutları ideal öğrenci sayısına indirilecektir.

*İdeal öğrenci
sayısında sınıf*

Dershanelerin, ilk ve orta öğretim kurumlarının işlevlerini üstlenmesi önlenecektir

Dershaneler

Milli birlik ve bütünlüğün sağlanması, halk ile devlet arasındaki yakınlaşma ve çeşitli ön yargıların giderilmesinde önemli katkılar sağladığını düşündüğümüz din eğitiminin okullarda devlet eliyle verilmesine devam edilecektir.

Din eğitimi

Cumhuriyetimizin kurucusu Atatürk'ün görüşünü benimsemekte ve dinin herkes tarafından, doğru bir şekilde, okullarda öğrenilmesi gerektiğine inanmaktayız. Bunun için, anasınıfından başlayarak ilk ve Orta öğretimin tamamında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerini, kısacası din öğretimini destekleyecek tedbirler alınacaktır. Bu amaçla, ilköğretim altıncı sınıftan itibaren seçimlik dersler programa yerleştirilecektir. Kur'an Okuma ve Anlamı, İlmihal Bilgileri Peygamberin Hayatı gibi dersler seçmeli dersler arasında yer alacaktır.

*İlköğretim
okulu altıncı
sınıftan itibaren
Kur'an, ilmihal
dersleri seçmeli
olarak
programa
konulacak*

İlköğretimde bilgisayar destekli "rehberlik" yoluyla öğrenciyi tanıma teknikleri geliştirilecek ve yetenek ağırlıklı değerlendirme yöntemleriyle etkin

*Öğrenciler
ilköğretimin
altıncı*

sınıftan itibaren mesleğe yönlendirilecek

bir yönlendirme yapılacak, altıncı ve yedinci sınıftan itibaren de kabiliyetlerin ortaya çıkarılmasına ve mesleğe yönlendirmeye yardımcı olması amacıyla seçmeli derslere ağırlık verilecektir.

Üstün zekalı ve üstün yetenekli öğrencilere özel eğitim verilecek

Üstün zekalı ve üstün yetenekli öğrencilerin özel eğitim imkanlarına kavuşturulması sağlanacaktır. Yüksek başarı gösteren ortaöğretim öğrencilerinin ilgi, istek ve istidatlarına göre sınavsız ve devlet bursu ile üniversite öğrenimine devam etmeleri sağlanacaktır.

Yabancı dille eğitim yerine yabancı dil öğretimi

Ana sınıfı ve ilköğretim kademesinde Türkçenin iyi öğretilmesine önem verilecektir. Eğitimin bütün kademelerinde yabancı dille eğitim yapılmasına son verilerek, öğrencilere en az bir yabancı dilin iyi bir şekilde öğretilmesinin alt yapısı oluşturulacaktır.

Örgün ve yaygın meslekî-teknik eğitime ağırlık verilecek

Orta öğretim, okul türü yerine program türünü esas alan bir yapıya kavuşturulacaktır. Örgün ve yaygın meslekî-teknik eğitime ve beceri kazandırıcı eğitime ağırlık verilecek, eğitim programları meslek standartlarına dayalı olarak yeniden düzenlenecektir.

Mesleki ve teknik eğitimde program bütünlüğü

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile meslek yüksek okulları arasında program bütünlüğü sağlanacaktır. İş hayatı ile meslekî ve teknik eğitim arasında ilişki, iletişim ve etkileşimin gerçekleşmesine önem verilecektir.

Milli kimliği koruma

Yurt dışındaki Türk çocuklarının milli kimliklerini korumaları ve geliştirmeleri için sağlanan eğitim imkânları artırılacaktır.

Üniversiteler; ülkemizin ihtiyaç duyduğu insan gücünü yetiştiren, araştırma yapan, toplumsal gelişmeye önderlik eden, bilimsel yöntemlerle meselelere çözüm üreten, esnaf-sanatkar ve sanayicilere bilimin ışığında işbirliği imkanları sunan ve dünya üniversiteleriyle yarışan eğitim kurumları hâline getirilecektir.

*Üniversiteler
dünya
üniversiteleriyle
yarışır hale
getirilecek*

Yüksek öğretim sisteminin daha demokratik ve üretken bir yapıya kavuşturulması sağlanacak; öğrenci, kurum ve akademik kadrolar arasında işbirliği ve uyumu artıracak düzenlemeler yapılacaktır.

*Öğrenci, okul
ve akademik
kadrolar
arasında uyum*

Yeni kurulan üniversitelerin teknik donanımları süratle tamamlanacak, bu üniversitelerin öğretim elemanlarının gelişmiş Türk Üniversitelerinde yetiştirilmeleri imkanı sağlanacaktır.

*Yeni
üniversitelerin
donanımı
tamamlanacak*

Üniversite sayısı artırılacak ve bu amaçla özel üniversite kurulması teşvik edilecektir.

*Üniversite sayısı
artırılacak*

Üniversite giriş sınavı kaldırılacaktır. Bunun yerine, ilköğretim ve orta öğretimde etkili bir yönlendirmeye bağlı olarak, orta öğretim başarısını ve orta öğretim sonunda yapılacak "Olgunlaşma sınavını" esas alan ve fırsat eşitliğini gözetken üniversiteye geçiş sistemi uygulamaya konulacaktır.

*Üniversiteye
sınavsız giriş
temin edilecek*

Çağın bilgileriyle donanımlı öğretmen ve öğretim üyesi yetiştirilecek, bu meslekler çalışma şartları ile özlük ve sosyal hakları itibarıyla cazip hale getirilecektir. Yüksek lisans çalışması veya öğretim üyeliği amacıyla yurt dışında bulunan akademik insangücü için üniversitelerimizi cazip hale getirmek amacıyla gerekli araştırma altyapısı ve istihdam imkanları oluşturulacaktır.

*Öğretmen ve
öğretim üyesi
çalışma şartları
ile özlük ve
sosyal hakları
iyileştirilecek*

***Yaygın eğitim
imkanları
geliştirilecek***

Hayat boyu ęrenme anlayışı çerçevesinde her türlü yaygın eğitim imkânları geliştirilecek, gençlere beceri kazandırma ve meslek edindirme faaliyetleri artırılacak, mahalli idareler, gönüllü kuruluşlar ve özel sektör bu konuda desteklenecektir.

2. Gençlik ve Spor

***Gençliğin
sorunları
zme
kavuşturulacak***

Gençliğe yapılacak yatırımları, Türkiye'nin geleceğine yapılacak en önemli yatırım olarak görmekteyiz. Gençlerin eğitim, sağlık, istihdam, sosyal güvenlik ve serbest zamanlarının değerlendirilmesiyle ilgili sorunları zme kavuşturulacaktır.

***Milli spor
politikası
uygulanacak***

Türk toplumunun her ferdinin, özellikle gençliğin beden ve ruh sağlığını geliştirmek için milli bir spor politikasının uygulanmasını sosyal devlet anlayışının gereği saymaktayız.

***Gençliğin
sorunlarına
bilimsel
yaklaşılacak***

Gençlik sorunlarına yaklaşımımız ekonomik, toplumsal, kültürel ve psikolojik yönlerden bütünlük arz edecek, araştırma, planlama ve uygulama aşamalarında çeşitli meslek elemanlarının yanında sosyolog, psikolog ve sosyal hizmet uzmanlarından yararlanılacaktır.

***Gençlere
eğitimde fırsat
eşitliği
sağlanacak***

Gençlerin fırsat eşitliği çerçevesinde eğitim imknlarından yararlanmaları sağlanarak eğitim düzeyi yükseltilecek ve aldıkları eğitimin onları çağın yeni şartlarına hazırlamasına özel bir önem verilecektir. Orta ęęretimi tamamlayan gençlerin meslek sahibi olmaları, iyi derecede yabancı dil bilmeleri ve bilgisayar kullanmaları sağlanacaktır.

***Çağdaş gençlik
merkezleri
kurulacak***

Gençlerin boş zamanlarını değerlendirebilecekleri, kişisel yeteneklerini keşfedebilecekleri, çeşitli sosyal ve kültürel imkanlardan ve bilimsel

bir anlayışla yürütülen rehberlik hizmetlerinden yararlanabilecekleri **gençlik merkezleri** kurulacaktır.

Seçilme yaşı yirmibeşe düşürülecek ve gençlerin sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerine katılımı teşvik edilecektir.

*Seçilme yaşı
25'e indirilecek*

Gençler; ilköğretim ve orta öğretim kademesindeki yönlendirme çerçevesinde ve yetenekleri ölçüsünde istedikleri bölümde yüksek öğretime devam etme imkânına kavuşturulacaktır.

*Gençlerin
yeteneklerine
göre yüksek
öğretim*

Orta öğretim ve yüksek öğretimde okuyan gençlerin burs, kredi ve barınma ihtiyaçları karşılanacaktır. Yurtlar, kütüphaneler ve okuma salonları, bilgisayar ve internet kullanımının ve sosyal faaliyetlerin gerçekleştirilebileceği kültür merkezleri ve çağdaş mekânlar hâline getirilecektir. Orta ve yüksek öğretimde öğrencilerin boş zamanlarını ile değerlendirmeleri için gerekli imkan sağlanacaktır.

*Okuyan
gençlerin burs,
kredi ve yurt
imkanları
geliştirilecek*

Engelli gençlerin eğitim alanları genişletilecek, eğitimlerini sürdürebilmeleri için gerekli eğitim alt yapısı ve teknolojik imkânlar artırılacaktır. Bu kesimin, eğitimlerine normal olarak devam edebilmeleri için fizikî ve sosyal çevrenin oluşturduğu engeller ortadan kaldırılacaktır.

*Engelli
gençlerin
eğitimi için
gerekli alt yapı
oluşturulacak*

Çalışan gençlerin bilgi ve beceri eksikliklerinin giderilmesi amacıyla Çıraklık Eğitim Merkezleri yeniden yapılandırılarak sayıları artırılacak, verimli ve etkin hâle getirilerek sanayinin ihtiyaç duyduğu teknik iş gücünün bu merkezlerden temin edilmesi sağlanacaktır. Gençlerin çalışma şartları, eğiti-

*Çıraklık eğitim
merkezleri etkin
ve verimli hale
getirilecek*

	mine ve sosyal faaliyetlerine de imkan verecek şekilde düzenlenerek toplumla barışık olmaları sağlanacaktır.
Suç işlemiş gençler topluma kazandırılacak	Gençleri suça iten sebepler ortadan kaldırılacak, suç işlemiş ve hüküm giymiş gençleri potansiyel suçlu olmaktan çıkararak yeniden topluma kazandırmak için rehabilitasyon merkezleri ve meslek edindirme kursları açılacaktır.
Gençler kötü alışkanlıklardan korunacak	Sigara, alkol ve her türlü uyuşturucu madde kullanımına, kumar ve benzeri alışkanlıklara, fuhuş, anarşi ve teröre karşı gençleri koruyucu ve bilinçlendirici tedbirler alınacaktır.
Gençlere sosyal ve kültürel zeminler oluşturulacak	Gençlerin suç işlemeye ve kötü alışkanlıklara yönelmelerini önlenmek için aile müessesesinin kuvvetlendirilmesine, gençlerin kendilerini ifade edebilecekleri sosyal ve kültürel zeminlerin oluşturulmasına önem verilecek, spor ve sosyal faaliyet imkânları geliştirilecektir.
Gençlik, milli değerlerle donanımlı yetiştirilecek	Gençliğin; devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı mücadele etmek üzere milli değerlerle mücehhez yetiştirmelerini sağlanacaktır.
Kültürel programlara öncelik	Milli ve manevi değerlerimizin modern ve demokratik unsurlarla harmanlandığı kültürel programlara öncelik verilecektir.
Azimli, vatansever, ufuk sahibi ve ahlaklı	Kolay para kazanmaya eğilimli, niteliksiz, birikimsiz, erdem yoksunu insanların gençliğe örnek gösterilmesinin önüne geçilerek, sinema ve televizyon gibi popüler araçlar vasıtasıyla çalışkan azimli, vatansever, ufuk sahibi ve ahlaklı in-

sanların ideal olarak sunulması sağlanacak, bu yolda özendirici ve teşvik edici düzenlemeler yapılacaktır.

*gençlik
yetiştirilecek*

Gençlik problemlerini ve gençliği daha yakından tanımaya yönelik araştırma ve tanıtma çalışmalarına hız verilecek ve gençliğin yüksek potansiyel gücü faydalı alanlara yönlendirilecektir.

*Gençlik
araştırma ve
tanıtma
çalışmaları*

Eğitim-istihdam ilişkileri dinamik bir yapıya kavuşturulacak, ihtiyaçlara uygun bir insan gücü planlaması yapılarak diplomalı işsizlik önlenec ve iş bulma tesadüflere bırakılmayacaktır.

*Diplomalı
işsizlik
önlenec*

Türk spor teşkilatı, ülkemizin ihtiyaçlarına ve çağın gereklerine uygun olarak yeniden düzenlenecektir.

*Çağdaş Türk
spor teşkilatı*

Spor alan ve tesislerinin kurulmasında çok amaçlılık ve yöresel özellikler dikkate alınacak, mevcut tesislerin tam kapasite ile kullanılmaları sağlanacaktır.

*Yöre özelliğine
göre spor alan
ve tesisi*

Milli spor politikamız doğrultusunda gerekli insan gücünün yetiştirilmesine ağırlık verilecek, mevcut eğitim-öğretim kurumları iyileştirilerek, yeterli tesis ve öğretim elemanına sahip olanlar 'Spor Bilimleri Fakültesi'ne dönüştürülecek, araştırma ve geliştirme faaliyetlerine hız kazandırılacaktır.

*Spor Bilimleri
Fakülteleri
kurulacak*

Sporcu sağlığına bilimsel açıdan yaklaşılarak, tıp fakültelerinde spor hekimliği ana bilim dalları yaygınlaştırılacaktır.

*Sporcu
sağlığına önem
verilecek*

Modern spor dalları ile birlikte, geleneksel sporların da geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için ge-

*Geleneksel
sporlar*

rekli tedbirler alınacak, yağlı güreş ve cirit uluslararası hale getirilecektir.

Gençler sosyal, ruhsal ve zihinsel yönden geliştirilecek

Okullardaki spor faaliyetlerinde, sadece fiziksel gelişimi hedeflemekle kalmayıp, öğrencilere sosyal, ruhsal, zihinsel ve ahlaki niteliklerin de kazandırılması ve geliştirilmesi sağlanacaktır.

Sporcular sosyal güvenliğe kavuşturulacak

Amatör sporlar teşvik edilecek, başarılı sporcular övünç ve gurur kaynağımız olarak maddi ve manevi açıdan desteklenecektir. Sporcular sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınacaktır.

Türk Dünyası Spor Şenlikleri düzenlenecek

Türk dünyasının kaynaşması ve yakınlaşmasına katkıda bulunmak üzere, '**Türk Dünyası Spor Şenlikleri**' organize edilecektir.

Uluslararası organizasyonlar için yatırım yapılacak

Her branşta uluslararası büyük spor organizasyonlarının ve olimpiyat oyunlarının ülkemizde düzenlenebilmesi için gerekli yatırımlar yapılacak ve bu konudaki faaliyetler desteklenecektir.

Kentlere spor imkanı

Kentlerde spor yapılabilecek nitelikli ve yeterli alanlar tesis edilecektir.

Amatör spora destek verilecek

Yerel yönetimler ve gönüllü kuruluşların amatör spor faaliyetleri desteklenecektir.

3. Aile, Kadın ve Çocuk

Aile kurumu güçlendirilecek

Millî ve manevî değerlerin korunması ve geliştirilmesinde, millî bütünlüğün ve dayanışmanın pekiştirilmesinde aile kurumu büyük önem arz etmektedir. Aile kurumu güçlendirilecek, aile bireyleri arasındaki bağlılığı ve aile bütünlüğünü koruyucu politikalar geliştirilecektir.

Aileyi ve sosyal fonksiyonlarını zayıflatıcı unsurların önlenmesi, kadının ve haklarının korunarak toplumda saygın bir yer edinmesi gerektiğine inanıyoruz.

Kadın ve hakları korunacak

İstihdam imkânı geliştirilerek her ailenin yeterli ve sürekli bir gelire sahip olması sağlanacaktır.

Her aileye yeterli gelir

Kadınların okur-yazarlık düzeyi ve iş gücüne katılma oranları düşüktür. Kadınların eğitim düzeyleri yükseltilecek, kalkınma sürecinde, iş hayatında ve karar alma mekanizmalarında daha fazla rol almaları sağlanarak toplumsal konumları güçlendirilecektir.

Kadınların toplumdaki konumları yükseltilecek

Çocukların hayat kalitesi iyileştirilecek ve geleceklerinin teminat altına alınması sağlanacak, ailelerine, topluma ve devlete karşı sorumluluk duyguları geliştirilecek; suça, sokağa ve çalışma hayatına itilmeleri, madde bağımlılığına yönelmeleri önlenecektir.

Çocukların hayat kalitesi iyileştirilecek

Özürlü çocuklar ve korunmaya muhtaç çocukların öncelikle aile yanında korunup yetişmesi sağlanacak ve muhtaç durumdaki ailelere sosyal destek sağlanacaktır.

Özürlü çocuklar korunacak

Çocukların kültür, sanat, spor, folklor, okuma ve araştırma alışkanlığı kazandırıcı faaliyetlere yönelmelerini sağlayıcı programlar hazırlanacaktır.

Çocuklar sosyal faaliyetlere yöneltilecek

Çocuklar zararlı yayınlardan korunacak, şiddet, cinsellik ve istismar içeren, madde bağımlılığını ve sigara kullanımını özendiren yayın ve programların çocukların televizyon izleme saatlerinde yayımlanması önlenecektir.

Çocuklar zararlı yayınlardan korunacak

Çocuk istismarı Çocukların çalıştırılması ve her türlü çocuk istismarı önlenecektir.

4. Kültür ve Sanat

Türkçenin doğru öğretilmesi ve kullanılması sağlanacak Millî kimliğimizin vazgeçilmez temel unsurlardan biri olan Türkçe'nin, eğitimin bütün kademelerinde doğru bir şekilde öğretilmesi ve doğru kullanılması sağlanacak, medya tarafından doğru kullanmasına özen gösterilecek, insanların gündelik yaşantısında yaşayan Türkçe'yi kullanmalarına önem verilecektir.

Kültürel yozlaşma önlenecek Kültür yozlaşması, kültür çatışması, yabancılaşma gibi olumsuzlukların önlenmesi için bilimsel çalışmalara ağırlık verilecektir. Türk dili araştırmalarına önem verilecek, Türkçe'nin uluslararası düzeyde bilim, sanat, ticaret ve tele-iletişim dili olarak kullanılabilmesi için çalışmalar yapılacaktır.

Türk kültürü araştırılacak Türk ilim, kültür ve düşünce tarihinin bütün zenginliğiyle ortaya çıkarılması amacıyla araştırmalar yapılacaktır.

Türk devlet ve topluluklarıyla ilişkilerde; "dilde, fikirde ve işte birlik" esas olacak Türk devlet ve topluluklarıyla ilişkiler; "dilde, fikirde ve işte birlik" esasına dayandırılacaktır. İktisadî ve kültürel iş birliğini geliştirmenin temel unsuru olarak, Türkçe konuşulan ülke ve topluluklara yönelik dil ve kültür araştırmalarına önem verilecek, Türkçe'nin bütün lehçeleriyle anlaşılabilir ve kullanılabilir olması için şartlar oluşturulacaktır.

Türk Kültür Merkezleri açılacak Türkiye Türkçe'sinin öğretimi ve Türk kültürünün tanıtımı amacıyla başta Türk Cumhuriyetleri ve AB ülkeleri olmak üzere yurt dışında Türk Kültür Merkezleri açılacaktır.

Farklı kültürler karşısında, özellikle yeni nesillerin kültür şokuna uğramasına ve kimlik bunalımına düşmesine engel olacak kaliteli ve ihtiyaca cevap veren edebi eserler ortaya konmasına yönelik millî kültür değerlerinin millete tanıtılması ve benimsetilmesi sağlanacaktır.

*Millî kültür
değerlerimiz
millete
tanıtılacak*

Millî kültür değerlerimizin yıpratılması sonucunu doğuran ve kültürel değerler kargaşasına sebebiyet veren uygulamalar önlenecektir.

*Tarihi, kültürel
değerlerimiz
korunacak*

Uluslararası kültürel iş birliği programları geliştirilerek Türk kültürünün çevre kültürler için cazibe merkezi hâline gelmesi sağlanacaktır.

*Çevre kültürler
için cazibe
merkezi*

Kendi milli sanatıyla yabancılaşan ve onu hor gören bir anlayışın çağdaş olamayacağı düşüncesinden hareketle, sanatın toplumu doğru değerlere yönlendirmesi sağlanacaktır. Sanatçı, sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınarak her devrinde ve her yaşında korunacaktır.

*Sanatçılar
sosyal
güvenliğe
kavuşturulacak*

Sanat ve zanaatımızın korunması, sosyal ve ekonomik fayda sağlanması ve kültürel değerlerimizin üretilen mal ve hizmetlere yansıtılabilmesi amacıyla, tasarımlara kültürel değerlerin aktarılması sağlanacaktır. Bu suretle unutulmaya yüz tutmuş kültürel değerler yaşatılacak ve gelecek nesillere ulaştırılacaktır. Türk kültürü ve sanatının yaşatılmasının temel kurum ve mekanizmalarının oluşturulması ve geliştirilmesi anlamında “**Millî Kültür Endüstrisi**” kurulacaktır.

*Türk kültürü
ve sanatının
tasarımlara
yansıtılarak
yaşatılması
sağlanacak*

Geleneksel Türk sanatları ve folkloru korunacak, geliştirilecek ve tanıtılacaktır. Ata yadigârı eserlerin bakımı, tamir ve muhafazası, Türk mimarîsi-

*Geleneksel
sanatlar ve
folklorumuz*

*korunacak ve
geliştirilecek*

nin, musikisinin, tiyatrosunun, sinemasının, edebiyatının korunması ve geliştirilmesi bir devlet politikası hâline getirilecektir.

*Kültürümüzün
temel eserleri
niteliğindeki
yazılı eserler
korunacak*

Asırlardan beri milli kültürümüzün temel eserleri olma niteliğini koruyan yazılı eserlerin yok olması önlenerek, bu eserler bugünkü yazı ve konuşma diliyle toplumumuza kazandırılacak, kütüphanelerimize, okullarımıza ve piyasaya sunulacaktır. Devlet Osmanlı Arşivinin tasnifi, düzenlenmesi ve günümüz literatürüne kazandırılması sağlanacaktır.

*Millî çizgi film
endüstrisi
geliştirilecek*

Millî motiflerle zenginleştirilmiş çocuk kitapları, çizgi filmler, çizgi romanlar, çevre ve çevrecilik gibi terbiye edici ve geliştirici eserlerin üretimine önem verilecektir. Çocukların kişiliklerinin oluşumu ve kültürel değerlerin özümsemişi açısından “**millî çizgi film endüstrisi**” geliştirilecek ve üretilecek filmlerin dış satımı yoluyla kültürümüzün tanıtılması sağlanacaktır.

*Kültürel
eserlerimiz
tasnif edilecek*

Türk dünyası ve diğeri devletlerin belli başlı kütüphane ve arşivlerindeki kültür eserlerimiz tespit ve konularına göre tasnif edilerek çeşitli merkezlerde hizmete sunulacaktır.

*Yurt dışındaki
vatandaşların
millî kültür
değerlerimizi
ve kimliklerini
korumaları
sağlanacak*

Yurt dışındaki vatandaşlarımızın millî kültür değerlerimizi muhafaza ederek ve kimliklerini koruyarak, ancak içinde yaşadıkları toplumla çatışmaya düşmeden yaşamaları için devlet ve gönüllü kuruluşların ortak projeler geliştirmeleri ve uygulamaya koymaları sağlanacaktır. Bu amaçla, milli televizyon kanallarının yayınlarının özellikle Türk vatandaşlarının yoğun olarak bulunduğu ülkelerde seyreğilebilir olmasına özen gösterilecektir.

Kitle iletişim araçlarının kültürel değerlerimizin yaşanmasında ve yaşatılmasında toplumsal sorumluluk içinde yayın yapmaları sağlanacaktır.

Medya sorumluluğu tesis edilecek

5. Çalışma Hayatı ve Sosyal Güvenlik

Vatandaşların geleceğinden emin olması ve yüksek standartlı bir hayat sürmesi için, nimet-külfet esasına göre işleyen çağdaş normlarda sosyal sigorta sistemi bütün nüfusu kapsayacak şekilde genişletilecektir.

Sosyal sigorta sistemi bütün nüfusu kapsayacak

Sosyal sigorta sistemi riskler bazında yeniden yapılandırılarak; hukuki boyutu itibariyle “uygulanabilir”, ilgili taraflarca “kabul edilebilir” ve mali boyutu itibariyle “sürdürülebilir” bir sistem oluşturulacaktır. Bu çerçevede; emeklilik sigortası sağlık sigortasından ayrılarak sosyal sigorta sistemi “**Emeklilik Sigortası Kurumu**” ve “**Sağlık Sigortası Kurumu**” şeklinde yeniden yapılandırılacaktır.

Sağlık ve emeklilik sigortası ayrı ayrı yapılandırılacak

Emeklilik Sigortası Kurumu aktüaryel denge içinde etkili ve özerk bir yapıda yönetilecek, fon yönetimi etkinleştirilecek, herkese sisteme katkısı ölçüsünde emekli aylığı ödenecek ve emeklilerin artan refahtan pay olması sağlanacaktır.

Herkese sisteme katkısı ölçüsünde emekli aylığı

Sigortasız çalışma ve çalıştırma önlenerek aktif sigortalı sayısı arttırılacak ve bu suretle hem emeklilik sigortasının sürdürülebilirliği sağlanacak, hem de sigortalının mağdur edilmesi önlenecektir.

Sigortasız çalışma ve çalıştırma önlenecek

Esnek çalışma yöntemleri uygulamaya konulacak, çalışma hayatı ve sosyal sigorta alanında bu yönde gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Esnek çalışma yöntemleri uygulanacak

İşçi ile işveren haklarının yanında iş de korunacak

Çalışma hayatı; ekonomik ve sosyal ihtiyaçları karşılayan sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemi ile desteklenecektir. İş kanunları, işçi ile işveren haklarının dengeli bir şekilde korunması yanında, işin korunmasını da dikkate alan politikalar ışığında yeniden tanzim edilecektir.

Çağdaş normlarda sendikal haklar sağlanacak

Sendikal haklar çağdaş normlara uygun hale getirilecektir. Memur kavramının yeniden tanımlanması ve daraltılmış bir memur kavramı dışındaki çalışanların çağdaş sendikal haklara kavuşturulması temin edilecektir.

Ekonomik ve Sosyal Konsey etkin bir şekilde işletilecek

Çalışma hayatındaki problemlerin çözümünde ve çalışma barışının tesis edilmesinde önemli bir sosyal uzlaşma müessesesi olan Ekonomik ve Sosyal Konsey etkin bir şekilde işletilecektir.

Katılımcılık sağlanacak

Çoklu danışma mekanizmaları güçlendirilerek katılımcılık sağlanacaktır.

Performansa dayalı ücret sistemi

Çalışanlar arasındaki ücret dengesizliğini giderecek, liyakati ve başarıyı esas alan, amaçlarla sonuç arasında performansa göre ilişki kuran bir ücret sistemi oluşturulacaktır.

Sendikalar eğitim ve araştırma faaliyetlerine yöneltilecek

Sendikaların sadece ücret sendikacılığı yapmaları yerine, eğitim ve araştırma faaliyetlerine ağırlık vermek suretiyle iş ortamında ve teknolojide meydana gelen değişmelere uyum sağlayıcı beceri kazandırma programlarına yönelmeleri ve iş barışına katkıda bulunmaları sağlanacaktır.

Meslek standartları belgelendirme sistemi

Eğitimin kalitesi ve iş gücünün beceri düzeyini doğrudan etkileyecek ve eğitim ile işgücü piyasası arasında koordinasyonu sağlayacak “Meslek Standartları Sınav ve Belgelendirme Sistemi” oluşturulacaktır.

6. Sağlık

Hayatı anlamlı ve değerli kılan, yaşam kalitesini ve yaşama sevincini geliştiren, insan ömrünü uzatan, vatandaşın ve hizmet sunanların memnuniyetini esas alan bir sağlık sisteminin tesisi temel amaç olacaktır.

*Vatandaş
memnuniyetini
esas alan sağlık
sistemi*

Koruyucu ve temel sağlık hizmetleri eşitlik ve hak-kaniyet prensiplerine uygun olarak; kolay ulaşılabilir ve kullanılabilir bir şekilde devlet tarafından ücretsiz olarak sunulacaktır.

*Temel sağlık
hizmeti ücretsiz
sunulacak*

Birinci basamak sağlık hizmet birimleri güçlendirilecek ve özellikle kentlerde vatandaşların doğrudan baş vuracağı “**Aile Hekimliği**” uygulamasına geçilecektir. Kırsal kesimde ise mobil hizmet sunacak donanımlı sağlık ekiplerinin görev yapması sağlanacaktır.

*Aile Hekimliği
ve mobil sağlık
hizmeti
yaygınlaşacak*

Hastanelerin teknolojik altyapısı ve insan gücü imkanları iyileştirilecek, yönetim kapasitesi geliştirilecektir. Başhekimlerin hastane yöneticisi olması yerine, profesyonel yöneticilik uygulamasına geçilecektir.

*Profesyonel
hastane
yöneticiliği
uygulanacak*

Hastanelerde muayene, laboratuvar hizmetleri ve ameliyat randevuları bilgisayar ortamında verilecek ve sağlık personelinin randevu sistemine müdahalesi kesinlikle önlenecektir.

*Hastanelerde
randevular
bilgisayarla
verilecek*

Hastanelerin hasta yatağı donanım ve insan gücü kapasitesinden daha iyi yararlanmak için “tam gün-tam kapasite çalışma” sağlanacaktır. Bu amaçla sağlık personelinin özlük haklarında iyileştirme yapılacak, doğrudan hizmeti görenlere veya dernek

*Hastanelerde
tam gün-tam
kapasite çalışma
sağlanacak*

ve vakıflara ücret tarifesinde yer almayan muhtelif adlar altında ödemeler yapılmasına fırsat verilmeyecektir.

Herkes sağlık sigortası kapsamına alınacak

Bütün vatandaşlar sağlık sigortası kapsamına alınacaktır. Prim esasına dayanan sağlık sigortası yoksul vatandaşları da kapsayacak ve bu kesimin sigorta primi devlet tarafından karşılanacaktır. Bu düzenlemelerin yapılmasıyla birlikte “Yeşil Kart” uygulamasına son verilecektir.

Vatandaşın hastanede para ödemesine son verilecek

Sağlık sigortasının bütün nüfusa yaygınlaştırılması ile birlikte; vatandaşla hastane ve sağlık personeli arasında para alışverişine son verilecektir. Vatandaş adına bütün ödemeler sağlık sigortası tarafından yapılacaktır.

İlaç israfı önlenerek

İlaç firmalarının; sağlık personelinin davranışını etkileyen, ilaç israfına ve ilaç fiyatlarının yükselmesine yol açan eczane ve hekimlere yönelik reklam ve tanıtım faaliyetlerine sınırlama getirilecek ve mesleki yozlaşmanın önüne geçilecektir.

Tüm hastaneler herkese açık hale getirilecek

Farklı kamu kurum ve kuruluşlarına ait hastaneler sadece kendi mensuplarına değil, herkese hizmet verecek şekilde yeniden yapılandırılacaktır. Sağlık Sigortası Kurumu bütün kamu hastanelerinden ve özel hastanelerden bir protokolle hizmet satın alabilecektir.

Vatandaşı hastane ve hekim seçme hakkı verilecek

Vatandaş; “hastane ve hekim seçme hakkı”na sahip olacaktır. Ancak, bu hakkın kullanılması sağlık sigortası idaresi ve Sağlık Bakanlığı tarafından esasları belirlenecek olan “Sağlık Sevk Zinciri” ne aykırı olmayacaktır.

Tıp eğitiminin çağdaş standartlara göre yapılması, sağlık personelinin mesleğe hazırlık amacıyla donanımlı sağlık tesislerinde belirli sürelerle hizmet vermesini müteakip ihtiyacı duyulan yerlerde görevlendirilmesi sağlanacaktır.

*Çağdaş
standartlarda tıp
eğitimi verilecek*

Acil yardım hizmetlerinin etkin, hızlı ve kaliteli bir şekilde sunulması için insangücü, fiziki donanım ve araç-gereç imkanları geliştirilecektir.

*Etkin, hızlı ve
kaliteli acil
yardım hizmeti*

VI- ETKİN KAMU YÖNETİMİ

Vatandaş merkezli kamu yönetimi

Partimiz, demokratik hukuk devleti ilkeleri çerçevesinde hakkaniyeti, verimliliği ve yeni gelişmeleri birlikte gözeten bir yönetim yapısının ve işleyişinin oluşturulmasını, yönetimde ihtiyaçlara göre esnek ve hızlı bir işleyiş yapısı ile kaliteli hizmet sunumu anlayışının ve buna ilişkin etkin yöntemlerin yerleştirilmesini kamu yönetiminin temel amacı olarak değerlendirmektedir.

Kamu yönetimi yeniden yapılandırılacak

Kamu yönetimi; yasama, yürütme ve yargıyı kapsayacak şekilde bütün kurum ve kurallarıyla milletin ortak taleplerini yerine getirmeye ve vatandaş memnuniyetini tesis etmeye yönelik olarak çağdaş bir anlayışla yeniden yapılandırılacaktır.

Hizmetlerde etkinlik sağlanacak

Toplumun huzur ve refahı ile temel hizmetlerden vatandaşın etkili ve sürekli bir şekilde yararlanmasını temin için öncelikle kamu yönetimi esaslarına uygun stratejiler geliştirilecektir.

Hizmetlerle uyumlu bir teşkilat yapısı oluşturulacak

Devletin fonksiyonlarının belirlenmesi suretiyle, görevlerin merkez, taşra ve yerel yönetimler arasında dağılımı yapılacak, Devletin yürüteceği hizmetlerle uyumlu şekilde teşkilat yapısı yeniden düzenlenecektir. Kurumlar arasındaki görev geçişleri önlenecek, hizmette birlik sağlanacak ve kaynak israfına son verilecektir.

Başbakanlık dahil, bakanlık sayısı 21 olacak

Dört yeni bakanlık kurulmasına rağmen bazı bakanlıkların birleştirilmesiyle icracı bakanlıkların sayısı 17'ye, devlet bakanlığı sayısı 2'ye düşürülecek ve ayrıca bir Başbakan Yardımcılığı ihdas edilecektir. Bu suretle, Başbakanlık dahil halen 38 olan **bakanlık sayısı 21'e düşürülecektir.**

Başbakanlık; düzenleme, takip, denetleme ve koordinasyon görevlerini etkin olarak yerine getirecek şekilde yapılandırılarak, bağlı ve ilgili kuruluş sayısı 54'den 9'a indirilecek, diğerlerinin ilgili bakanlıklara devredilmesi sağlanacaktır.

*Başbakanlık
düzenleyici ve
koordine edici
olacak*

Kamu yönetiminin iyileştirilmesi için bütün kurum ve kurallarıyla sistem kalitesinin geliştirilmesi yanında dönüşümü gerçekleştirecek ve idame ettirecek insan gücü kalitesinin birlikte geliştirilmesi sağlanacaktır.

*Sistem ve insan
kalitesi
artırılacak*

Kamu yönetiminde politika belirleme kapasitesinin geliştirilmesi ve kamu politikalarının birbiriyle uyumunun sağlanması temin edilecektir. İdareyi geliştirme sürekli hale getirilerek hükümet değişikliklerinden etkilenmeyecek şekil ve usullere bağlanması sağlanacaktır. Kurumlar, kendi kendisini sürekli ve sistemli bir şekilde geliştirebilecek dinamik yapı ve işleyişe kavuşturulacaktır.

*Kamu
yönetiminde
sürekli ve
sistemli
dinamik yapı
oluşturulacak*

Kamu sektörünün doğrudan hizmet sunumundaki rolü azaltılarak düzenleme ve denetleme görevini daha iyi şekilde yürütmesi sağlanacak, politikaların etkin olup olmadığı sürekli olarak değerlendirilerek alternatif politikalar üretilecek, vatandaşın; hizmetin nasıl yürüdüğü, sorumluları ve kalitesi konusunda bilgi edinme ve hesap sorma haklarını kullanabilmesi sağlanacaktır.

*Vatandaşa,
bilgi edinme ve
hesap sorma
hakkı verilecek*

Kamu yönetiminde açıklık, katılımcılık, adillik ve hesap verme ilkeleri hayata geçirilerek, hizmette kalite ve vatandaşın memnuniyeti sağlanacaktır.

*Hizmette kalite
ve vatandaş
memnuniyeti*

Hizmetten yararlananların da katıldığı kurullar kurulmak suretiyle, kamu hizmetlerinde vatandaş denetimi sağlanacaktır.

*Vatandaş
katılımı*

<i>Kamu görevlilerine sorumluluk verilecek</i>	Sadece hukukilik denetimi ile sınırlı bulunan denetim sistemi yerine verimlilik, etkinlik ve tasarrufu esas alan performans denetimine geçilecek, denetim yoluyla idarenin geliştirilmesi fonksiyonu da etkin hale getirilecektir. Kamu görevlileri yaptıklarının yanında ihmallerinden de sorumlu tutulacaktır.
<i>Kayırmacılık önlenecek</i>	Makamlar nüfuz ve güç yeri olmaktan çıkarılacak, hizmet yeri olmaları sağlanacak, yolsuzluk ve kayırma önlenecektir.
<i>Performansa dayalı yönetim</i>	Her kurumun performans standartları belirlenecek, belirlenen performans kriterlerine göre hesap verme yükümlülüğü getirilecek, yöneticilerin görevlerine devamı, gösterdiği performansa göre değerlendirilecektir.
<i>Nitelikli personel istihdamı sağlanacak</i>	Kamu görevine girişte objektiflik ve fırsat eşitliğini gözeterek nitelikli personel alınmasını sağlayacak düzenlemeler geliştirilerek sürdürülecektir. İstihdamda bölgesel dengesizlik giderilecek, ülkenin her yerinde yeterli nicelik ve nitelikte kamu görevlisi istihdamı sağlanacaktır.
<i>Uluslararası normlarda sendikal haklar</i>	Memur ve diğer kamu görevlilerinin tanımı yapılarak, devletin asli ve sürekli hizmetlerini yerine getiren memurlar dışında kalan personele uluslararası normlara uygun sendikal haklar sağlanacaktır.
<i>İhtiyaca ve işe göre personel</i>	Kamudaki insangücü ihtiyacı, iş analizleri ve insangücü planlamaları ile tespit edilecek ihtiyaç kadar ve işe göre personel istihdam edilecektir.
<i>Eşit değerde iş yapanın eşit</i>	Personel rejimi, liyakatı esas alan ve performansı değerlendiren çerçevede ele alınacaktır. Ücretin temel ücret ve performans ücretinden oluşması, eşit

değerde iş yapanın eşit ücret alması sağlanacaktır. Emekli aylığı, memuriyet boyunca ödenilen prim ortalamasına dayalı şekilde belirlenecek ve sistemdeki çarpıklık giderilecektir.

*Ücret alması
sağlanacak*

Esnek istihdam şekilleri uygulamaya konulacak, bu amaçla başta sosyal güvenlik mevzuatı olmak üzere ilgili yasalarda gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

*Esnek istihdam
uygulanacak*

İlerleme ve yükselme nesnel kurallara bağlanacak, sistemin fonksiyonel hale getirilebilmesi için hizmet özelliğine göre farklı modeller uygulanacaktır.

*Görevde
ilerlemeye
farklı model*

Yerel yönetim reformu merkezi idare ile yerel yönetimler arasındaki ilişki biçiminin tarif edilmesi ve yetki, görev ve sorumluluk sınırlarının tam olarak belirlenmesiyle başlatılacak ve kamu yönetimi reformunun bir parçası olarak uygulamaya konulacaktır.

*Yerel yönetim
reformu*

Yerel yönetimlerle ilgili düzenlemeler merkezi idarenin ihtiyaç ve kriterlerine göre oluşturulmuş düzenlemeler yerine, yerel yönetimlerin ihtiyaçları dikkate alınarak yapılacaktır.

*İhtiyaca göre
düzenleme*

Yerel yönetimler, yeniden tanımlanacak olan görev, yetki ve sorumluluklarına paralel olarak güçlü gelir kaynaklarına kavuşturulacaktır.

*Güçlü gelir
kaynakları*

Yerel hizmetlerde etkinliği sağlamak ve kaynak israfını önlemek amacıyla belediye kurulmasına ilişkin esaslar yeniden düzenlenecektir.

*Belediye
kurulmasında
yeni esaslar*

Vatandaşın, kamu kurumlarından aldığı hizmetten memnun ve mutlu olduğu, idari eylem ve işlemleri denetleyebildiği ve sonuçta mutlak güven duyduğu bir kamu yönetimi tesis edilecektir.

*Güven duyulan
kamu yönetimi
tesis edilecek*

VII- AHLAKİ DEĞERLERDE YOZLAŞMA VE YOLSUZLUKLA MÜCADELE

*Sosyal ve siyasi
bünyemizin
olumsuzluklara
karşı direcini
artırma*

Toplumsal dayanışma ve işbirliği anlayışımızın zayıflaması ve özellikle milli ve manevi değerlerimizin tahrip edilmesi yanında, yıllardır devam eden yüksek enflasyon, işsizlik ve gelir dağılımı adaletsizliği gibi belli başlı sosyo-ekonomik sorunlar, bu düşündürücü tablo üzerinde belirleyici olmaktadır. Sosyal ve siyasi bünyemizin bu tür olumsuzluklar karşısında direncinin artırılması zorunluluk arz etmektedir.

*Yolsuzlukla
mücadele milli
siyaset konumuz*

Milliyetçi Hareket Partisi toplum hayatını, demokratik rejimi ve ahlaki değerleri tahrip etmesi nedeniyle ahlaksızlık ve yolsuzlukla mücadeleyi milli siyaset konusu olarak görmektedir.

*Temiz
siyaset-
temiz yönetim
tesis edilecek*

Toplumsal barışı ve demokratik sistemin varlığını tehdit eder boyutlara ulaşan, devlet kurumlarına olan güveni sarsan ve toplumsal tahribata neden olan ahlaki kirlilik ve yolsuzluklarla kararlı ve etkin mücadele suretiyle “**temiz siyaset-temiz yönetim**” süratle tesis edilecektir.

*Dürüstlük
kültürü
oluşturulacak*

Toplumda kısa yoldan zengin olma hırsı, köşe dönmeçilik, tembellik gibi olumsuzlukları besleyen yolsuzluk anlayışına son verilmesi ve “**dürüstlük kültürü**”nün bir hayat tarzı olarak oluşturulması şarttır. Bu zihniyet dönüşümünün sağlanması için topyekün bilinçlenme hamlesi başlatılacak, aile ortamında, okulda, dini mahallerde, iş hayatında, bürokraside, medyada ve asker ocağında insanımıza dürüstlük, temizlik, sorumluluk gibi erdemlerin kazandırılması sağlanacaktır.

Yolsuzlukları önlemek, yolsuzluklarla mücadelede etkin ve kalıcı politikalar üretmek ve ilgili kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak üzere, özerk bir “**Yolsuzlukla Mücadele Kurulu**” oluşturulacaktır.

*Yolsuzlukla
Mücadele
Kurulu
kurulacak*

Denetim sistemi, yolsuzlukların önlenmesinde etkinliği temin etmek amacıyla yapısal ve işlevsel olarak yeniden düzenlenecektir.

*Denetimde
etkinlik
sağlanacak*

Bütün kamu kurum ve kuruluşları denetim kapsamına alınacak ve etkin bir hukuka uygunluk denetimi yanında, performans denetimi yapılması sağlanacaktır.

*Performans
denetimi
yapılacak*

Denetim bulgularının, sonuç ve önerilerinin örtbas edilmesini önlemek amacıyla, uygun teminatlar verilmek anlamında, bağımsızlık ilkesinin denetim sistemine hakim kılınması için gerekli yasal düzenleme yapılacaktır.

*Denetimin
bağımsızlığı*

Denetim raporları sonuçlarının takibi, milli denetim standartlarının belirlenmesi, denetim birimleri arasında iletişim ve koordinasyonun sağlanması hususlarında düzenleme zorunluluk arz etmektedir.

*Denetimde
koordinasyon
sağlanacak*

Kamu kaynaklarının istismarı ile her türlü yolsuzluk ve usulsüzlüklerin ortaya çıkartılmasında yardımcı olanların ödüllendirilmesi ve ihbarda bulunanların korunmasına yönelik kapsamlı bir düzenleme yapılacaktır.

*Kamu
kaynaklarını
koruyanları
ödüllendirme*

Dürüstlüğü teşvik eden ahlaki ve idari davranış kuralları oluşturulacaktır. Kamu görevinden ayrılanların yapamayacakları işler yeniden belirlenerek, kamu kaynaklarının kaybına neden olacak çıkar ilişkilerine meydan verilmeyecektir.

*Davranış
kuralları
belirlenecek*

<i>Yolsuzlukla mücadelede İşbirliği</i>	Yolsuzluklarla mücadele ile toplumdaki ahlaki değerlerin güçlendirilmesi için Devlet, zel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliği yapılması sağlanacaktır.
<i>Kamuda hediye yasağı getirilecek</i>	Kamu görevlilerinin, işe ve iş sahiplerine karşı tutum ve davranışlarını etkileyecek, ayrıcalık ve öncelik tanınmasına yol açacak hediye kabul etmeleri etkin hukuki müeyyidelerle engellenecektir.
<i>Yolsuzluk yapanlardan devlete verdikleri zarar tahsil edilecek</i>	Yolsuzluklardan elde edilen kazanç el konulması ve suçluların bu kazançtan mahrum bırakılması için; yolsuzluktan suçlu görülen kişilerin servetlerinin nerede olursa olsun ve kimin adına kayıtlı olursa olsun, el konulmasına imkan sağlayacak hukuki düzenlemeler yapılacaktır.
<i>Rüşvetle mücadele edilecek</i>	İş hayatını engelleyen gereksiz izin ve kayıtlar gibi bürokratik işlemler ile zorunlu bağışlar, ağır vergiler gibi rüşvet ve yolsuzluğu arttıran fırsatları en aza indirecek idari ve hukuki düzenlemeler hayata geçirilecektir.
<i>Görevlilerin uzmanlığı artırılacak</i>	Yolsuzlukla mücadeleden sorumlu olan kişi ve kurumların uzmanlığını artırmak ve görevlerini ifa etmeleri için gerekli olan bilgi ve beceriyle teçhiz etmek üzere eğitim ve uygun araçlar sağlanacaktır.
<i>Hesap verme sorumluluğu</i>	Kamu yönetiminde açıklık ve hesap verme sorumluluğu sistemi oluşturulacaktır.
<i>Kamu Denetçiliği oluşturulacak</i>	Ahlaki kirlilik ve yolsuzlukla mücadelede başarı sağlamak, milletimizin devletine olan güvenini tesis etmek ve toplum bilincinin oluşumunu temin etmek amacıyla “ Kamu Denetçiliği (Ombudsman) ” sistemi oluşturulacaktır.

Her alandaki yozlaşmanın önlenmesini teminen; kamu yönetimini, sivil toplum örgütlerini ve özel teşebbüsü kapsayacak ahlak yasaları çıkarılacaktır.

*Ahlak yasaları
çıkartılacak*

Geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızın eğitimlerine ilişkin müfredat programlarında; temel hak ve özgürlükleri, yasalar karşısındaki sorumlulukları, topluma zarar vermeyecek hal ve hareketleri, kamu malına en az kendi malı kadar önem vermeleri ve insani ilişkiler gibi hususların yer alması sağlanacaktır.

*Çocukları
eğitme ve
bilinçlendirme*

Yolsuzluk yapan kamu görevlilerine, tüketiciyi aldatanlara ve vergisini vermeyenlere ağır cezalar getirilmesinin yanı sıra, bunların kamuoyuna duyurulması sağlanacaktır.

*Yolsuzluğa ağır
cezalar verilecek*

Vatandaşa sunulan kamu hizmetlerindeki kalitesizliğin giderilebilmesi amacıyla Devlet yönetiminde **toplam kalite yönetimi** uygulanacaktır.

*Toplam kalite
yönetimi tesis
edilecek*

Türk siyasi ve bürokratik hayatına ilkeli, seviyeli ve temiz bir yönetim anlayışı yerleştirmek Partimizin özel değer verdiği yaklaşımlarından biridir.

*İlkeli, seviyeli,
temiz yönetim*

VIII - ADALET

Kanaat adaletinin tesisi

Adaleti, temel hak ve özgürlüklerin güvencesi ve Devletin temeli olarak görüyoruz. Bu nedenle yargı, insanların tereddütsüz güvenilebileceği “adalet” duygusunun zihinlerde ve kalplerde perçinleştiği bir yapıyı ifade etmelidir. Hakim ve savcılarının vicdanlı ve bilgili olarak yetiştirilmeleri ile “kanaat adaletinin” tesisi yargıya olan güvenin teminatı olacaktır.

Eyrensel normlarda hukuk sistemi

Hukuk sistemi tümüyle ele alınarak iç hukukumuzla ilişkin mevzuat, milli birlik ve bütünlüğü zedelemeyecek şekilde yenilenecek, aynı ilkelerle eyrensel demokratik normların hukukumuzla intikali sağlanacaktır.

Gerekli konularda referandum yapılacak

Mevzuat ile idari ve adli sistemin Türkiye’nin taraf olduğu sözleşmelerin getirdiği yükümlülüklerle uygun kılınmasını sağlayacak değişiklikler, gerektiğinde halkın doğrudan katılımını sağlayan referandum yoluyla yapılacaktır.

Kanunun değil hukukun üstünlüğü

Düzenlemelerin eyrensel normlar da dikkate alınarak kanun üstünlüğüne değil en geniş anlamıyla hukukun üstünlüğüne dayalı olarak gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

Hak arama ve bilgi edinme özgürlüğü

Vatandaşların hukukun üstünlüğü ve hak arama özgürlüğünün bütün kurum ve kurallarıyla uygulandığına güvendiği ve inandığı bir adalet anlayışı hakim kılınacaktır.

Adli yardım kurumu geliştirilecek

Gerekli maddi imkanlara sahip bulunmayanların, anayasal bir hak olan hak arama özgürlüğünü kullanmalarının tam olarak sağlanması amacıyla adli yardım kurumu etkin bir biçimde yeniden yapılandırılacaktır.

Hakim ve cumhuriyet savcılarının örgütlü suçlar, haksız rekabet, döviz işlemleri, sigortacılık, kara para aklama, sermaye piyasası suçları gibi bazı özel alanlarda uzmanlaşması sağlanacaktır.

Özel alanlarda uzmanlaşma sağlanacak

Suçlar yeniden tanımlanarak bazı eylemlerin yalnızca idari yönden tecziyesi sağlanacak, suç ve ceza arasında adil bir denge kurulacaktır.

Suç ve ceza arasında adalet tesis edilecek

Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyelerinin seçimi demokratik usullere uygun olarak ve yargı bağımsızlığını zedelemeyecek şekilde yeniden düzenlenecektir.

Yargı bağımsızlığı sağlanacak

Yüksek yargının içtihat oluşturma işlevi önündeki engeller kaldırılacak, bilgisayar teknolojisinin yargı hizmetlerinde kullanılması ve yasal düzenlemeler ile yüksek yargının iş yükü azaltılacaktır.

Yargı iş yükü azaltılacak

İnfaz hizmetlerinin etkinliğinin artırılabilmesi için gerekli fiziki ve teknik altyapı eksiklikleri giderilerek teşkilat ve personel yapısı güçlendirilecektir. Tutuklu ve hükümlülerin ceza infaz kurumlarında insan onuruna yakışır bir biçimde ve güvenlik içerisinde barındırılmaları, iaşeleri, tedavileri, sevk ve nakilleri, eğitimleri ile rehabilitasyonları sağlanacaktır.

Modern infaz hizmetleri sunulacak

Adli teşkilatın toplumsal ihtiyaçlar ve çağın gereklerine uygun olarak yeniden yapılandırılması temin edilecektir.

Adli teşkilatta yeni yapı

Büyük kentlerde yargının genel bütünlüğü bozmadan ihtisas mahkemeleri oluşturulacaktır.

İhtisas mahkemeleri

Suç delillerinin bozulmadan ve değiştirilmeden ileri teknoloji kullanılarak, modern yöntemlerle top-

Delillerin sağlıklı

***toplanması
sağlanacak***

lanması ve korunması için cumhuriyet savcılıkları ve kolluk kuvvetleri araç, gereç ve laboratuvar imkanları açısından güçlendirilecektir.

***Usul hataları
önlenerek***

Suç tiplerine göre geliştirilecek bilgisayar programları ile mahkemeler, cumhuriyet savcılıkları ve kolluk kuvvetleri desteklenecek ve usul hataları önlenecektir.

***Yargı süreci
hızlandırılacak,
teknolojik yargı
sistemi
oluşturulacak***

Kolluk kuvvetleri, cumhuriyet savcılıkları, mahkemeler ve yüksek mahkemeler, Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü ve Adli Sicil Genel Müdürlüğü arasında bilgisayar ağı kurularak, suçun işlendiği andan yargılamanın sonuçlanmasına, cezanın infaz ve adli sicilden silinmesine kadar geçen süreçte adaletin usul hataları ve maddi hatalardan arındırılmış hızlı ve doğru bir şekilde tecelli etmesi sağlanacaktır. Bilgisayar sistemi nüfus, tapu, vergi gibi yargılama süreci ile yakından ilgili tüm kuruluşların bilgisayar sistemleri ile bağlantı kurularak güçlendirilecektir.

***Yargı
personelinin
özlük hakları
iyileştirilecek***

Hakim, savcı ve yardımcı personel ihtiyacı giderilerek, bunların mali ve sosyal haklarıyla diğer özlük haklarında gerekli iyileştirmeler yapılacak, bu suretle hakimlik ve savcılık mesleği daha cazip hale getirilecektir.

***Yeniden suç
işleme
önlenerek***

Suç işleme eğiliminin ortadan kaldırılması amacıyla eski hükümlüleri toplumsal yaşamında izlemek üzere psikolog, pedagog ve sosyologların hizmetlerinden yararlanılmasını sağlayacak imkanlar oluşturulacaktır.

***Suç
faillerinin delil***

Adli hizmet sunan kolluk güçleri; idari yönden yeniden yapılandırılacak, modern delil toplama yön-

tem ve teknikleri ile mesleki bilgilerinin artırılması amacıyla hizmetiçi eğitime tabi tutulacak, araç, gereç, bilgisayar sistemleri ile desteklenecek, böylece bir yandan insan hakları ihlalleri iddiaları ortadan kaldırılırken, diğer taraftan suç faillerinin delil yetersizliğinden beraat etmeleri önlenecektir.

*yetersizliğinden
beraat
etmeleri
önlenecek*

Adli Tıp Kurumunun yargı bağımsızlığı anlayışı içindeki özerk yapısının korunup güçlendirilmesine özen gösterilecek, kurumun dış etkilerden uzak tarafsız bir şekilde karar vermesine yönelik düzenleme ve denetimler etkinleştirilecektir.

*Etkin ve
özerk adli tıp
oluşturulacak*

Hukuk sistemi tümüyle ele alınarak iç hukukumuzla ilişkin mevzuat, milli birlik ve bütünlüğü zedelemeyecek şekilde yenilenecek, aynı ilkelerle evrensel demokratik normların ve Avrupa Birliği normlarının hukukumuzla intikali sağlanacaktır.

*İç hukukumuzla
ilişkin mevzuat
yenilenecek*

IX - KENTLEŞME, KONUT VE ÇEVRE POLİTİKASI

1. Kentleşme ve Konut

*Sanayileşmeye
paralel
kentleşme
politikası*

Partimiz, sanayileşmeye paralel doğru bir kentleşme politikasının uygulanmasının, en az sanayileşme kadar önemli ve öncelikli olduğuna inanarak bu iki olguyu, sağlıklı bir çevrede yaşama temel ilkesi doğrultusunda yapılacak doğru planlarla birbirini tamamlayan iki unsur olarak görmektedir.

*Üst ölçekli
planlar
tamamlanacak*

Ülke düzeyinde tapu ve kadastro çalışmaları tamamlanacak; konut, sanayi, turizm, tarım ve diğer alanların kuruluş ve gelişiminde yaşanan karmaşa, üst ölçekli planların tamamlanması suretiyle giderilecek, düzenli kentleşme ve sanayileşmenin alt yapısı oluşturulacaktır.

*Yaşanabilir bir
çevrede
şehirleşme ve
sanayileşme*

Sağlıklı, yaşanabilir bir çevrede şehirleşme ve sanayileşmenin birlikte tesisi için, konut alanlarıyla birlikte yeterli altyapıya sahip, endüstri, teknoloji ve organize sanayi bölgeleri ile mali ve ticari merkezler oluşturulacaktır.

*Arsa üretimi
artırılacak*

Sanayileşme ve göç nedeniyle kentlerdeki yığılmanın ve çarpık yapılaşmanın önlenmesi için kentleşme hızı ile arsa arzı ilişkisi kurularak, arsa üretimi artırılacaktır.

*Kentlilik
kültürü
oluşturulacak*

Kent dokusundaki yozlaşmanın önlenmesi için milli kültürün temel belirleyiciliği çerçevesinde kent ve kentlilik kültürü oluşturulacaktır. Gelecek nesillere sağlıklı bir çevre ve şehir altyapısı bırakmanın yanında kültürel ve doğal yapıya uygun yerleşimler için kent planları gerçekleştirilecektir.

Gecekondu bölgelerinin ıslah edilmesiyle bu bölgelerin kent merkezleriyle sosyal ve ekonomik açıdan bütünleşmesi sağlanacaktır.

Gecekondu bölgeleri ıslah edilecek

Konut ve her türlü bina üretiminde depreme dayanıklılığı esas alan teknoloji ve standart malzeme kullanımı sağlanacak, sağlıklı güvenli kaliteli ve ekonomik konut üretimine önem verilecek, zemin etüdü aşamasından iskan ruhsatı aşamasına kadar etkin denetim yapılacaktır.

Bina üretiminde depreme dayanıklı malzeme kullandırılacak

Kentsel planlama ve kent yönetim bilgi sistemi oluşturulacaktır.

Kent yönetim bilgi sistemi

Ülkemizin gayrimenkul envanteri çıkartılarak mevcut yapılar nitelik ve nicelik boyutu itibariyle tanımlanacak ve bu doğrultuda kentleşme ve konut politikalarına yön verilecektir.

Gayrimenkul envanteri çıkarılacak

Devlete ait araziler arsa haline dönüştürülerek arsa spekülasyonu önlenecek ve bu suretle konut maliyetleri düşürülecektir.

Arsa spekülasyonu önlenecek

Dar ve orta gelirli vatandaşların sağlıklı konut edinebilmesi için altyapılı arsa üretimi yaygınlaştırılacak ve hasılat paylaşımı yoluyla arsaların konuta dönüştürülmesi sağlanacaktır. Bu şekilde üretilen konutların uzun vadeli uygun taksitlerle dar ve orta gelirli vatandaşlara satışı yapılacaktır. Bu amaçla uzun vadeli konut kredisi mekanizmaları geliştirilecektir. Ayrıca bu yolla muhtaç ve kimsesizler için de sosyal konut üretilcektir.

Dar ve orta gelirli vatandaşlar uygun şartlarla konut sahibi yapılacaktır

Deprem ve diğer doğal afetlerin zararlarını en aza indirebilmek için, afete maruz kalmadan önce gerekli hukuki düzenlemeler, eğitim ve teşki-

Doğal afet zararları

<i>asgariye indirilecek</i>	latlanmaya ilişkin çalışmalar süratle sonuçlandırılacaktır.
<i>Sağlıklı, güvenli ve düzenli kentleşme</i>	Her türlü yapılaşma coğrafi ve jeolojik etütleri tamamlanmış güvenli alanlarda kurulacak, mevcut yerleşimler ise, jeolojik etütler, çevre düzeni planları ve nitelik açısından değerlendirilerek sağlıklı, güvenli ve düzenli kentleşme ve konuta yönelik dönüşüm projeleri uygulanacaktır.
<i>Riskli yerlerde yapılaşma önlenec</i>	Arazi kullanımı ve imar planlarında risk önceliğine göre alanlar belirlenerek riskli bölgelerde yapılaşmayı önleyecek düzenlemeler yapılacaktır.
<i>Yapı denetimi ve sigorta sistemi</i>	Vatandaşın mağduriyetine sebep olan imar planlama ve değişikliklerindeki keyfi uygulamalar giderilecek, yapı denetimi ve sigorta sistemi yaygınlaştırılacaktır.
<i>Kurumsal çok başlılık giderilecek</i>	İmar-planlama, tapu, kadastro, şehircilik, çevre, doğal afet ve iskani içine alacak bir idari yapılanma ile bu alandaki kurumsal çok başlılık giderilecektir.

2. Çevre

<i>Çevre konusuna bilimi esas alan bakış</i>	Doğal, tarihî ve kültürel kaynaklarımızın kirlenmesini, tahrip edilmesini ve yok olmasını önlemek için, çevre konusuna; bilimi ve aklı esas alan, tarih, kültür, inanç ve millî menfaatlerimizle çatışmayan bir bakış açısıyla yaklaşılacaktır.
<i>Çevre sorunu sürdürülebilir kalkınma</i>	Temiz bir çevrede yaşama hakkı her insanın temel haklarından birisidir. Bu anlayışla çevre sorunlarını; kalkınma-çevre koruma ikilemi yerine, akılcı bir koruma, kullanma ve geliştirme programı

dahilinde hazırlayacağımız, sürdürülebilir kalkınma modeli ile aşarak, doğal ve tarihi zenginliklerin korunarak gelecek nesillere temiz, yaşanabilir doğal ve kültürel değerleri korunmuş bir çevrenin intikali sağlanacaktır.

*modeli ile
aşılacak*

Milli çevre politikasının oluşturulmasında her projenin ekonomi, sağlık ve çevre açısından ortaya çıkaracağı fayda - maliyet ve risk faktörlerinin değerlendirilmesinin yanı sıra milli ve bölgesel öncelikler de dikkate alınacak, tesislerin yer seçimi aşamasında çevre duyarlılığına gereken önem verilecektir.

*Her projenin
fayda-maliyet
ve risk
unsurlarını
değerlendirme*

Turizm, sanayi, tarım ve şehirleşmenin sağlıklı bir yapıya kavuşturulması için, çevre düzeni planlarının ülke sathında tamamlanması sağlanacaktır.

*Çevre
düzeni
planları*

Çevre sorunları kirlenmenin ortaya çıkmasından sonra çözümü aranan sorunlar olarak değil, genel kalkınma planının bir unsuru olarak önceden belirlenen kıstaslar çerçevesinde ele alınacaktır.

*Çevre
sorunu
kirlenmeden
önce ele
alınacak*

Atık su arıtımına ve katı atıkların ekonomik bir değer olarak geri dönüşümünü sağlayacak yatırımlara önem ve öncelik verilecek ve bu amaçla sanayi kuruluşlarıyla belediyeler özendirilecektir.

*Atık su arıtma
ve katı atıkların
geri dönüşümü
yatırımları*

Su, hava, toprak ve denizi birlikte dikkate alan entegre çevre politikaları geliştirilecektir.

*Entegre çevre
politikaları*

Çevre denetiminde etkinliği sağlamak üzere çevre zabıtası ve çevre ihtisas mahkemeleri kurulacaktır.

*Çevre zabıtası
oluşturulacak*

<i>Bilgi sistemi</i>	evre bilgi sistemi oluşturulacaktır.
<i>evre kirliliği ölçüm istasyonları</i>	Meteorolojik ölçüm istasyonları evre kirliliğine ilişkin ölçümleri de yapabilecek şekilde geliştirilerek, oluşturulacak veri tabanı, yeni tesislerin projelendirme aşamasında kullanıma sunulacaktır.
<i>Ekonomik politika, evre politikası uyumu</i>	Ekonomik ve sosyal politikaları ile evre politikası arasında uyum sağlanacak, kalkınma gerçekleştirilirken insan sağlığı, ekolojik denge, kültürel, tarihî ve estetik değerler korunacaktır.
<i>Verimli arazi korunacak</i>	Verimli tarım toprakları korunacak, amaç dışı kullanım ve erozyon önlenecektir.
<i>evre dostu teknoloji</i>	Yatırımlarda evre dostu teknoloji kullanımı teşvik edilecektir.
<i>evre duyarlılığı için eğitim</i>	Tabii zenginliklerimize toplum olarak sahip çıkma anlayışının kuvvetlenmesi için, evre duyarlılığı geliştirilecek, bunun için medya teşvik edilecek ve eğitim müfredatı zenginleştirilecektir.

X - BİLİM VE TEKNOLOJİ POLİTİKASI

Günümüzde her alanda olduğu gibi bilim ve teknolojide de hızlı bir değişim yaşanmaktadır. 21inci yüzyılda emek-yoğun teknolojilerin yerini bilgi-yoğun teknolojilerin alması beklenmektedir. Bu değişim sürecinde, teknoloji ve çağımız teknolojisinin kaynağı olan bilim alanında gelişmelerin gerisinde kalmayan ülkeler uluslararası rekabette üstünlük sağlayacaktır. Sonuçta, dünya nimetlerinin yeniden paylaşılmasında ve toplumsal refahın yükseltilmesinde bilim ve teknoloji alanındaki üstünlük belirleyici olacaktır.

*Toplumsal
refahın
yükseltilmesinde
bilim ve
teknoloji
alanındaki
üstünlük
belirleyici
olacak*

Milliyetçi Hareket Partisi'nin temel hedefi bilim ve teknolojide gelişmiş ülkelerle olan açığını kapatarak bilgi toplumuna geçişi sağlamaktır. Bilim ve teknoloji politikamız, bilim-teknoloji-yenilik-üretim arasındaki etkileşimi dikkate alan bütüncül bir anlayışa dayanmaktadır.

*Bilim,
teknoloji,
yenilik, üretim
arasındaki
etkileşimi esas
alan politika*

Bilgi toplumuna geçişin sağlanması ve bilimsel ve teknolojik araştırma ve geliştirmenin etkin bir şekilde yürütülmesi ve koordinasyonun sağlanması amacıyla Bilim, Teknoloji ve İletişim Bakanlığı kurulacaktır.

*Bilim,
Teknoloji ve
İletişim
Bakanlığı*

Bilgi toplumu alt yapısının oluşturulması, daha hızlı, daha ucuz ve daha güvenli internet erişiminin sağlanması, bilgi güvenliği, elektronik ticaret ve kişisel haklar ile ilgili mevzuatın sanal ortama uygun olarak düzenlenmesi, gerekli iletişim alt yapısı kurularak başta avrupa olmak üzere dünya ile elektronik ortamda entegrasyonun sağlanması amacıyla özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve araştırma kurumları ile işbirliği yapılarak e-Türkiye projesi hızla gerçekleştirilecektir.

*e-Türkiye
projesiyle,
bilgi
toplumuna
geçiş hızla
sağlanacak*

Hizmetler elektronik ortamda verilecek	Kamu hizmetlerinin elektronik ortamda sunulması sağlanacaktır. Bu suretle hızlı ve kaliteli hizmet verilecek, yolsuzluk ve usulsüzlüğe neden olan birçok uygulama ortadan kaldırılacaktır.
Herkesin sanal kimliği olacak	Herkese nüfus, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, vergi gibi her türlü bilgilerinin yer aldığı sanal kimlik verilecektir. Her vatandaş, doğumunda nüfus cüzdanı ile birlikte elektronik posta adresi ve elektronik imzaya kavuşacaktır.
Bilgisayar ve en yeni iletişim teknolojisi kullanımı yaygınlaşacak	Bilgisayar ve en yeni iletişim teknolojilerinin kamu kurum ve kuruluşlarında, eğitim merkezlerinde, sanayide kullanılması yaygınlaştırılarak toplumun bilgi çağına hazırlanmasına önem verilecektir. Bütün okullar, kütüphaneler, belediyeler ve muhtarlıklar en az bir bilgisayar ve internet erişimi imkanına kavuşturulacaktır
Sanal borsalar kurulacak	Tarım ve sanayi işletmeleri için sanal borsalar kurulacak, alım-satım işlemlerinin bu merkezlerden yapılması teşvik edilecektir.
Milli Yenilik Sistemi kurulacak	Milliyetçi Hareket Partisi, Türkiye'yi, bilim ve teknoloji üretiminde gelişmiş; üretilen bilim ve teknolojiyi süratle, ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürebilme becerisini kazanmış; ve bunun için gerekli olan Milli Yenilik Sistemini kurmuş bir ülke haline getirmeyi hedeflemektedir.
Sektörel ve yerel yenilik sistemleri	Milli Yenilik Sisteminin kurulmasının ardından, sektörel ve yerel bazda yenilik sistemleri kurulacak ve bölgesel özelliklere göre sistem yapılandırılacaktır.
Araştırmaların üretime	Bilimsel ve teknolojik araştırmaların, yenilikler ve buna bağlı olarak verilecek patentler aracılığıyla

üretime ve toplumsal faydaya dönüşmesi sağlanacaktır. Bu çerçevede, teknolojik yenilikler ve teknolojik ürünleri yenilemek için gerekli olan Ar-Ge çalışmalarına destek sağlanacaktır.

*dönüşümü
sağlanacak*

Kamu kaynaklarından Ar-Ge yatırımlarına daha fazla kaynak aktarılacaktır. Ayrıca, özel sektörün Ar-Ge'ye ve teknoloji üretimine yapacağı yatırımlar desteklenecektir. Bu çerçevede, Milliyetçi Hareket Partisi % 0.5 düzeyinde olan Ar-Ge harcamalarının GSYİH içindeki payı beş yıl içinde % 2.5'e çıkarmayı hedeflemektedir. Ar-Ge faaliyetleri sonucunda pazarlanabilir bir ürün ortaya çıkması durumunda, araştırmanın devamı niteliğindeki çalışmalar için ek destek sağlanacaktır.

*Ar-Ge
yatırımlarına
daha fazla
kaynak
ayrılacak*

Teknolojinin üretilmesinde ve kullanılmasında en önemli unsur olan insan gücü ve parasal kaynakların sağlanması için etkin bir üniversite-sanayi işbirliği gerçekleştirilecektir. Bu bağlamda, üniversite-sanayi ortak araştırma merkezleri ve araştırmacıların sayısı artırılacaktır.

*Üniversite
sanayi işbirliği
ve ortak
araştırma
merkezleri*

Başta milli savunma sanayiine yönelik tedarikler olmak üzere, tüm kamu kurumlarının tedarik politikaları Ar-Ge'ye dayalı olacak ve bilim, teknoloji ve yenilik yeteneğimizi geliştirmek amacıyla kullanılacaktır.

*Tedarik
politikası
Ar-Ge'ye dayalı
geliştirilecek*

Bilimsel ve teknolojik araştırma projeleri için önemli bir kaynak oluşturan Avrupa Birliği Altıncı Çerçeve Programından en yüksek düzeyde yararlanmak amacıyla; üniversitelerin, araştırma kurumlarının ve özel sektörün uluslararası kuruluşlarla ortak proje geliştirmeleri teşvik edilecektir.

*AB Altıncı
Çerçeve
Programından
azami
yararlanılacak*

Enerji ihtiyacının karşılanması için nükleer teknolojiye dayalı yenilenebilir enerji kaynakları, füzyon enerjisi,

*Alternatif enerji
kaynakları*

<i>araştırmalarına öncelik verilecek</i>	güneş enerjisi, rüzgâr enerjisi, biomass enerjisi, jeotermal enerji gibi alternatif enerji kaynaklarından da yararlanılması hususunda teknolojik araştırmalara öncelik verilecektir.
<i>Enformasyon teknolojileri üretim ve kullanımı</i>	Mikro elektronik bazlı enformasyon teknolojilerinin transferi, üretimi ve kullanımına önem verilecektir. Bu çerçevede; uydu ve fiber optik haberleşmesi gibi son teknolojiler ile bilgisayar donanım ve yazılımının üretimi teşvik edilecektir.
<i>Havacılık ve uzay sanayi ile biyoteknoloji geliştirilecek</i>	Stratejik bir sektör olan havacılık ve uzay sanayii geliştirilmesi için devlet hiçbir fedakârlıktan kaçınmayacaktır. Aynı şekilde, günümüzün ve geleceğin stratejik teknolojilerinden biri olan yeni malzemeler (nanoteknoloji) ve biyoteknoloji üretimine önem ve öncelik verilecektir.
<i>Ekoloji ve çevre teknolojileri</i>	Tabiat zenginliklerimizin ve çevrenin korunması için; ekoloji ve çevre koruma teknolojileri geliştirilecektir.
<i>Üstün beyin gücü yetiştirme için şartlar oluşturulacak</i>	Üstün beyin gücünün yetiştirilmesi için, eğitimde yeni bir organizasyona gidilecek ve yurt dışı eğitim imkanlarından da yararlanılacaktır. Stratejik konularda yetişmiş insan gücünün uygun şartlarda istihdamı sağlanacaktır.
<i>“Ankara Temel Araştırmalar Merkezi” adıyla bilim kenti kurulacak</i>	Türk Dünyası’nın ilk Bilim Kenti ünvanını da üstlenecek olan “ Ankara Temel Araştırmalar Merkezi ” kuruluşunun tamamlanması ile ülkemiz, bilimsel ve teknolojik gelişimde kendi dinamikleri ile sıçrama yapacak, Türk Dünyası’nın bilimsel işbirliği merkezi misyonuna sahip olacaktır. Ayrıca ATAM, Cumhuriyetimizin 100. Yılında “Lider Ülke Türkiye” idealine ulaşabilmenin temel taşlarından birisini oluşturacaktır.

XI - DEMOKRASİNİN GELİŞİMİ VE KURUMSALLAŞMASI

Partimiz, hukukun üstünlüğünün, insan şeref ve haysiyetinin, fikir, teşebbüs, din ve vicdan özgürlüğünün teminatı olarak gördüğü, sadece bir siyasi rejim değil, aynı zamanda bir hayat tarzı olan demokrasinin sosyal ve siyasi ilişkilerde, bütün kurum ve kuralları ile işletilmesinin gereğine inanmaktadır.

Demokrasinin bütün kurum ve kuralları işletilecek

Anayasamızın, genel sınırlama hükümlerinden daha çok, özgürlüğü esas alan, genel koruma hükümlerine yer veren gerçek bir “Toplum Sözleşmesi Belgesi” olması için mümkün olabildiğince geniş bir uzlaşma ile yenilenmesini öngörmekteyiz.

Toplum sözleşmesi belgesi niteliğinde Anayasa

Başta yaşama hakkı olmak üzere, insanın dokunulamaz, devredilemez, vazgeçilemez temel hak ve özgürlüklerinin korunması ve geliştirilmesi devletin başta gelen görevlerinden biri olup, bu hak ve özgürlüklerin tanınması, adalet ve barışın temelidir.

Temel hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi

İnsanı yüce bir varlık olarak gören Partimiz; her türlü işkence ile insanlık dışı ve aşağılayıcı davranış ve uygulamalara şiddetle karşı olup, her bireyin güvenliğinin sağlanması ve hayatının güvence altına alınması gerektiğine inanmaktadır.

İnsan hayatının güvence altına alınması

İşkenceyle mücadeleyi desteklemek amacıyla yasal hükümler güçlendirilecek, uygulayıcıların insan hakları konularında eğitimine ağırlık verilecektir.

İşkenceyle mücadele ve insan hakları

Cumhuriyetin temel niteliklerine aykırı olmamak şartıyla; örgütlenme, toplantı ve gösteri düzenleme

Örgütlenme, toplantı-gösteri

<i>düzenleme hakkı</i>	hakkını zedeleyen nitelikteki idari ve hukuki engeller gözden geçirilerek, bu hakların özüne uygun olarak kullanımı sağlanacaktır.
<i>Kadınların ve çocukların korunması</i>	Kadınlara karşı uygulanan her türlü fiili ve hukuki ayrımcılığın kaldırılacak, çocuklar ailelerinden gelenler de dahil, her türlü hak ihlaline karşı korunacaktır.
<i>Herkese hak arama hürriyeti</i>	İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olması ve kanun önünde eşitlik ilkesi uyarınca, herkes bilgi edinme ve hak arama hürriyetine sahip olacaktır.
<i>Medya sorumluluğu</i>	Demokrasinin vazgeçilmez unsurlarından biri olan medyanın ahlaki ilke ve standartlara uygun hareket etmesi için hukuki düzenlemelerin yapılmasının yanı sıra, medyanın kendi öz denetimine önem vermesi sağlanacaktır.
<i>Partilere teşkilat yapısını belirleme hakkı</i>	Her siyasi partiye, Anayasada yer alan temel ilkeler çerçevesinde kalmak şartıyla, teşkilat yapısını ve işleyişini belirleme hakkı tanınacaktır.
<i>Siyasi partilere kapatma dışı yaptırımlar</i>	Siyasi parti kapatma nedenleri olarak Anayasada sayılan yasaklar dışındaki emredici hükümlere aykırılık hallerinde, mevcut düzenlemede yer alan ihtarlı kapatma sistemi yerine; eylemin nitelik ve ağırlığına göre, belli süre faaliyetten alıkoyma, belli seçim ya da seçimlere sokmama, hazine yardımından yoksun bırakma gibi kapatma dışı yaptırımlar uygulanmasını öngören düzenlemeler yapılacaktır.
<i>Parti üyeliği teminat</i>	Siyasi parti üyeliği sağlam teminatlar altına alınacaktır. Parti alt kademe organları seçimlerinde,

kongre tarihinden en az üç ay önce kaydolmuş üyelerin oy kullanabilmeleri sağlanarak, parti yönetimlerinde keyfi üye kaydı ve silinmesinin önüne geçilecektir.

*altına
alınacak*

Belli özellik arz eden görevleri yürütenlerin dışında kalan kamu görevlilerine siyasi partilere üye olma hakkı getirilecektir.

*Kamu
görevlilerine
parti üyeliği*

Milletvekili genel seçimleri ile yerel seçimler dört yılda bir yapılacaktır.

*Seçim dört yılda
bir yapılacaktır*

Milletvekili seçilebilme yaşı 25'e düşürülecektir.

Seçilme yaşı

Yurt dışında yaşayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının milletvekili genel seçimlerinde oy kullanabilmesi için kanuni ve idari düzenlemeler yapılacaktır.

*Yurt dışındaki
vatandaşların oy
kullanabilmesi*

Partilere yapılan devlet yardımının en az yüzde 10'unun araştırma-geliştirme harcamalarında kullanılması zorunluluğu getirilecektir.

*Partiler
· Er-Ge'ye
yönlendirilecek*

Siyasi partilere yapılabilecek bağışların üst sınırı yükseltilecek, ancak belli tutarın üzerindeki bağışların kamuoyuna açıklanması esası getirilecektir .

*· Partilere
bağışlarda
şeffaflık*

Siyasi partilerin merkez, il ve ilçe teşkilatında görevli başkan ve üyeler mal bildiriminde bulunma kapsamına alınacaktır.

*Parti görevlileri
mal bildirimi*

Milletvekilleri, belediye başkanları ve üst düzey kamu görevlilerinin, görev öncesi ve görev sonrası mal bildirimlerinin kamuoyuna açıklanmasını sağlayacak yasal düzenleme yapılacaktır.

*Mal bildirimleri
açıklanacak*

<i>Parti hesapları ve seçim harcamalarında şeffaflık</i>	Anayasa Mahkemesinin, siyasi partiler hakkında Sayıştay aracılığıyla yaptıracak denetimlere ilişkin raporların, bütçe ve kesin hesap raporları ile, partilerin ve adayların seçim harcamalarının kamuoyuna duyurulması sağlanacaktır.
<i>Milletvekillerine ek görev yasağı</i>	Milletvekillerinin, başka görev almalarını engelleyecek etkin hukuki düzenlemeler yapılacaktır.
<i>Milletvekilli dokunulmazlığı sınırlandırılacak</i>	Milletvekillerinin yasama faaliyetleri dışında her ne sebeple olursa olsun, suç işlemleri halinde diğer vatandaşlar gibi yargılanması sağlanacaktır.
<i>Bakanlarla ilgili iddialara adli soruşturma</i>	Başbakan ve bakanlar hakkındaki yolsuzluk iddialarının Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca adli soruşturmasının da yapılmasına imkan sağlayacak Anayasal düzenleme getirilecektir. Yüce Divan görevinin Yargıtay Ceza Daireleri Başkanlarından oluşacak bir kurul tarafından yerine getirilmesi sağlanacaktır.

XII - DIŞ POLİTİKA

1. Dış Politika Stratejimizin Şekillenmesinde Etkili Olan UNSURLAR

Ülkemiz, insanlık ailesinin bir parçası olarak yeni yüzyılda; uluslararası stratejilerin yeniden ilgi odağı olan, sancılı tarihi geçmişleri ve bugünkü sorunlu yapılarıyla Balkanlar, Kafkaslar ve Ortadoğu bölgelerini kapsayan stratejik ve zorlu bir üçgen olarak ifade edilen Avrasya jeopolitiğinde yaşamak durumundadır.

*Ülkemiz
uluslararası
stratejilerin
yeniden ilgi
odağı olan bir
bölgededir*

Köklü devlet geleneğine ve modern bir siyasi rejime sahip olmasının yanı sıra ülkemiz, jeo-ekonomik ve jeo-politik bakımdan da bölgesinde ayrıcalıklı bir konuma sahiptir. Petrol, su, doğalgaz gibi, görünen gelecekte de stratejik hammaddeler olmaya devam edecek olan kaynakların üretim-pazar yollarının üzerinde yer alan Türkiye, bu kaynakların üreticisi olan "Doğu"yla, tüketicisi olan "Batı" arasında doğal bir köprüdür.

*Ülkemiz; petrol,
su, doğalgaz
gibi stratejik
hammadelerin
üretim-pazar
yolları
üzerindedir*

Tarihi, dini ve insani hasletlerimiz de, dünya anlam haritasında benzersiz bir yer almamıza sebep olmaktadır. Bu beşeri vasfımızı, medeniyetlerin, kültürlerin ve dinlerin buluşmasına ev sahipliği yapan muhteşem bir noktada oluşumuz tamamlamaktadır. Bu durum, bir taraftan Türk Devleti'nin yükünü ve sorumluluklarını ağırlaştırırken, diğer taraftan da önemli fırsatlara, ayrıcalıklara ve büyük bir geleceğe işaret etmektedir.

*Yaşadığımız
bölge ve beşeri
vasfımız,
ülkemiz için
büyük bir
geleceğe işaret
etmektedir*

Büyük bir İmparatorluğun varisi olan Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu sorunların önemli bir kısmı, bu tarihi geçmişinin ve kriz ve çatışma potan-

*Sorunlarımızın
önemli bir kısmı
kriz ve çatışma*

*potansiyeli
yüksek sorunlu
coğrafiyadaki
konumumuzun
bir sonucudur*

siyeli yüksek olan bu zorlu coğrafiyanın merkezin-
deki konumunun bir sonucudur. Türkiye'ye karşı
tarihten gelen husumetler, geçmişten bugüne taşı-
nan sorunlar ve merkezinde bulunduğu bölgenin
dinamikleri, ülkemizin çok yönlü, dinamik ve ger-
eki bir dış politika izlemesini gerekli kılmakta-
dır.

*Uluslararası
ilişkiler yeni
gelişme ve
değerler
etrafında
şekillenmektedir*

Öte yandan, hızlı gelişmelerin yaşandığı dünya-
mızdaki yeni dengeler ve küreselleşmenin ortaya
ıkardığı sorunlar ve gelişmeler, ülkeler arasındaki
karşılıklı bağımlılığın giderek artmasına ve ulusla-
rarası ilişkilerin yeni gelişme ve değerler etrafında
şekillenmesine yol açmıştır. Bu ortamda, ülkemi-
zin milli kimlik ve kültürünü koruyarak çok yönlü
bir dış politika izlenmesi ve her alanda dış dünya-
ya aılması özel bir önem kazanmıştır.

*Bölgesinde barış
ve istikrarın
teminatı olan,
uluslararası
ilişkilerde söz ve
itibar sahibi
"Lider lke"
konumuna
gelinecek*

Ülkemizin, 21. yüzyılda, bölgesinde barış ve istik-
rarın teminatı olan, uluslararası ilişkilerde söz ve
itibar sahibi güçlü bir "Lider lke" konumuna gel-
mesi için gerekli bütün şartların hazırlanması, Mil-
liyeti Hareket Partisi'nin stratejik hedefidir. Tür-
kiye'nin milli çıkarlarının korunarak her alanda ge-
liştirilmesini ve barış, dostluk ve işbirliğini hedef
alan etkili bir dış politika anlayışının hakim kılın-
ması, MHP'nin "**Lider lke Türkiye**" vizyonu-
nun çok önemli bir boyutunu oluşturmaktadır.

*Çok yönlü ve
etkili bir dış
politika
izlenecek*

Ülkemizin çok hassas jeopolitik konumu; tarihi
tecrübe birikimi; Kafkasya, Orta-Asya, Balkanlar
ve Orta Doğudaki ülkelerle paylaştığımız ortak ta-
rih ve kültürel değerler ve tarihi süreç içinde Batı
ile ortak değerler etrafında geliştirdiği vizyon, Tür-
kiye'nin çok yönlü ve etkili bir dış politika izleme-
sine imkan veren çok önemli unsurlardır. Bu im-
kanlardan en iyi şekilde yararlanılması büyük
nem taşımaktadır.

2. Dış Politikanın Temel Hedefleri

Partimizin dış politikadaki temel hedefleri;

- Türkiye'nin çevresinde barış, istikrar ve güvenlik kuşağı oluşturmak; komşularıyla mevcut sorunları Türkiye'nin çıkarları doğrultusunda, uluslararası hukuka uygun adil ve kalıcı çözümlere kavuşturmak, *Çevremizde barış, istikrar ve güvenlik kuşağı oluşturmak*
- Başta komşularımız ve bölge ülkeleri olmak üzere, bütün ülkelerle ilişkilerimizi ve işbirliğimizi eşitlik, karşılıklı saygı ve yarar birliği esasına dayalı olarak her alanda geliştirmek, *Eşitlik, karşılıklı saygı ve yarar birliği esasına dayalı ilişki*
- Türkiye'yi de etkileyen bölgesel ve uluslararası sorunların çözümünde faal rol oynamak ve bu amaçla somut katkı yapmak, *Sorunların çözümüne somut katkı*
- Türkiye'nin bölgesinde, Türk Dünyası ve İslam Alemi'nde itibar edilen ve güvenilen model bir ülke olması; ekonomik ve kültürel bir merkez konumunu kazanmasını sağlamak, *Türk dünyası ve İslam alemine model bir ülke olmak*
- Türkiye'nin stratejik coğrafi konumuna, ekonomik açıdan da stratejik bir boyut kazandırmak; ülkemizin Doğu-Batı ve Kuzey-Güney ekseninde hava, deniz ve kara taşımacılığı ile haberleşme alanlarında küresel bir köprü ve koridor olmasını; bu çerçevede, Orta-Asya ve Hazar havzası enerji kaynaklarının dış piyasalara ulaştırılmasında bir enerji köprüsü ve terminali olma konumuna getirilmesini sağlamak, *Orta Asya petrol ve doğalgazının dış piyasaya ulaşımında bir enerji köprüsü ve terminali olmak*

*Yurt dışındaki
vatandaşların
hukukunu
korumak*

- Yurtdışındaki vatandaşlarımızın yaşadıkları ülkelerde ayrımcılığa maruz kalmadan tüm hak ve hürriyetlerden ve imkanlardan yararlanmalarını sağlamak; vatandaşlarımızın hak hukukunu kararlı biçimde korumak ve savunmak,

*Türkiye
dışındaki
soydaşlarımızın
huzur ve refahı*

- Türkiye dışındaki soydaş ve akraba topluluklarının bulundukları ülkelerde barış, huzur ve refah içinde yaşamalarını ve milli kültür ve benliklerini serbest olarak geliştirmelerini sağlayacak şartları hazırlamaktır.

3. Dış Politikanın Yürütülüş Biçimi

*Dış politika
stratejimizin
temel hedefler
doğrultusunda
uygulanması
için Dışışleri
Bakanlığı ve
TİKA yeniden
yapılandırılacak*

Dış politika stratejisinin temel hedefler doğrultusunda etkili ve kararlı biçimde uygulanması için gerekli güçlü bir kurumsal yapının, bu anlayışa dayalı olarak yeniden şekillenmesi önem taşımaktadır. Bu amaçla, başta Dışışleri Bakanlığı ve TİKA olmak üzere dış politika esaslarının belirlenmesi ve yürütülmesinden sorumlu kurumlar ile teknik yardım kuruluşlarının yeniden yapılandırılması, kurumlararası koordinasyon ve işbirliğinin yeni esaslara bağlanması için gerekli düzenlemeler süratle yapılacaktır.

*Dış politikaya
yönelik
araştırma-
inceleme
kurumları
kurulacak*

Dış politikayı ilgilendiren uluslararası konularda faaliyet gösterecek araştırma-inceleme kurumlarının kurulması ve geliştirilmesi teşvik edilecek ve desteklenecektir. Bu kurumların dış politikada siyasi karar alma mekanizmalarına ve süreçlerine faal katkı yapması için gerekli kurumsal ve pratik düzenlemeler hayata geçirilecektir.

4. Türk Dünyası İle İlişkiler

Kıbrıs, Kafkasya ve Orta-Asya Türk Cumhuriyetleri ile Balkanlar, dış politikamızda her zaman öncelikli bir yere ve öneme sahip olmuşlardır. Aynı şekilde, bu bölgelerde ve Orta-Doğu'da yaşayan soydaşlarımız ve Türkmen kardeşlerimiz, özel ilgi ve hassasiyet gösterdiğimiz konuların başında yer almaktadırlar.

*Türk dünyası
dış
politikamızda
öncelikli bir
yere ve öneme
sahiptir*

Kıbrıs Türkiye için hayati önem taşıyan milli bir davadır. MHP, Kıbrıs sorununa, ancak siyasi eşitlik ve adadaki iki egemen halk ve devlet arasında yeni bir ortaklık yapılması temelinde adil ve kalıcı bir çözüm bulunabileceğine inanmaktadır. Bulunacak çözümün Türkiye'nin etkin ve fiili garantisini olumsuz yönde etkilememesi de büyük önem taşımaktadır.

*Kıbrıs
konusunda
adil ve kalıcı
çözüm*

Bugünkü şartlarda siyasi çözümün önündeki en büyük engel, Avrupa Birliği'nin yaklaşımı ve nasıl olsa Kıbrıs'ın AB'ne üye olacağı beklentisiyle Rum tarafının sergilediği uzlaşmaz tutumdur. Kıbrıs'ın AB üyeliği, ancak kapsamlı bir siyasi çözüm çerçevesinde ve bu çözümün bir parçası olarak öngörülebilecektir. Burada, Türkiye ile Yunanistan arasındaki dengenin tüm unsurlarıyla korunması da vazgeçilmez niteliktedir.

*Siyasi çözümde
engel, AB'nin
yaklaşımı ve
rum tarafının
uzlaşmaz
tutumudur*

Kuzey Kıbrıs Türk Halkı ve Cumhuriyeti'nin uzun yıllardır büyük bir sabır ve feragatla sürdürdüğü onurlu mücadeleyi Türkiye her şart altında desteklemeye devam edecektir. Siyasi çözüm öncesi Kıbrıs'ın zorlama yoluyla AB'ne üye kabul edilmesinin çok ciddi sonuçları olacaktır. Türkiye'nin böyle bir zorlama halinde, sessiz kalması düşünülemez.

*Kıbrıs'ın
zorlama yoluyla
AB'ne üye
kabul
edilmesinin çok*

ciddi sonuçları olacaktır yecektir. Aynı Şekilde, Türkiye, AB yeliği perspektifinin görünürde korunması uğruna, Kıbrıs Türk halkını ve bağımsız devleti KKTC'ni hiçbir Şart altında feda etmeyecektir.

Türk dünyası gerçeği, dünya dengelerinde çok önemli bir unsur olarak ortaya çıkmıŐtır Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra, Kafkasya ve Orta Asya'da dil, kültür, etnik köken ve tarih birliğimiz bulunan yeni cumhuriyetlerin bağımsız devletler olarak tarih sahnesindeki hak ettikleri mümtaz yeri almaları, Türk dünyası gerçeğini, dünya dengelerinde çok önemli bir unsur olarak ortaya çıkarmıŐtır.

Türk dünyasına her türlü desteğin sağlanması Türkiye'nin öncelikli dış politika hedefleridir Bu bölgede barış ve istikrarın korunması, bölge ülkeleriyle ilişkilerimizin her alanda daha da güçlendirilerek stratejik ortaklık düzeyine çıkarılması, bu ülkelerin egemenlikleri ve bağımsızlıklarının pekiştirilmesi, toprak bütünlüklerinin korunması, ekonomik ve sosyal refah düzeylerinin arttırılması, demokrasi ve piyasa ekonomisine geçiş süreçlerinin her yönüyle ve baŐarıyla tamamlanması için kendilerine mümkün olabilecek her türlü desteğin sağlanması, Türkiye'nin öncelikli dış politika hedefleridir.

Türk dünyası ile ilişkiler yeni bir stratejik temele oturtulacak ve bir eylem planı belirlenerek uygulanacak Bugüne kadar bu alanlarda gerçekleştirilen çalışmaların yeterli düzeyde olduğunu söylemek mümkün değildir. Bunda etkili olan bir dizi neden bulunmaktadır. Bu bakımdan, bölge ülkelerine yönelik dış politikamızın, esasları ve amaçları doğru belirlenmiş yeni bir stratejik temele oturtulması ve belirlenecek bir eylem planı çerçevesinde istikrarlı biçimde uygulamaya konulması önem taşımaktadır.

Türk dünyası ile iliŐkilerimize Bu erevede, Türk Cumhuriyetleriyle ilişkilerimizin egemen eşitlik, ortak çıkar ve karşılıklı yarar

temelinde her alanda geliştirilmesi ve ilişkilere stratejik derinlik kazandırılması ana hedefimizdir. Bu konuda, imkanlarımız ölçüsünde hiçbir fedakarlıktan kaçınılmayacaktır.

*stratejik derinlik
kazandırılacak*

Bu alanlarda yürütülecek çok yönlü çalışmaların ve Türkiye'deki, kamu, özel ve gönüllü kuruluşların bölgeye yönelik faaliyetlerinin etkinliğini ve bunun için gerekli koordinasyonu sağlamak için yeni bir kurumsal yapılanma ihtiyacı ortadadır. Bu amaçla, Türk Dünyası-Avrasya İşbirliği politikalarının yeni kurulacak **"Türk Dünyası Bakanlığı"**, çatısı altında yürütülmesi MHP'nin öncelikli hedefleri arasında bulunmaktadır.

*Türk Dünyası
Bakanlığı*

Diğer sektörlerle birlikte enerji sektöründe de Bağımsız Türk Cumhuriyetleri ve Türk toplulukları ile yakın işbirliği sağlanacak, karşılıklı menfaat ilişkilerine dayalı, milli enerji ajansları ve ülkelerimiz arasında da **"Türk Dünyası Enerji Konseyi"** kurulacaktır.

*Türk Dünyası
Enerji Konseyi
kurulacak*

Türk Dünyası Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Merkezi her yönden desteklenecek ve etkin bir şekilde çalışması sağlanacaktır. Böylece Türk dünyası ile tarihi, kültürel ve ekonomik ilişkilerimiz bilim ve teknoloji alanında da geliştirilecek, **Türk Dünyası Bilim ve Teknoloji Veri Tabanı** oluşturulacaktır.

*Türk dünyası
bilim ve
teknoloji veri
tabanı
oluşturulacak*

5. Avrupa Birliği İle İlişkiler

MHP, Türkiye'nin temel siyasi hedeflerinden biri olan Avrupa Birliği üyeliğini desteklemektedir. Türkiye Avrupa Birliği'ne onurlu ve hakkaniyetli

*Türkiye, Avrupa
Birliği'ne
onurlu*

*ve hakkaniyetli
bir sürecin
sonunda üye
olacak*

bir sürecin sonunda üye olacaktır. Ülkemizin üye olabilmesi için AB'nin de gereken dikkat ve hassasiyeti göstermesi, vazgeçilmez bir siyasi sorumluluktur ve ortaklık ahlakının bir gereğidir.

*Türkiye'yi
"özürlü bir
aday" ülke
olarak
göstermek
isteyen
yaklaşımlar terk
edilmelidir*

Türkiye'yi "özürlü bir aday ülke" olarak göstermek isteyen ve diğer adaylarla eşit statüsünü fiiliyatta anlamsız hale getirecek ayrımcı yaklaşımların ve ön yargılı değerlendirilmelerin terk edilmesi bu bakımdan büyük önem taşımaktadır. Ortaklık ilişkilerinin tam üyelikle sonuçlandırılmasını hedefleyen onurlu ve gerçekçi bir müzakere süreci, ancak böyle bir zeminde sürdürülebilecektir.

*Türkiye milli ve
dini ve kültürel
kimliği ile
Avrupa
Birliği'ne üye
olacak*

Türkiye milli ve manevi değerlerini koruyarak, dini ve kültürel kimliği ile Avrupa Birliği'ne üye olacaktır. AB'nin din ve kültür farklılığı temelinde ayrımcılığa dayalı bir siyasi felsefeye sahip olmadığına fiiliyatta gösterilmesi, bu konuda haklı tereddütler doğmasına yol açabilecek davranışlardan kaçınılması temel bir zorunluluktur.

*Kıbrıs ve Ege
konularında
haklarımız
korunacak*

Aynı şekilde, Türkiye'nin AB üyeliği Kıbrıs ve Ege gibi hayati konularda meşru çıkarlarımız ve uluslararası hukuk ve anlaşmalardan doğan haklarımız korunarak sonuçlandırılacaktır.

*Türkiye Avrupa
Birliği ülkesi
olarak ortak
"Avrupa
Evi"nin içinde
hak ettiği yeri
alacak*

Burada temel sorun, Avrupa Birliği'nin Türkiye'yi Avrupa'nın ortak geleceğinin bir parçası olarak görüp, görmediğinde yatmaktadır. Çünkü, Avrupa kamuoyunun ve AB yönetiminin, Türk toplumu ile dayanışma içinde bulunması ve Türkiye'nin üyeliğine hazır olması da hayati öneme sahiptir. Avrupa Birliği'nin de böyle bir anlayış sergilemesi halinde, Türkiye Avrupa Birliği ülkesi olarak ortak "Avrupa Evi"nin içinde hak ettiği yeri alacaktır.

6. Dış Politika Alanında Türkiye'nin Önündeki İmkanlar

Türkiye, uluslararası ilişkilere hakim olan yeni dinamikler ışığında, çok yönlü ve çok boyutlu bir dış politika izlemek için kapsamlı bir strateji belirlemeli ve yeni bir stratejik bakış açısı geliştirmelidir. Bu çerçevede yer alacak dış politika hedeflerinin başlıcaları şunlar olmalıdır:

*Yeni bir
stratejik bakış
açısı
geliştirmeli*

ABD ile ilişkilerimizin, çıkar birliğimiz olan alanlarda, gerçek anlamda güçlü bir stratejik ortaklığa dönüştürülmesi ve bunun için stratejik ilişkilerin siyasi, güvenlik ve savunma boyutlarının ekonomik boyutla tamamlanması için çaba harcanmalıdır. Bu çerçevede, ekonomik ve ticari ilişkilerimizin iki ülke arasındaki stratejik ittifakın gerekli kıldığı düzeye çıkarılması önem taşımaktadır.

*ABD ile
ilişkiler, çıkar
birliğimiz olan
alanlarda, güçlü
bir stratejik
ortaklığa
dönüştürülecek*

Japonya, Rusya Federasyonu ve Çin Halk Cumhuriyeti ile ilişkilerimizin de her alanda geliştirilmesi önceliklerimiz arasında önemli bir yere sahiptir.

*Japonya, Rusya
ve Çin'le
ilişkiler
geliştirilecek*

Balkan ve Ortadoğu ülkeleriyle barış, istikrar ve bölgesel işbirliğini hedef alan yakın ilişkiler kurulması ve ekonomik alanda ortak projeler geliştirilmesi imkanlarının rasyonel ve uzun vadeli bir anlayışla ele alınması yerinde olacaktır.

*Balkan ve
Ortadoğu
ülkeleriyle
bölgesel işbirliği*

Türkiye, Ürdün, İsrail, Mısır, Suriye, Suudi Arabistan, Lübnan ve Filistin'in yer alacağı **"Doğu Akdeniz Birliği"** nin oluşturulması için girişimde bulunulacaktır.

*Doğu Akdeniz
Birliği
oluşturulacak*

Kafkasya ve Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ile Türkiye'nin Doğu ve Güney komşuları ve Doğu Akdeniz ve Körfez havzası ülkeleri arasında ekonomik ilişkilerin ve işbirliğinin mümkün olabilecek en üst düzeye çıkarılması amacıyla genişletilmiş **"Avrasya Birliği"** projesinin hayata geçirilmesi sağlanacaktır.

*Avrasya Birliği
Projesi hayata
geçirilecek*

XIII - ÜLKE GÜVENLİĞİ VE TERÖRLE MÜCADELE

***Güçlü ve yeterli
bir savunma
sistemi***

Türkiye'nin jeostratejik konumu, tarihi ve kültürel mirasından doğan yükümlülükleri, bölge ve dünya barışına katkısı, güçlü ve yeterli bir savunma sistemi kurmasını ve bunu idame ettirmesini zaruri kılmaktadır.

***Hukuk devleti
yöntemleriyle
terörle
mücadele
sürdürülecek***

Hangi düşünce ve amaç uğruna olursa olsun, terörü, şiddeti bir yöntem olarak benimseyen ve amacına ulaşmak için bunları meşru gören anlayışı reddediyoruz. Terörle mücadele sırasında haksızla haklıyı, suçluyla suçsuzu ayırt etmek ve mücadeleyi hukuk devletinin yöntemleriyle kesin bir şekilde sürdürmek temel kuraldır.

***Terörle
mücadele hiçbir
şartta ihmal
edilemez***

Terör ve anarşiyi, insanımızın can ve mal güvenliğini, milli birliğimizi, demokrasimizi ve ekonomik gelişmemizi tehdit eden en büyük tehlikelerden biri olarak kabul eden Partimiz, terörle mücadeleyi hiçbir şartta ihmal edilmemesi gereken milli bir politika olarak ele almaktadır.

***Vatandaşın
güvende
olduğunu
hissettirecek
güvenlik
anlayışı***

Toplumda huzur ve güvenin sağlanmasını, kamu otoritesinin yurdun her köşesinde ve kişiler arasında ayırım yapılmaksızın hissettirilmesini; devletin yasalardan aldığı yetkiyi kollayıcı ve müşfik bir anlayış içinde kullanmasını ve vatandaşın hayatın her alanında güvende olduğunu hissetmesini temin edecek bir ortamın tesisi güvenlik anlayışımızın esasını oluşturmaktadır.

***Askeri
modernizasyon***

Türk Silahlı Kuvvetlerinin görevini çağın şartlarına uygun ve başarılı bir biçimde yerine getirebilmesini teminen, askeri modernizasyon programı

başlatılarak, silâh ve teçhizat bakımından dünyanın en gelişmiş orduları seviyesine çıkartılması sağlanacaktır.

*programı
başlatılacak*

Türk Silahlı Kuvvetlerinin güçlü ve caydırıcı gücünü temin etmek amacıyla silah ve teçhizat ithalatı ve yerli üretim arasında orta ve uzun vadeli stratejik planlama yöntemi ile koordinasyon sağlanarak, yerli silah sanayiinin daha hızlı gelişmesi ve özel sektörün de silah ve askeri teçhizat üretimine yatırım yapması için gerekli destek ve teşvikler sağlanacaktır.

*Yerli silah
sanayi
geliştirilecek*

Türk Silahlı Kuvvetlerinin, ileri teknolojiyi kullanmakta ihtisas sahibi ve uzman personel istihdamı yaygınlaştırılarak hareket kabiliyeti artırılabacaktır.

*Uzman personel
istihdamı
yaygınlaşacak*

Türkiye'nin ekonomik ve demokratik gelişiminin önündeki en büyük engellerden biri olan terör hareketlerinin, psikolojik ve sosyolojik sebepleri doğru teşhis edilecek ve terörle mücadele bu paralelde yürütülecektir.

*Terörle
mücadele*

Türkiye gibi hızla kalkınmak, ekonomik, siyasi ve sosyal alanlarda küresel bir güç olarak dünya milletler topluluğu içinde etkin yer almak hedefi olan bir ülkenin, sorunları için alternatif çözümler üretmek mecburiyeti bulunmaktadır. Bu amaçla, üst düzeyde ve konusunda uzman kişilerden oluşan “**Stratejik Araştırmalar Kurumu**” kurulacaktır.

*Stratejik
Araştırmalar
Kurumu
kurulacak*

İç güvenlik alanında faaliyet gösteren kurumların yetki ve sorumlulukları yeniden tanımlanmak suretiyle, hizmetin uyum içinde ifası sağlanarak, çağdaş yöntemlerle çalışır hale getirilecektir.

*İç güvenliğe
yeni yapı*

*İstihbarat ağını
güçlendirme*

Terörle mücadele politikasının; kararlı, sürekli, sistemli ve çok boyutlu bir niteliğe sahip olması nedeniyle teknolojik gelişmelerden yararlanılacak ve istihbarat ağının güçlendirilmesi sağlanacaktır.

*Terörle
mücadeleye
siyasi destek*

Terörle ve yasadışı unsurlarla mücadelede, güvenlik güçleri ile yargı mensuplarına gerekli siyasi destek kararlı bir şekilde verilecektir.

*Trafik terörü
önlenecek*

Büyük can ve mal kaybına yol açan trafik terörünün önlenmesine yönelik olarak; karayollarının uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi, araç güvenliği ve standartlarının temini, sürücü hatalarının önlenmesine ilişkin eğitim faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, trafik denetim ve cezalarının etkinleştirilmesi ve otokontrol sisteminin geliştirilmesi sağlanacaktır.

MHP

MHP

MHP

MHP

"Önce

TBMM
Kütüphanesi

200300790

